

**Program Operacyjny
Wiedza Edukacja
Rozwój 2014-2020
PO WER 2014-2020**

WERSJA Z DNIA: 08.01.2014 r.

**MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU**

**UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY**

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	4
Sekcja 1. Wkład programu w realizację strategii Europa 2020 oraz w osiągnięcie spójności gospodarczo-społecznej i terytorialnej.....	7
Sekcja 1.1 Wkład programu w realizację Strategii Europa 2020 oraz w osiągnięcie spójności gospodarczo-społecznej i terytorialnej	7
<i>Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych</i>	16
Sekcja 1.2 Rozkład środków finansowych	20
<i>Uzasadnienie podziału środków między cele tematyczne i priorytety inwestycyjne</i>	20
<i>Strategia inwestycyjna programu</i>	22
Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych	22
Sekcja 2A. Opis osi priorytetowych.....	22
<i>Oś I osoby młode na rynku pracy</i>	22
<i>Oś II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji</i>	34
<i>Oś III Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju</i>	99
<i>Oś IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa</i>	110
<i>Opis kierunkowych zasad wyboru projektów (dot. osi priorytetowych I-IV)</i>	121
<i>Oś V – Pomoc Techniczna</i>	123
<i>Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji CT 1-7</i>	127
Sekcja 3. Plan finansowy programu	128
<i>Podstawa certyfikacji</i>	129
<i>Kategorie regionów</i>	129
<i>Rezerwa wykonania</i>	129
<i>Koncentracja tematyczna</i>	129
<i>Łączone wsparcie z Funduszy</i>	130
Sekcja 4. Zintegrowane podejście terytorialne	136
Opis wymiaru terytorialnego.....	136
Mazowsze.....	137
Komplementarność wsparcia ze Strategią UE dla Regionu Morza Bałtyckiego	137
Sekcja 5. Ukierunkowanie wsparcia na zjawiska ubóstwa, dyskryminacji oraz wykluczenia społecznego.....	138
Wykaz obszarów najbardziej dotkniętych ubóstwem lub grup docelowych zagrożonych dyskryminacją	138
Wkład strategii określonej w programie operacyjnym na rzecz obszarów/grup najbardziej dotkniętych ubóstwem.....	139
Sekcja 6. Szczególne potrzeby obszarów dotkniętych poważnymi i trwale niekorzystnymi warunkami naturalnymi lub demograficznymi.....	139
Sekcja 7. System instytucjonalny	139

Instytucje zaangażowane w realizację programu	140
Działania angażujące stosownych partnerów w proces przygotowania programu oraz rola partnerów zaangażowanych we wdrażanie, monitorowanie, ewaluację programu	141
Granty globalne EFS dla partnerów społecznych i interesariuszy wdrażania programu	143
<i>Earmarking</i> środków EFS na wzmocnienie zdolności instytucjonalnych partnerów społecznych oraz na budowanie potencjału organizacji pozarządowych	143
Sekcja 8. System koordynacji	144
Sekcja 9. Warunkowość Ex Ante	147
Identyfikacja warunków ex ante obowiązujących program oraz ocena ich spełnienia	147
Opis działań zmierzających do spełnienia warunków ex ante, wykaz instytucji odpowiedzialnych oraz harmonogram	147
Sekcja 10. Redukcja obciążeń administracyjnych z punktu widzenia beneficjenta	148
Sekcja 11. Zasady horyzontalne	149
Zrównoważony rozwój	149
Równość szans i zapobieganie dyskryminacji	150
Równość szans płci	151
Sekcja 12. Elementy dodatkowe	152
Wykaz dużych projektów	152
Ramy wykonania	152
Lista partnerów zaangażowanych w przygotowanie programu	153
Załączniki do Programu	155

WYKAZ SKRÓTÓW

ADR – ang. *The Association for Democratic Reforms*

BAEL – Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności

BGK – Bank Gospodarstwa Krajowego

B+R – działalność badawcza i rozwojowa

CIS – centrum integracji społecznej

CT – Cel Tematyczny

CSR – Country-specific Recommendations

EBI – Europejski Bank Inwestycyjny

ES – ekonomia społeczna

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

ESI – unijne fundusze strukturalne i inwestycyjne

ePUAP – elektroniczna platforma usług administracji publicznej

EURES – Europejskie Służby Zatrudnienia (ang. *European Employment Service*)

FOR – Forum Obywatelskiego Rozwoju

FS – Fundusz Spójności

GSE – Grupa Sterująca Ewaluacją

GUS – Główny Urząd Statystyczny

IA – Instytucja Audytowa

IBE – Instytut Badań Edukacyjnych

IC – Instytucja Certyfikująca

ICT/TIK – technologie informacyjno-komunikacyjne

IK – Instytucja Koordynująca

IP – Instytucja Pośrednicząca

IZ – Instytucja Zarządzająca

JST - Jednostka Samorządu Terytorialnego

KE – Komisja Europejska

KIS – klub integracji społecznej

KK UP – Komitet Koordynujący Umowę Partnerstwa

KOWEziU – Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej

KSK – Krajowy System Kwalifikacji

KSRR – Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego

KPR – Krajowy Program Reform

KPRES – Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej

KPRM – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

MAiC – Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji

MEN – Ministerstwo Edukacji Narodowej
MNISZW – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
MS – Ministerstwo Sprawiedliwości
MMŚP – mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa
MŚP – małe i średnie przedsiębiorstwa
MPiPS – Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
MZ – Ministerstwo Zdrowia
NCBiR – Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
NEETs – osoby niezatrudnione, nie uczestniczące w edukacji lub szkoleniu (ang. *not in employment, education or training*)
OECD – Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (ang. *Organization for Economic Co-operation and Development*)
ONZ – Organizacja Narodów Zjednoczonych
OPS – ośrodek pomocy społecznej
OSI – obszary strategicznej interwencji
OSR – ocena skutków regulacji
OWES – ośrodek wspierania ekonomii społecznej
OZE – otwarte elektroniczne zasoby edukacyjne
PARP – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
PCPR – powiatowe centrum pomocy rodzinie
PCz – państwo/państwa członkowskie
PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PES – podmiot ekonomii społecznej
PI – priorytet inwestycyjny
PISA – Program Międzynarodowej Oceny Umiejętności Uczniów (ang. *Programme for International Student Assessment*)
PIW EQUAL 2004-2006 – Program Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL 2004-2006
PLLL – perspektywa Lifelong Learning
PO – Program Operacyjny
PO IiŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
PO IR – Program Operacyjny Innowacyjny Rozwój 2014-2020
PO KL – Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013
PO PC – Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2013-2020
PO WER – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
PRK – Polska Rama Kwalifikacji
PS – polityka spójności
PSZ – publiczne służby zatrudnienia

PT – Pomoc Techniczna

ROPS – regionalny ośrodek polityki społecznej

RE – Rada Europejska

RIO – regionalna izba obrachunkowa

RPO – regionalny program operacyjny

SFC – *System for Fund Management in the European Community 2007 - 2013*

SHARE – Program dla osób w wieku 50+ w Europie (z ang. *The Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe*)

SIEG – Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki

SL – Centralny System Informatyczny na lata 2014-2020

SRK – Strategia Rozwoju Kraju

SRKL – Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego

SRKS – Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego

SP – Strategia Sprawne Państwo

SPO RZL – Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006

SPP – Specjalny Program Przygotowawczy do Funduszy Strukturalnych

SUE RMB – Strategia Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego

SzOP – Szczegółowy Opis Priorytetów

ŚSRK – Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju

UE – Unia Europejska

UP – Umowa Partnerstwa

WHO – Światowa Organizacja Zdrowia (ang. *World Health Organisation*)

WRF – Wieloletnie Ramy Finansowe

WRS – Wspólne Ramy Strategiczne

WTZ – warsztat terapii zajęciowej

WUP – Wojewódzki Urząd Pracy

YEI – (ang. *Youth Employment Initiative*) Inicjatywa na rzecz zatrudnienia osób młodych

ZAZ – zakład aktywności zawodowej

ZRK – Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji

SEKCJA 1. WKŁAD PROGRAMU W REALIZACJĘ STRATEGII EUROPA 2020 ORAZ W OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZO-SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ

SEKCJA 1.1 WKŁAD PROGRAMU W REALIZACJĘ STRATEGII EUROPA 2020 ORAZ W OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZO-SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ

PO WER stanowi odpowiedź na wyzwania i jednocześnie instrument realizacji Strategii Europa 2020. Program uwzględnia stojące przed Europą długofalowe wyzwania związane z globalizacją, rozwojem ekonomicznym, jakością polityk publicznych, zjawiskami demograficznymi, czy inwestycjami w kapitał ludzki. Poniżej przedstawiono najważniejsze wyzwania istniejące obecnie w zakresie poszczególnych obszarów wsparcia PO WER.

RYNEK PRACY

O ile w latach 2008 – 2012 światowa recesja nie miała swojego wyraźnego odzwierciedlenia w polskiej gospodarce (np. zmiany poziomu bezrobocia następowały w różnym nasileniu, w różnych regionach), o tyle od II połowy 2012 r.¹ stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce nieznacznie wzrasta (lipiec 2013 r. - 13,1%²), a zmniejsza się tempo wzrostu PKB (0,8% - II kw. 2013r.³).

W świetle tych zmian, szczególnie istotne jest, aby PSZ pełniły rolę nie tylko dostarczyciela określonych usług na rzecz osób bezrobotnych, ale również rolę integrującą działania różnych podmiotów na rzecz stabilizacji i poprawy sytuacji w obszarze zatrudnienia. Wymaga to tworzenia i wdrażania efektywnych narzędzi, instrumentów oraz praktyk dla rynku pracy. W tym celu należałoby zatem w większym stopniu niż ma to miejsce obecnie **przeciwdziałać nakładaniu się obowiązków i zadań różnych organów polityki zatrudnienia i pomocy społecznej**, m.in. **poprzez zwiększenie koordynacji ich funkcji**. Do istotnych wyzwań należy również zaliczyć **niewystarczającą współpracę publicznych służb zatrudnienia z pracodawcami**, innymi instytucjami rynku pracy, a także **podmiotami edukacyjnymi i szkoleniowymi**. Duży, ale wciąż niewystarczająco wykorzystany potencjał stanowią regionalne obserwatoria rynku pracy, które powinny być kluczowym ośrodkiem analityczno – monitoringowym, wspierającym władze regionalne w monitorowaniu i ocenie interwencji publicznych, ukierunkowanych na rozwój rynku pracy⁴, a także inne jednostki funkcjonujące w obszarze edukacji i gospodarki (np. Obserwatorium Rynku Pracy dla Edukacji), odpowiedzialne za monitoring i ocenę sytuacji w obszarze związków edukacji z rynkiem pracy i gospodarką. **Konieczna jest także redefinicja zasad i wypracowanie nowego modelu współpracy z pracodawcami**, którzy dysponują najbardziej wiarygodnymi informacjami na temat popytu na pracę. Jedną z istotnych barier dla rozwoju aktywności zawodowej (kobiet) jest także niski stopień upowszechnienia form opieki nad małymi dziećmi, co wymaga zmian systemowych, związanych z promowaniem rozwiązań na rzecz godzenia życia zawodowego z prywatnym.

Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju (ŚSRK), jako dokument wyznaczający główne kierunki rozwoju polityk publicznych wskazuje, że niezbędne są także **zmiany w funkcjonowaniu samego modelu działania publicznych służb zatrudnienia**, polegające przede wszystkim na odejściu od traktowania działań rejestracyjnych i związanych z wypłatą świadczeń jako podstawowej funkcji PSZ, na rzecz

---

¹ Od listopada 2012r., podnosi się ona w tempie ok. 0,8 punktu procentowego rok do roku (czyli porównując wynik z danego miesiąca z tym samym miesiącem rok wcześniej).

² GUS, 2013 .

³ GUS, 2013 .

⁴ Bober J., Hausner J., Izdebski H., Lachiewicz W., Mazur S., Nelicki A., Nowatorski B., Puzyna W., Surówka K., Zachariasz I., Zawicki M., Narastające dysfunkcje, zasadnicze dylematy, konieczne działania. Raport o stanie samorządności terytorialnej w Polsce, 2013, Kraków, str. 64.

aktywnego pośrednictwa pracy i rzeczywistej pomocy w zdobywaniu zatrudnienia. Usługi aktywizacyjne powinny być oddzielone od zadań związanych z rejestracją i redystrybucją świadczeń. Również niektóre usługi i instrumenty wsparcia osób bezrobotnych (np. poradnictwo zawodowe), uznawane są za nie w pełni efektywne i wymagające modyfikacji. Ważne w tym kontekście może okazać się zatem wdrożenie instrumentów zintegrowanego systemu kwalifikacji, w tym walidacji i wykorzystania potencjału sieci EURES dla zwiększenia transnarodowej mobilności pracowników. Zadania tej sieci realizowane są przez ok. 900 doradców (w PL – ok. 40), wspomaganych przez asystentów, jednakże nie jest to zbyt znana i efektywna forma współpracy⁵.

Podsumowując, można wymienić cztery główne obszary wymaganych działań:

- **Monitorowanie potrzeb i zjawisk na rynku pracy;**
- **Tworzenie i wdrażanie (bardziej efektywnych i dopasowanych do zmieniających się potrzeb) instrumentów aktywnej polityki rynku pracy;**
- **Zwiększanie efektywności instytucjonalnej PSZ⁶;**
- **Wspieranie tworzenia lokalnych sieci współpracy.**

UBÓSTWO, WYKLUCZENIE I INTEGRACJA SPOŁECZNA

W perspektywie międzynarodowej, Polskę charakteryzuje **wysoka (choć względnie ustabilizowana na poziomie ok. 16,3%⁷) stopa ubóstwa relatywnego** (mierzonego w relacji do dochodów rozporządzalnych gospodarstw domowych). Ubóstwo dotyczy różnych kategorii osób i grup społecznych. Są to w szczególności: osoby niepełnosprawne (wskaźnik relatywnego ubóstwa - 21,9%), osoby samotnie wychowujące dzieci - (19,5%)⁸, rodziny wielodzietne (47,4%). Zgodnie z założeniami *Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020* wsparcie jest niezbędne w szczególności w zakresie: przeciwdziałania ubóstwu dzieci i rodzin wielodzietnych, deinstytucjonalizacji wsparcia na rzecz osób z niepełnosprawnością intelektualną, chorych psychicznie oraz seniorów (rozwój mieszkalnictwa społecznego), rozwoju systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej.

Istotnym zjawiskiem, z którym mamy coraz częściej do czynienia w obszarze polityki społecznej jest także „feminizacja” biedy, której główną przyczyną są nierówności na rynku pracy pomiędzy płciami (niższy wskaźnik aktywności zawodowej kobiet - średnio o ok. 15% w stosunku do mężczyzn), w związku z rolami jakie są tradycyjnie „przypisane” kobietom.⁹ Dodatkowo, postępujące procesy demograficzne wskazują, że do końca 2025 r. z polskiego rynku pracy odejdzie ok. 3 mln ludności aktywnej zawodowo, a w kolejnej dekadzie wskaźnik obciążenia demograficznego wzrośnie z obecnej wartości 19 do ok. 26¹⁰. W perspektywie starzenia się populacji należy zatem mieć na uwadze **wyzwania związane z rosnącą liczbą osób starszych i koniecznością budowania dla nich systemu usług** społecznych (w tym opiekuńczych).

W działaniach pomocy społecznej **dominują bierne formy pomocy**. Podstawę stanowią świadczenia finansowe i pomimo że niewątpliwie są one niezbędne - wydaje się konieczne również podejmowanie na większą skalę działań ograniczających **przyczyny problemów społecznych, a nie wyłącznie udzielanie**

---

⁵ Wg badania Eurobarometr, jedynie 12% Europejczyków o niej słyszało, a tylko 2% z niej dotychczas korzystało.

⁶ W ramach badania ewaluacyjnego zrealizowanego na zlecenie MPiPS pn. "Ocena wpływu EFS na PSZ i IPS", blisko 34% kierowników PSZ i 54% kierowników IPS wskazało że szkolenia pracowników są niezbędnym elementem do usprawnienia działalności instytucji. Ponadto podkreślano praktyczny aspekt zdobytej wiedzy i jej „przełożenia” na poprawę funkcjonowania instytucji.

⁷ Ubóstwo w świetle badań, GUS, 2013.

⁸ Ibidem.

⁹ Na to zjawisko wskazuje m.in. raport Polityka równości płci. Polska 2007, UNDP, 2007., oraz dokument KE pn. "Progress on equality between women and men in 2012. A Europe 2020 initiative".

¹⁰ Wyniki badań bieżących. Stan ludności – 2011, GUS, 2012 (<http://demografia.stat.gov.pl/bazademografia/Tables.aspx>); Health at a glance: Europe 2012, OECD, 2012..

świadczeń kompensacyjnych. Chociaż ocenia się, że pomoc społeczna trafia do osób rzeczywiście potrzebujących, to jednak ani nie zaspokaja ich potrzeb, ani nie wykazuje się wysoką skutecznością w „wyprowadzaniu” swoich klientów z ubóstwa czy wykluczenia społecznego. Instytucje pomocy społecznej powinny **prowadzić zatem bardziej aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu, a udzielana pomoc powinna być lepiej monitorowana pod kątem jej jakości.**

Znaczenie aktywnych metod zwalczania ubóstwa i przeciwdziałania wykluczeniu rośnie powoli aczkolwiek stopniowo - szczególnie dzięki podmiotom ekonomii i integracji społecznej¹¹ (takim jak: Kluby Integracji Społecznej, Zakłady Aktywizacji Zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Centa Integracji Społecznej, spółdzielnie socjalne). W 2011r. w Polsce funkcjonowały 74 CIS i 402 spółdzielnie socjalne, zaś liczba KIS szacowano na 286 ośrodków.¹² **Badania ankietowe wśród jednostek z otoczenia ekonomii społecznej wskazują na istniejące problemy w utrzymaniu ciągłości i stabilności KIS i CIS.** Również ich sytuacja finansowa jest dość silnie zróżnicowana. Wstępna ocena systemu wsparcia ekonomii społecznej¹³ wskazuje, że barierami rozwoju tego sektora jest m.in. „nierówna” jakość usług świadczonych przez OWESy oraz **utrudniony dostęp do wsparcia finansowego (w tym instrumentów zwrotnych).**

Sukcesywnie zwiększa się również potencjał instytucjonalny pomocy społecznej, czego przejawem jest m.in. **szybki wzrost zatrudnienia w tym sektorze.** Tylko w latach 2005-2011 liczba osób pracujących w ROPS potroiła się, a liczba pracowników socjalnych wzrosła z 14,8 tysięcy w 2001r. do 19,4 tysięcy w 2012r. (w 2011r. został spełniony ustawowy¹⁴ wymóg proporcjonalności kadr OPS do liczby ludności). Mimo to, liczba świadczeniobiorców przypadająca na pracownika socjalnego wciąż jest za wysoka (średnio 66 rodzin – docelowo ok. 20-30 rodzin). Z badań ankietowych¹⁵ wynika, że pracownicy OPS regularnie uczestniczą w szkoleniach mających na celu podnoszenie kwalifikacji. Gorzej natomiast oceniają dostęp do konsultacji nt. swojego warsztatu pracy (w tym superwizji).

Wyniki badań ewaluacyjnych,¹⁶ wskazują na **potrzebę systemowego wzmocnienia koordynacji polityki społecznej na każdym poziomie.** W tym celu **niezbędna jest poprawa jakości diagnoz i ocen, będących podstawą planowania interwencji publicznej,** przeprowadzanie rzetelnych ocen ex-ante możliwych skutków regulacji; wykorzystanie narzędzi i metod otwartej koordynacji do **procesu planowania i realizacji tej polityki** – w tym z wykorzystaniem potencjału organizacji pozarządowych. Warto podkreślić, że dostępne obecnie **analizy i monitoring skuteczności działań pomocy społecznej są niewystarczające** - zarówno w odniesieniu do realizowanych świadczeń jak i działań integrujących instytucje z sektora ekonomii społecznej i z sektora pozarządowego. W MPiPS prowadzone są już obecnie prace nad rozwijaniem **standardów usług dla instytucji pomocy społecznej,** których celem jest możliwość lepszego, bardziej precyzyjnego i adekwatnego profilowania usług adresowanych do różnych kategorii klientów pomocy społecznej.

---

¹¹ Zgodnie z projektem Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w sferze ekonomii społecznej działają podmioty ekonomii społecznej, obejmujące pięć głównych grup: przedsiębiorstwa społeczne, podmioty reintegracyjne, podmioty działające w sferze pożytku publicznego, podmioty sfery gospodarczej, które tworzone były w związku z realizacją celu społecznego oraz inicjatywy o charakterze nieformalnym.

¹² Informacja o funkcjonowaniu centrów i klubów integracji społecznej dla Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, 2012..

¹³ Ocena wsparcia w obszarze ekonomii społecznej udzielonego ze środków EFS w ramach PO KL, Coffey International Development, 2013.

¹⁴ Ustawa o pomocy społecznej, Dz. U. z 2013r. poz. 182.

¹⁵ Pomoc społeczna w liczbach: 2010, Instytut Rozwoju Służb Socjalnych, Hryniewicka A., 2010.

¹⁶ Np. *Ewaluacja wskaźnika oceny wpływu europejskiego funduszu społecznego na funkcjonowanie publicznych służb zatrudnienia oraz wskaźnika oceny wpływu Europejskiego Funduszu Społecznego na funkcjonowanie instytucji pomocy społecznej*, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Coffey International Development, wrzesień 2011. oraz *Badanie efektów wsparcia na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w ramach projektów realizowanych w działaniu 7.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w województwie pomorskim.*

ADAPTACYJNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW I PRACOWNIKÓW

Zgodnie z danymi GUS, w 2011 roku działalność gospodarczą prowadziło 1 784 603 przedsiębiorstw (mikro – 95,9%, małe – 3,0%, średnie – 0,9%, duże – 0,2%). Struktura ta od lat jest podobna, ale mniejszy niż średnio w UE-27 jest udział firm małych (3% vs. 7%), co oznacza że **w Polsce nie zachodzi w wystarczającym stopniu proces transformacji najmniejszych firm na wyższy poziom rozwoju**. Wynika to z kilku czynników. Po pierwsze prawie ¾ mikrofirm to osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą - koncentracja samozatrudnionych jest tym większa, im młodsza jest firma (90% firm w 1-szym roku działalności).¹⁷ Znaczna część samozatrudnionych ma potencjał do rozwoju, niemniej jednak brakuje im świadomości oraz odpowiedniej wiedzy jak z przedsiębiorcy stać się pracodawcą. Po drugie, badania wskazują, że MMSP nie odczuwają potrzeby posiadania spisanej strategii działania, a ok. 15% z nich w ogóle nie planuje swoich przyszłych działań rynkowych. Może to świadczyć o wciąż niewystarczającej świadomości i wiedzy w zakresie zarządzania przedsiębiorstwem, zorientowaniu na bieżącej działalności i braku planowania strategicznego, które może zagrażać dalszemu rozwojowi firmy¹⁸. Po trzecie, przedsiębiorcom **brakuje świadomości korzyści wynikających z rozwoju¹⁹ pracowników i zarządzania zasobami ludzkimi** (w tym m.in. zainteresowania rozwiązaniami z zakresu elastycznych form zatrudnienia, pozwalających na godzenia życia zawodowego z prywatnym²⁰). Po czwarte, firmy mają także trudności w zdobywaniu zleceń i klientów (w tym m.in. poprzez zamówienia publiczne czy partnerstwo publiczno – prywatne). Tymczasem sektor publiczny jest solidnym partnerem, który stanowi szansę rozwoju dla firm z sektora MSP²¹.

Rozwój firm to także rozwój ich kapitału ludzkiego. **Niski udział osób dorosłych w kształceniu i szkoleniu**, jest jedną z najczęściej wskazywanych barier dla rozwoju konkurencyjności polskich przedsiębiorstw. Odsetek osób w wieku 25-64 lata, biorących udział w edukacji (formalnej i nieformalnej) był w Polsce w 2007 r. (21%) o połowę niższy niż średnia dla krajów OECD (41%). Wśród pracujących, najczęściej podawanym powodem niepodnoszenia swoich kompetencji jest **brak takiej potrzeby w pracy zawodowej, wskazywany przez 68% badanych**.²² Wynikać to może z braku zarządzania zasobami ludzkimi przez przedsiębiorców oraz **niskiego zaangażowania pracodawców w proces określania i kształtowania kompetencji niezbędnych na rynku**. Wyzwaniem i barierą dla rozwoju innowacyjności i konkurencyjności polskiej gospodarki powoli staje się też **niewystarczający poziom umiejętności dot. nowych technologii oraz deficyty pracowników na poziomie kompetencji cyfrowych**. Co prawda w perspektywie finansowej 2007-2013 dostarczono na rynek wiele usług, których celem miał być rozwój kompetencji i kwalifikacji pracowników, **jednak ich liczba nie zawsze szła w parze z wysoką jakością**.²³ W związku z tym Polska zobowiązała się do dalszego wdrażania instrumentów polityki na rzecz uczenia się przez całe życie: Polska Rama Kwalifikacji, Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (w ramach modernizacji krajowego systemu kwalifikacji), system przenoszenia i akumulowania osiągnięć, walidacji efektów uczenia się pozaformalnego i nieformalnego.

SYSTEM OCHRONY ZDROWIA

W Polsce, podobnie jak w innych krajach europejskich, spadek wielkości populacji osób w wieku produkcyjnym oraz stały wzrost populacji w wieku 65+ będzie prowadził do istotnych przemian na rynku

---

¹⁷ GUS.

¹⁸ Raport o stanie sektora MSP, PARP, 2011

¹⁹ Bilans Kapitału Ludzkiego, PARP, 2012

²⁰ Jak pokazują wyniki badania ewaluacyjnego pn. Ocena skuteczności kampanii informacyjno-promocyjnej dotyczącej zasady równości szans płci w ramach PO KL, EGO S.C., 2012, tylko 13% pracodawców poszukiwało informacji na temat możliwości wprowadzenia w firmie ww. rozwiązań i aż 26% z nich nie widziało w ogóle korzyści z wprowadzania takich rozwiązań w firmie.

²¹ Nowe podejście do zamówień publicznych - wyzwanie dla zamawiających - szansa dla małych i średnich przedsiębiorstw, PARP, 2010

²² Bilans Kapitału Ludzkiego, 2011

²³ Ibidem.

pracy oraz w obszarze opieki zdrowotnej. W tym kontekście, szczególnym **wyzwaniem dla systemu opieki zdrowotnej staje się opieka długoterminowa**, która w Polsce nie stanowi odrębnego systemu, ale składa się z elementów różnych polityk publicznych, wymagając silnej **koordynacji w zakresie współpracy międzyinstytucjonalnej w procesie opieki nad osobą zależną**.

Oprócz procesu starzenia się ludności i jego konsekwencji, niezmiernie ważnym zjawiskiem dla rynku pracy, decydującym o aktywności zawodowej, są **problemy zdrowotne będące istotną przyczyną dezaktywacji zawodowej**. Jak pokazują dane Eurostatu²⁴, **w Polsce występują one znacznie częściej niż w innych krajach UE-27** - różnica ta zaczyna być znacząca już wśród osób powyżej 35 r. ż., a skala różnic pomiędzy ich odczuwaniem w Polsce i w UE nasila się wraz z wiekiem. W kontekście dalszego starzenia się społeczeństwa i niskich nakładów na zdrowie publiczne, rodzi to obawę o wystąpienie **barier dla produktywności pracy i wzrostu gospodarczego**.

Zagrożenia dla rynku pracy i kapitału ludzkiego wynikają także z **istniejących barier podażowych na rynku usług zdrowotnych**. Odczuwają to szczególnie osoby niepełnosprawne, które potrzebują dostępu do świadczeń leczniczych i pomocy lekarskiej znacznie częściej niż osoby sprawne. **Braki kadrowe widoczne są głównie wśród lekarzy specjalistów** - w Polsce na 1000 mieszkańców praktykuje 2,2 lekarzy i jest to wartość najniższa wśród krajów UE²⁵ - o 1,3 lekarza mniejsza niż średnia dla tych krajów. Podobnie alarmująca sytuacja ma miejsce w odniesieniu do pielęgniarek - ich liczba na 1000 mieszkańców plasuje Polskę pośród sześciu krajów UE o najniższej wartości tego wskaźnika²⁶. Dodatkowo, w coraz większym stopniu zaznacza się problem „starzenia się” profesjonalistów medycznych. Przeciętny wiek pielęgniarki w Polsce to 50 lat a spośród 156 900 aktywnych zawodowo lekarzy i dentystów, jedna piąta to osoby powyżej 60 r.ż., z czego 7,5% to osoby po 70 r. ż. Średnia wieku lekarzy w Polsce to dziś niemal 50 lat, a w niektórych specjalizacjach np. w pediatrii - 59 lat²⁷. Mimo rosnącej liczby szpitali oraz leczonych w nich pacjentów, wzrasta też liczba dni oczekiwania na leczenie (pomimo niepełnego wykorzystania istniejących łóżek). Jak wskazuje raport OECD²⁸, **jednym z istotnych problemów polskiej służby zdrowia jest wysoki odsetek niezaspokojonych potrzeb zdrowotnych z powodu oczekiwania w kolejce i problemów organizacyjnych**. Jest to jedno z głównych wyzwań dla wprowadzenia reform w systemie zarządzania ochroną zdrowia.

DOBRE RZĄDZENIE

Kwestia poprawy jakości regulacji, w sensie zarówno prawa jako takiego, jak i procesu jego stanowienia, jest jednym z działań priorytetowych dla zapewnienia sprawnie działającego państwa. Pomimo dotychczas zrealizowanych działań w zakresie reformy regulacji, jakość stanowionego w Polsce prawa nadal wymaga poprawy. Dotyczy to również **struktury oraz tempa procesu decyzyjnego, w tym implementacji nowych rozwiązań**. Decyzje o działaniach publicznych podejmowane są dość szybko, licząc od momentu ich zapowiedzi do ustanowienia prawa, co może jednak pociągać za sobą niebezpieczeństwo niewystarczającej ich zbieżności z założeniami długofalowych strategii społeczno-gospodarczych. Dlatego **też niezbędne jest wypracowanie metodyki wprowadzania nowych regulacji**, uwzględniającej m.in. testy regulacyjne, ocenę skutków regulacji (OSR), test MSP, zaangażowanie ekspertów i interesariuszy, konsultacje społeczne, prace analityczne, opracowywanie rozwiązań wariantowych, a także ocenę ex-ante wpływu jaki może mieć dana regulacja (m.in. poprzez przyzmat takich kryteriów jak płeć, wiek, czy niepełnosprawność osób objętych regulacją).

Wśród wyzwań w obszarze reform administracji publicznej wskazuje się także na potrzebę przejścia z „better regulations” do „smart regulations”, polegającą przede wszystkim na **uzupełnieniu procesu legislacyjnego o monitoring ex-post przyjętych rozwiązań oraz dokonywanie ewentualnych korekt**

---

²⁴ Eurostat, 2010

²⁵ European health for all [online database], WHO Regional Office for Europe, 2011, <http://www.euro.who.int/hfadb>.

²⁶ European health for all [online database], WHO Regional Office for Europe, 2011, <http://www.euro.who.int/hfadb>.

²⁷ Wstęp do analizy demograficznej lekarzy i lekarzy dentystów, Naczelna Rada Lekarska, 2008.

²⁸ Przegląd Gospodarczy Polski, OECD, 2010 .

wprowadzonych zmian - w zależności od uzyskiwanych rezultatów. Wskazane jest położenie większego nacisku na egzekwowanie już istniejących przepisów prawa, co pozwoli unikać w przyszłości wprowadzania dodatkowych, nie zawsze koniecznych regulacji. Wyzwaniem dla polskiego porządku prawnego i sposobu podejmowania decyzji jest także **konieczność bardziej systematycznego i strategicznego podejścia do kwestii uczestnictwa Polski w planowaniu polityk na szczeblu wspólnotowym oraz do włączania celów unijnych do krajowych dokumentów planistycznych i wykonawczych**. Umiejętne zarządzanie regulacjami unijnymi jest szczególnie istotne, w sytuacji gdy znaczna część przepisów uchwalanych przez Parlament wynika wprost z członkostwa Polski w UE.

W obszarze wymiaru sprawiedliwości, realną barierą w realizacji prawa obywateli do sprawiedliwości staje się **przewlekłość postępowań sądowych**. Sieć sądów i rozkład zatrudnienia w nich nie są dostosowane do obciążeń poszczególnych jednostek sądowych, czy do liczby oraz stopnia komplikacji prowadzonych spraw²⁹. Przyjęta struktura organizacyjna sądów skutkuje nadmierną (w stosunku do rzeczywistych zadań nadzorczych) liczbą stanowisk funkcyjnych (na 10 tys. sędziów ponad 4 tys. pełni funkcje związane z bezpośrednim nadzorem administracyjnym), przez co funkcjonowanie sądów powszechnych pociąga za sobą stosunkowo wysokie koszty w porównaniu do tempa osiąganych efektów orzecznictwa. Analiza przeprowadzona w Ministerstwie Sprawiedliwości wykazała, iż jedną z przyczyn przewlekłości postępowań, jest też wysoka liczba spraw wpływających do polskich sądów (w 2012r. ponad 14 mln). Wyzwaniem dla działania wymiaru sprawiedliwości, wpływającym na szybkość, a także na jakość orzekania jest zatem (przy ograniczonych zasobach) **efektywność procedur postępowania w odniesieniu do sądownictwa gospodarczego**. Szczególnie w sprawach gospodarczych kluczowe jest dobre przygotowanie wymiaru sprawiedliwości w zakresie ekonomii i finansów, aby podejmowane decyzje były zgodne z ekonomiczną (a nie tylko literalną) intencją przepisów. Celem prowadzonych z EFS działań powinno być zatem m.in. **usprawnienie zarządzania w systemie sądownictwa** i jego reorganizacja, zmierzająca do ukształtowania racjonalnej struktury jednostek organizacyjnych oraz właściwego rozmieszczenia zasobów ludzkich. Rozwiązanie, które mogłoby przyczynić się do poprawy sytuacji w powyższym obszarze to **upowszechnienie alternatywnych metod rozwiązywania sporów np. arbitrażu i mediacji**. Mediacja cywilna została wprowadzona w Polsce w 2005 r., lecz jej stosowanie nie jest rozpowszechnione, choć jak szacuje ADR³⁰, mediacja jest skuteczna aż w 70-80% przypadków. Ocenia się, że przeciętny czas potrzebny na rozwiązanie sporu gospodarczego w Polsce (o wartości 200 tys. euro) zmniejszyłby się w wyniku dwuetapowej procedury (tj. uwzględniającej uprzednią mediację) o prawie rok, zaś koszty z tym związane o ok. 33 tys. euro.

Poprawa jakości usług publicznych powinna opierać się głównie na: **orientacji administracji publicznej na faktyczne potrzeby klientów (poprawy jakości obsługi i zwiększenia satysfakcji klientów, wprowadzenia narzędzi do monitorowania i mierzenia jakości usług), wdrażaniu zasady pomocniczości przy zlecaniu zadań, poprawie koordynacji działań różnych podmiotów (zwiększeniu zakresu i jakości ich współpracy, wymiany doświadczeń), skuteczniejszej komunikacji (w tym konsultacje społeczne z obywatelami oraz ich organizacjami) oraz wprowadzaniu standardów realizacji zadań publicznych wraz z systemem wskaźników i metod ich pomiaru**.

Szczególnie **istotnym zagadnieniem jest jakość usług publicznych, świadczonych na rzecz przedsiębiorców**. Wg indeksu *Ease of Doing Business*, stanowiącym ranking 185 państw, Polska w 2012r. zajęła 55. pozycję wg poziomu trudności założenia i prowadzenia działalności gospodarczej (wzrost o 15 miejsc w stosunku do 2011r.). Dystans ten corocznie się zmniejsza, a Polska wyprzedza kraje sąsiadujące, co potwierdza, że tworzone jest coraz lepsze otoczenie regulacyjne, sprzyjające realizacji działalności gospodarczej. Nadal jednak skomplikowanym pozostaje samo jej rozpoczęcie, pozyskiwanie pozwoleń związanych z budową i zawiłość systemu podatkowego, która przekłada się na długi czas niezbędny na załatwianie spraw podatkowych (286 godzin w skali roku wobec średnio 176 godzin w krajach OECD).

---

²⁹ Forum Obywatelskiego Rozwoju, 2010, str. 9-13.

³⁰ The Cost of Non ADR: Surveying and Showing the Actual Costs of Intra-Community Commercial Litigation, The Association for Democratic Reforms, 2010.

Biorąc pod uwagę konieczność przewidywania pojawiających się zjawisk gospodarczych i budowania potencjału adaptacyjnego, **konieczne jest też rozwijanie umiejętności zarządzania strategicznego na wszystkich poziomach administracji publicznej**. W tym celu należy położyć nacisk na priorytetyzację celów i zadań oraz koordynację działań prowadzonych na szczeblu centralnym i regionalnym – jako ośrodkach decyzyjnych. Reforma procesu koordynacji i zarządzania rozwojem kraju powinna być przeprowadzona wspólnie z reformą budżetu zadaniowego. Pomocna może być także koncepcja terytorializacji polityk publicznych, której głównym celem jest lepsze dostosowanie podejmowanych działań interwencyjnych do potrzeb i potencjałów konkretnych obszarów kraju.

SYSTEM EDUKACJI

W ostatnich latach obserwowany jest w Polsce dynamiczny wzrost liczby dzieci uczestniczących w edukacji przedszkolnej - już 72,0% dzieci w grupie wieku 3-5 lat jest objętych edukacją przedszkolną³¹. Poziom ten nadal jest jednak niewystarczający w świetle wymogów nałożonych na Polskę przez Radę UE, które zobowiązują do intensyfikacji opieki nad dziećmi oraz edukacji przedszkolnej. Zgodnie z wnioskami zawartymi w raporcie ewaluacyjnym³² **niezbędne jest zarówno upowszechnianie jak i poprawa jakości tego poziomu edukacji** – szczególnie w oddziałach przedszkolnych i innych niż tradycyjne formach wychowania przedszkolnego. Wśród narzędzi wspierających jakość wczesnej edukacji istotne jest **upowszechnienie narzędzi pozwalających na odpowiednie przygotowanie dzieci do edukacji szkolnej**, w tym wczesną diagnozę i wdrażanie działań korekcyjnych.

Liczba uczniów na wyższych poziomach edukacji zależna jest wprost od zjawisk demograficznych. W latach 2005-2010 liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach spadła łącznie o 734 tys. co wpłynęło również na spadek liczby szkół (w analogicznym okresie ubyło 658 szkół podstawowych, przy wzroście liczby gimnazjów o 231 placówek). W przypadku szkolnictwa ponadgimnazjalnego obserwowany jest spadek liczby uczniów w szkołach ogólnokształcących, przy niewielkim wzroście liczby uczniów w szkołach zawodowych³³. Dane te wskazują na **stopniowe odwracanie się trendu dominacji edukacji ogólnokształcącej** - młodzież zaczyna częściej wybierać szkoły zawodowe, przede wszystkim technika³⁴. Polskę charakteryzuje **wysoki poziom uczestnictwa w edukacji na poziomie podstawowym i gimnazjalnym, stąd głównym wyzwaniem na tych etapach jest zapewnienie jak najwyższej jakości nauczania**. Dodatkowo, w odniesieniu do poziomu gimnazjalnego, analiza wyników egzaminów zewnętrznych³⁵ pokazuje **narastające zjawisko selektywności nauczania**, widoczne szczególnie w przypadku dużych miast, gdzie uczniowie z lepszymi wynikami w nauce wybierają placówki posiadające ponadstandardową ofertę dydaktyczną. Z kolei dane z badania PISA z lat 2000-2009, pozwalające porównać osiągnięcia polskich 15-latków na przestrzeni ostatniej dekady, wskazują na **znaczącą poprawę jakości kształcenia w Polsce**, jednak rozkład wyników mocno skupiony jest wokół wartości przeciętnych, co wskazuje, że **relatywnie mało uczniów ma osiągnięcia bardzo niskie, ale również nieliczni uczniowie osiągają wyniki bardzo wysokie**.

Szkoły ponadgimnazjalne są ostatnim etapem kształcenia młodzieży przed przejściem do edukacji wyższej lub wejściem na rynek pracy. Zgodnie z badaniami pracodawców³⁶, kompetencje kształtowane w procesie edukacji formalnej nie są jednak wystarczające do efektywnego wykonywania pracy bezpośrednio po zakończeniu szkoły. **Pracodawcy oczekują od absolwentów bardziej praktycznych umiejętności - najlepiej powiązanych bezpośrednio z danym sektorem/branżą**. Długofalowej i

---

³¹ Wskaźnik 72% odnosi się do liczby ludności prognozowanej na podstawie danych GUS wg, stanu na 31.XII 2010r, Wskaźnik ten po uwzględnieniu wyników ze spisu powszechnego z 2011 roku wynosi 69,7%.

³² Ocena ośrodków wychowania przedszkolnego, utworzonych lub wspartych ze środków finansowanych EFS w ramach poddziałania 9.1.1 PO KL. Ośrodek Ewaluacji, Warszawa, 2012.

³³ Raport o stanie edukacji 2011, Bukowski P. i inni, Instytut Badań Edukacyjnych, 2012, <http://eduentuzjasci.pl/images/stories/badania/rose2011/RoSE2011-raport-w2.pdf>

³⁴ Młodzi 2011, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, 2012, .

³⁵ Analiza różnicowania się systemu oświaty w Polsce na poziomie szkół podstawowych i gimnazjów, edycja 2011.

³⁶ Bilans Kapitału Ludzkiego, PARP, 2012

pełniejszej modernizacji wymaga również system doradztwa edukacyjno-zawodowego prowadzonego w szkołach. Poza rozwiązaniami wprowadzonymi w kształceniu zawodowym, dotyczącymi możliwości potwierdzania efektów uczenia się nabytych poza formalnym systemem kształcenia, **wciąż brakuje również spójnego systemu potwierdzania kompetencji zdobytych nieformalnie.**

Jakość nauczania w dużym stopniu zależy od jakości pracy nauczycieli. **Nauczyciele w Polsce cechują się bardzo wysokim poziomem posiadanych kwalifikacji formalnych** – 97% z nich posiada wyższe wykształcenie³⁷. Analizując rozwój kwalifikacji nauczycieli należy zauważyć, że **oferta kierowanych do nich szkoleń jest bardzo szeroka. Dla większości z nich nie funkcjonuje jednak system kontroli ich jakości czy efektywności.** Według danych z Systemu Informacji Oświatowej, ze zorganizowanych form rozwoju zawodowego korzysta jedynie 12% nauczycieli. Najmniej popularne są te formy rozwoju zawodowego, które są wskazywane w literaturze jako najbardziej efektywne np. udział w sieciach współpracy nauczycieli czy korzystanie z mentoringu lub coachingu³⁸.

Z perspektywy zapewnienia wysokiej jakości edukacji w szkołach ważne jest **budowanie rozwiązań wspomagających samorządy, szkoły i nauczycieli w ich działaniach związanych z edukacją i rozwojem kapitału społecznego.** Szczególnie ważna jest współpraca szkół z otoczeniem instytucjonalnym oraz dostępność wysokiej jakości informacji, dotyczących różnych aspektów funkcjonowania szkół. Prowadzone badania pokazują duże zróżnicowanie pomiędzy szkołami, jeśli chodzi o współpracę z instytucjami zewnętrznymi, co wskazuje na konieczność **wypracowywania i promowania modeli współpracy szkół z ich otoczeniem, również w odniesieniu do tzw. małych szkół dysponujących potencjałem centrów aktywności społecznej.** Kwestią o priorytetowym znaczeniu jest też rozpoznanie potrzeb szkół (szczególnie zawodowych) i potrzeb pracodawców, odnośnie wzajemnych oczekiwań dotyczących współpracy i jej efektów. Badania szkolnictwa zawodowego³⁹ wskazują, że doświadczenia takiej współpracy ma stosunkowo nieduża część szkół, natomiast jej efekty poprawiają osiągnięte przez szkoły efekty kształcenia. Jednocześnie dla oceny tych efektów **muszą funkcjonować mechanizmy systemowego monitorowania, ewaluacji i wspierania rozwoju edukacji.** W PO KL wypracowany został już cały szereg tego typu narzędzi, zatem obecnie powinny być one odpowiednio wdrażane, upowszechniane, rozbudowywane i doskonalone. Najważniejsze z nich to: podstawy programowe, egzaminy, system nadzoru i ewaluacji, badania i analizy.

Warto zauważyć, że szkoła pełni również funkcje socjalne, których systemowe wspieranie powinno być jednym z działań realizowanych na rzecz włączenia społecznego. Z *Informacji Rządu na temat realizacji zadań związanych z dystrybucją pomocy społecznej przez szkoły i socjalnej funkcji szkoły* wynika, że obecny poziom wsparcia dla uczniów z rodzin ubogich, świadczonych w ramach systemu edukacji jest niewystarczający.

SKOLNICTWO WYŻSZE

Przemiany społeczne, ekonomiczne i technologiczne ostatnich lat sprawiają, że polskie szkolnictwo wyższe musi zmierzyć się z wyzwaniami, które są charakterystyczne dla całej Europy tj.: **potrzebą internacjonalizacji, zwiększeniem zatrudnialności absolwentów czy wzmocnieniem więzi z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Niż demograficzny⁴⁰, czy masowość studiów wyższych – to z kolei specyficzne wyzwania stojące przed szkolnictwem wyższym w Polsce.**

---

³⁷ Diagnoza zapotrzebowania dyrektorów szkół na wyniki badań i inne informacje przydatne w zarządzaniu szkołą, Instytut Badań Edukacyjnych, 2012.

³⁸ Ibidem.

³⁹ Raport o stanie edukacji 2011. Kontynuacja przemian. IBE, 2012.

⁴⁰ Zgodnie z prognozami do 2020 r. liczba studentów spadnie do ok. 1,25 mln (z poziomu 1,76 w 2011/2012r.), Raport: Szkolnictwo wyższe w Polsce, MNISW, 2013.

W Polsce odsetek osób w wieku 30-34 lata z wykształceniem wyższym należy do najwyższych w Europie (39,1%). Zwiększenie aspiracji edukacyjnych obywateli w ostatnich dwóch dekadach⁴¹ przyczyniło się do gwałtownych zmian systemu szkolnictwa wyższego w Polsce – powstało wiele uczelni niepublicznych, nastąpił dynamiczny rozwój płatnej oferty dydaktycznej w uczelniach publicznych. Spowodowało to poszerzenie możliwości zdobycia wykształcenia, ale jednocześnie przyczyniło się do spadku jakości oferowanych usług edukacyjnych. Temu ostatniemu zjawisku ma przeciwdziałać wprowadzony przez MNISW podział na kształcenie na kierunkach ogólnoakademickich, rozwijających umiejętności badawcze studentów i na kierunkach o profilu praktycznym, odwołujących się do potrzeb rynku pracy.

Wyższe wykształcenie jest niewątpliwie atutem na rynku pracy – odsetek bezrobotnych absolwentów z wykształceniem wyższym (23,4%) jest znacząco niższy niż w grupie absolwentów szkół zawodowych (45,6%) i liceów ogólnokształcących (43,6%)⁴². Dzięki wdrożeniu Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego uczelnie uzyskały autonomię w konstruowaniu programów kształcenia, które mogą być lepiej dopasowane do potrzeb rynku pracy. Kluczowe jest także zwiększenie zaangażowania pracodawców w proces kształcenia, szczególnie w przypadku programów o profilu praktycznym. **Dobre rozpoznanie potrzeb rynku i systematycznie prowadzony monitoring losów absolwentów** mogą sprawić, że wydłużający się w ostatnim czasie okres podjęcia pracy związanej z profilem kształcenia znacznie się znowu skracać. W tym zakresie należy wykorzystać m.in. potencjał akademickich biur karier.

Zmieniające się potrzeby rynku pracy wymagają ciągłego dostosowywania do nich kompetencji i kwalifikacji pracowników – dzięki proponowanej przez MNISW koncepcji potwierdzania efektów uczenia się, uczelnie będą mogły szerzej otworzyć się na potrzeby kształcenia osób dorosłych.

Wyzwaniem dla polskich uczelni pozostaje również mobilność międzynarodowa. Problem dotyczy zarówno kadry akademickiej, jak i – chociaż w mniejszym zakresie – studentów. Odsetek cudzoziemców na polskich uczelniach sukcesywnie wzrasta (w latach 2004-2013 trzykrotnie), ale wciąż wynosi tylko 1,74%⁴³. Wzrost umiędzynarodowienia polskich uczelni jest nie tylko jednym z kluczowych wyzwań, ale też szansą na przeciwdziałanie negatywnym skutkom niżu demograficznego.

Dla rozwoju kadr akademickich uczelni i budowania innowacyjnej gospodarki niezwykle istotne jest wspieranie osób posiadających zaawansowane kompetencje badawcze. W ostatnich latach **zauważalny jest wzrost liczby doktorantów** (w 2012 r. 42 tys. - wzrost o 11 tys. w stosunku do 2007 r.), **co niestety nie przekłada się na wystarczającą liczbę nadanych stopni doktorskich**⁴⁴. Ważna będzie także **zmiana struktury tych studiów**, ukierunkowana na wdrażanie pracy naukowej w gospodarce – obecnie najliczniej realizowane są one w ramach obszaru nauk humanistyczno-społecznych.

Również działania zarządcze prowadzone przez uczelnie są często niedostosowane do współczesnych wyzwań stojących przed szkolnictwem wyższym. Nowoczesny model zarządzania uczelniami powinien być oparty o kompetentną kadrę administracyjną oraz narzędzia informatyczne. **Wzmocnienia wymaga również tzw. trzecia misja**, czyli współpraca uczelni z otoczeniem zewnętrznym, w tym świadczenie usług szkoleniowych i doradczych.

OSOBY MŁODE

W maju 2013r. około 408 tys. osób, które nie ukończyły 25 r. ż. pozostawało w Polsce bez pracy⁴⁵. **Stopa bezrobocia w tej grupie wiekowej wyniosła 27,4%**⁴⁶ (średnia dla UE - **23,1%**). Na koniec 2012r., 1/5

---

⁴¹ Współczynnik skolaryzacji netto w szkolnictwie wyższym w roku 1990 kształtował się na poziomie 9,8, 5 lat później osiągnął pułap 17,2, w 2000 r. wynosił 30,6, następnie w 2011 r. już 40,6%. Współczynnik ten to stosunek liczby osób uczących się w wieku 19-24 lata kształcenia do całej populacji osób będących w wieku 19-24 lata.

⁴² Kwartalna informacja o aktywności ekonomicznej ludności, GUS, 2013 .

⁴³ *Szkoły wyższe i ich finanse* GUS, 2013.

⁴⁴ Liczba stopni doktorskich nadanych w 2012 roku to 5500, *Szkoły wyższe i ich finanse* GUS, 2013.

⁴⁵ Eurostat

wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły osoby młode. Dla oceny sytuacji osób młodych na rynku pracy użyteczną kategorią okazuje się tzw. wskaźnik NEET, generujący dość wysokie koszty społeczne. W Polsce wyniósł on w 2012 r. poziom 11,8% (ok. 1,5% niższy niż średnia UE). W Polsce w tej grupie przeważają kobiety w stosunku do mężczyzn (zwłaszcza w przedziale 25-29 lat) – odpowiednio 31,7 % do 17%, co może być związane z wycofywaniem się kobiet z aktywności edukacyjnej i zawodowej na skutek podejmowania obowiązków rodzicielskich. **Przeciwdziałanie zjawisku NEET jest jednym z istotnych wyzwań dla systemu edukacji i rynku pracy.** Wyniki badania OECD przedstawione w strategii „*Better Skills, Better Jobs, Better Lives*” wskazują, że w przypadku osób młodych (16-24 lata) które pozostają w edukacji lub/i w zatrudnieniu, wraz z wiekiem następuje przyrost kompetencji, natomiast w przypadku osób z grupy NEET - następuje ich regresja. To właśnie **brak umiejętności praktycznych i doświadczenia zawodowego jest najczęściej podnoszonym argumentem w kontekście bezrobocia osób młodych. Wsparcie tej grupy powinno się zatem koncentrować wokół staży zawodowych, praktycznej nauki zawodu, subsydiowanego zatrudnienia, czy szkoleń i kursów w zawodach na które istnieje popyt na rynku pracy.**

Jedynie niewielka część osób młodych funkcjonuje na rynku pracy w roli przedsiębiorców (6% mężczyzn i 2% kobiet deklaruje posiadanie takiego doświadczenia)⁴⁷. Osoby młode najczęściej wskazują „brak kapitału” jako największą przeszkodę w rozpoczęciu działalności gospodarczej (ponad 80% wskazań)⁴⁸. Często zdarza się, że samodzielne zgromadzenie środków wystarczających na rozpoczęcie działalności gospodarczej jest dla nich barierą nie do pokonania, a kredyty oferowane przez banki są niedostępne. Brak wiedzy i kompetencji nt. przedsiębiorczości wynika w głównej mierze z obecnego systemu kształcenia – tylko 3% badanych studentów uważa, że kształcenie z tego zakresu jest na ich uczelni na bardzo dobrym poziomie, a jedynie 14%, że jest wystarczające i odpowiednie⁴⁹. Badanie PARP wskazuje, że osoby w wieku 18-23 lata **to grupa wiekowa najłatwiej poinformowana w zakresie możliwości podjęcia własnej działalności gospodarczej⁵⁰.**

Absolwentom polskich szkół brakuje także innych praktycznych umiejętności, potrzebnych na rynku pracy. Polscy uczniowie mają problemy z zadaniami, w których trzeba się wykazać samodzielnością myślenia, formułowaniem własnych wniosków i szukaniem nowych rozwiązań. Badanie „Bilans kapitału ludzkiego” (PARP, 2011r.) potwierdza, że pracodawcy wymagają od kandydatów konkretnych kompetencji, ale aż 62% z nich twierdzi, że pracownik musi mieć rozwinięte także umiejętności miękkie, czyli np. zdolność do samoorganizacji, umiejętności interpersonalne, komunikacyjne. **Luka między najbardziej oczekiwanymi a posiadanymi kompetencjami jest w większości przypadków bardzo znacząca i niekorzystna dla absolwentów⁵¹.** Największe rozbieżności dotyczą: umiejętności określania i uzasadniania priorytetów, umiejętności organizacji pracy i zarządzania czasem oraz efektywnej komunikacji. Dlatego też poza zdobywaniem doświadczenia i konkretnych umiejętności konieczne jest kształtowanie wśród osób młodych tzw. kompetencji miękkich.

Szczegółowy opis wyników ewaluacji ex ante m.in. dla diagnozy społeczno-ekonomicznej znajduje się w załączniku do Programu (raport z badania wraz ze streszczeniem).

UZASADNIENIE WYBORU CELÓW TEMATYCZNYCH I PRIORYTETÓW INWESTYCYJNYCH

Tabela 1: Przegląd uzasadnienia wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych

---

⁴⁶Eurostat

⁴⁷ Pierwsze kroki na rynku pracy. Międzynarodowe badanie studentów i absolwentów, Deloitte, 2013.

⁴⁸ Supporting Entrepreneurship in Poland, OECD, 2013.

⁴⁹ Ibidem.

⁵⁰ PARP, IBC GROUP, 2012.

⁵¹ Kompetencje i kwalifikacje poszukiwane przez pracodawców wśród absolwentów szkół wyższych wchodzących na rynek pracy, SGH, Amerykańska Izba Handlu w Polsce oraz Ernst & Young, 2012.

Wybrany do realizacji cel tematyczny	Wybrany do realizacji priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru uwzględniając stosowne unijne, krajowe i/lub regionalne dokumenty strategiczne
CT 8	8.6 trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży	<p>RUE w CSR dla Polski podkreśla konieczność zintensyfikowania wysiłków na rzecz obniżenia bezrobocia osób młodych, np. poprzez gwarancję dla młodzieży, przyuczanie do wykonywania zawodu i uczenie się poprzez praktykę.</p> <p>Position Paper KE wskazuje osoby młode jako te, które znajdują się w szczególnej sytuacji na rynku pracy i powinny być wspierane w Polsce z EFS.</p>
	8.8 równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę	<p>CSR wskazuje na potrzebę zwiększenia udziału kobiet w rynku pracy poprzez udoskonalenie systemu opieki nad dziećmi. <i>Position paper</i> określa, iż wsparcie dla kobiet powinno obejmować poszerzenie oferty wysokiej jakości usług opieki nad dziećmi.</p> <p>KPR wskazuje na potrzebę wsparcia działań na rzecz godzenia ról rodzinnych i zawodowych kobiet i mężczyzn. SRK wskazuje to jako element zwiększania aktywności zawodowej osób, dla których opieka nad dziećmi może stanowić barierę w powrocie na rynek pracy.</p>
	8.9. przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	KPR wskazuje na potrzebę rozwoju kapitału intelektualnego w przedsiębiorstwach i promocję postaw przedsiębiorczych w społeczeństwie jako kluczowe czynniki rozwoju gospodarczego. Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki podkreśla również konieczność lepszego dopasowania szkoleń dorosłych do potrzeb społeczno-gospodarczych kraju.
	8.10 aktywne i zdrowe starzenie się	Potrzeba realizacji działań z zakresu profilaktyki i promowania zdrowego stylu życia jest podkreślana w większości dokumentów strategicznych. W <i>Position Paper</i> podkreślana jest możliwość zaangażowania funduszy WRF w przedłużenie zdrowszego życia zawodowego poprzez opracowanie działań na rzecz promowania zdrowego stylu życia oraz zajęcie się kwestią czynników ryzyka związanych ze zdrowiem. Na poziomie krajowym SRK 2020 przewiduje działania z zakresu zdrowia publicznego.
	8.11 modernizacja instytucji działających na rynku pracy, takich jak publiczne i prywatne służby zatrudnienia, oraz lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy, w tym poprzez przedsięwzięcia służące zwiększaniu ponadnarodowej mobilności	<p>Jednym z głównych celów strategii Europa 2020 jest wzrost zatrudnienia. Polska do 2020 r. powinna osiągnąć wskaźnik zatrudnienia na poziomie 71%.</p> <p>Z uwagi na powyższe dokumenty strategiczne (SRKL) wskazują na potrzebę reformy polityki zatrudnienia oraz wskazują propozycje przedsięwzięć i założeń, które mają wpłynąć na poprawę sytuacji na rynku pracy oraz lepsze dopasowanie instytucji rynku pracy do zmian zachodzących na nim.</p>

	pracowników, oraz systemy mobilności oraz lepszej współpracy instytucji i właściwych zainteresowanych podmiotów	
CT 9	9.4 aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie	KPR, SRK, SRKL i Program przeciw ubóstwu i wykluczeniu społecznemu wskazują na silne powiązanie ubóstwa i wykluczenia społecznego z sytuacją osób na rynku pracy, potrzebę realizacji działań poprawiających zdolność do pracy i dostęp do wysokiej jakości usług włączających. Dokumenty te wskazują na potrzebę przebudowy systemu świadczeń społecznych w celu stymulowania aktywności zawodowej oraz lepszego ich adresowania i dostosowania do potrzeb odbiorców oraz konieczność rozwoju systemu aktywnej integracji.
	9.7 ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	KPR, SRK, SRKL i Program przeciw ubóstwu wskazują na inne niż bezrobocie przesłanki ubóstwa. Dlatego zaznaczają potrzebę rozwoju wysokiej jakości usług na rzecz grup wykluczonych, w tym usług profilaktycznych zapobiegających ubóstwu. Jako cele interwencji wyznaczają rozwój usług na rzecz rodzin, młodzieży, osób starszych i niesamodzielnych oraz zapobieganie niepewności mieszkaniowej. Position Paper oraz SP podkreślają potrzebę zwiększenia dostępności wysokiej jakości świadczeń zdrowotnych
	9.8 wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia	SRK, SRKS i Program Rozwoju Ekonomii Społecznej uznają ekonomię społeczną za ważny obszar koncentracji interwencji publicznej ze względu na jej znaczenie dla zwalczania ubóstwa i wykluczenia. Zgodnie z SRKS interwencja będzie skoncentrowana na wdrożeniu systemowych rozwiązań, umożliwiających funkcjonowanie instytucji wspierających przedsiębiorczość społeczną w zakresie usług, szkoleń i doradztwa, a także na przygotowaniu i wdrożeniu zwrotnych mechanizmów finansowania przedsiębiorstw społecznych.
CT 10	10.1 ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych	W Zaleceniach Rady UE dla Polski wskazywana jest potrzeba dopasowania systemu edukacji do potrzeb rynku pracy i podniesienie jakości nauczania. W odpowiedzi na przyjęcie w Strategii Europa 2020 celu obniżenia odsetka osób wczesnie kończących naukę poniżej poziomu 10% Polska zadeklarowała w KPR dążenie do osiągnięcia wskaźnika 4,5% Krajowy Program Reform, Strategia Rozwoju Kraju, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego oraz Perspektywa Ucznia się przez całe życie wskazują na konieczność podnoszenia jakości i efektywności usług edukacyjnych.

	ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia	
	10.2 poprawa jakości, skuteczności i dostępności szkolnictwa wyższego oraz kształcenia na poziomie równoważnym w celu zwiększenia udziału i poziomu osiągnięć, zwłaszcza w przypadku grup w niekorzystnej sytuacji	<p>Strategia Europa 2020 zakłada, że co najmniej 40% osób w wieku 30-34 powinno mieć wykształcenie wyższe, natomiast w KPR poziom ten jest wyższy i wynosi 45%</p> <p>W Zaleceniach Rady UE dla Polski wskazywana jest potrzeba dopasowania systemu edukacji do potrzeb rynku pracy i podniesienie jakości nauczania</p> <p>Strategiczne dokumenty krajowe (KSRR 2010-2020, SRKL i Perspektywa LLL) wskazują na potrzebę poprawy jakości kształcenia i wzmacnianie prozatrudnieniowej roli szkolnictwa wyższego</p>
	<p>10.3 wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji</p> <p>10.3 bis - lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia</p>	<p>KPR, SRK, SRKL oraz PLLL wskazują na konieczność zwiększenia inwestycji w obszar uczenia się dorosłych oraz lepszego dopasowania systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy.</p> <p>Zgodnie z ww. dokumentami najważniejszym działaniem umożliwiającym osiągnięcie tak zdefiniowanego celu jest stworzenie przejrzystego i spójnego krajowego systemu kwalifikacji, w tym wprowadzenie procedur oceny i potwierdzania osiągnięć uczących się pod kątem efektów uczenia się, uporządkowanie i rozwój systemu uznawania kompetencji nabytych poza edukacją formalną (system walidacji) oraz wdrożenie systemów gromadzenia i transferu osiągnięć edukacyjnych, spójnych z systemami europejskimi</p>

	i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami	
CT 11	11.3 inwestycje w zdolności instytucjonalne i w sprawność administracji publicznej oraz efektywność usług publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w celu przeprowadzenia reform, z uwzględnieniem lepszego stanowienia prawa i dobrego rządzenia	<i>Position paper</i> wskazuje konieczność wspierania działań mających na celu wzmacnianie zdolności instytucjonalnych oraz skuteczności administracji publicznej oraz usług publicznych. Szczególny nacisk położono na konieczność poprawy jakości regulacji; poprawy dostępu do wymiaru sprawiedliwości, poprawy skuteczności i jakości sądownictwa; wzmocnienia roli społeczeństwa obywatelskiego, aby działało jako partner i we współpracy z rządem. Powyższe kwestie znalazły również odzwierciedlenie w SPP.

SEKCJA 1.2 ROZKŁAD ŚRODKÓW FINANSOWYCH

UZASADNIENIE PODZIAŁU ŚRODKÓW MIĘDZY CELE TEMATYCZNE I PRIORYTETY INWESTYCYJNE

Zgodnie z projektem Umowy Partnerstwa Europejski Fundusz Społeczny w latach 2014-2020 będzie współfinansował krajowy program operacyjny dotyczący rozwoju kompetencji i umiejętności, włączenia społecznego oraz dobrego rządzenia oraz 16 regionalnych programów operacyjnych.

Kształt Programu i jego zakres wynika z doświadczeń z realizacji programów operacyjnych w poprzednich perspektywach finansowych: 2004-2006 oraz 2007-2013 i stanowi kontinuum logiki przyjętej w realizacji przedsięwzięć z Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce.

Logika powyższa dotyczy takiego umiejscowienia interwencji EFS w poszczególnych obszarach, by miała ona optymalny efekt. Przyjęta logika zakłada zatem, że co do zasady na poziomie regionalnym interwencja Europejskiego Funduszu Społecznego będzie dotyczyła bezpośredniego wsparcia osób w celu poprawy ich sytuacji na rynku, natomiast krajowy program operacyjny będzie się koncentrował na zmianach strukturalnych poszczególnych polityk sektorowych, a także na takich przedsięwzięciach, które mają charakter ogólnopolski i są priorytetowe z punktu widzenia polityki państwa. W wyniku decentralizacji Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce w latach 2014-2020, 72% środków tego Funduszu zasili regionalne programy operacyjne, a 28% Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój.

Podział alokacji EFS w PO WER pomiędzy poszczególne cele tematyczne i priorytety inwestycyjne oparty jest przede wszystkim o zakres tematyczny programu i jego cele. Ponadto odzwierciedla on istniejące w Polsce wyzwania dotyczące rozwoju kapitału ludzkiego, zidentyfikowane w części diagnostycznej PO WER. Jednocześnie przyznane poszczególnym celom tematycznym i priorytetom inwestycyjnym znaczenie wynika z dążenia do koncentracji wsparcia na tych działaniach, które posiadają największą wartość dodaną oraz pozwalają w najwyższym stopniu przyczynić się do osiągnięcia celów Europy 2020 i krajowych dokumentów strategicznych.

Wymagana rozporządzeniem Rady i Parlamentu koncentracja 60% środków EFS na pięciu wybranych priorytetach inwestycyjnych w programie operacyjnym została zastosowana w PO WER w odniesieniu do następujących priorytetów inwestycyjnych:

1. Priorytet dotyczący trwałej integracji z rynkiem pracy osób młodych bez pracy, zwłaszcza tych, którzy nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu.

Wsparcie bezpośrednie dla osób młodych będzie realizowane w ramach specjalnie wydzielonej osi priorytetowej PO WER *Osoby młode na rynku pracy*. Integralną częścią powyższej osi priorytetowej jest *Inicjatywa na rzecz zatrudnienia osób młodych*, która jest skierowana do regionów, w których poziom bezrobocia osób w wieku 15-24 przekracza 25%. Na podstawie powyższego kryterium do wsparcia kwalifikuje się 10 województw. Na realizację *Inicjatywy* strona polska otrzyma 252,5 mln euro ze specjalnej linii budżetowej YEI i 252,5 mln euro ze środków EFS, a więc łącznie 505 mln euro. W celu udzielenia efektywnego wsparcia osobom młodym zamieszkałym nie tylko w 10 kwalifikujących się do YEI województwach, ale we wszystkich regionach Polski, alokacja na ten cel została powiększona o dodatkowe środki EFS.

2. Priorytet inwestycyjny dotyczący poprawy jakości, skuteczności i dostępności szkolnictwa wyższego

Szkolnictwo wyższe i działalność dydaktyczna uczelni będzie wspierana w latach 2014-2020 z EFS wyłącznie w PO WER. Realizacja wsparcia EFS z poziomu krajowego w ramach obszaru szkolnictwa wyższego pozwoli zagwarantować spójną wizję interwencji i realizować politykę pro jakościową w szkolnictwie wyższym. Podejście to pozwoli zachować naturalną konkurencję między szkołami wyższymi, a tym samym dofinansowanie najlepszych jakościowo projektów. Umiejscowienie całości wsparcia szkolnictwa wyższego w programie krajowym wpłynęło znacząco na alokację wskazaną na ten obszar.

3. Priorytet inwestycyjny dotyczący inwestycji w zdolności instytucjonalne i w skuteczność administracji publicznych oraz usług publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w celu przeprowadzenia reform, z uwzględnieniem lepszego stanowienia prawa i dobrego rządzenia

Wybór powyższego priorytetu inwestycyjnego do pięciu priorytetów inwestycyjnych zapewniających koncentrację tematyczną w PO WER podyktowany został założeniem, iż sprawnie działające, odpowiedzialne, otwarte i przyjazne dla obywateli państwo jest kluczowe dla pobudzania szans rozwojowych kraju. Z uwagi na powyższe w ramach programu krajowego EFS podejmowane będą działania na rzecz wzmocnienia państwa w tworzeniu i realizowaniu prawa oraz świadczeniu usług administracyjnych.

4. Priorytet inwestycyjny wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie dla wszystkich grup wiekowych o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kwalifikacji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia również dzięki doradztwu i uznawaniu nabytych kompetencji

Jednym z głównych problemów, z którymi zmagają się polska gospodarka jest brak kultury uczenia się przez całe życie, który przekłada się na niską jakość kapitału ludzkiego oraz konkurencyjność polskich przedsiębiorstw. Polska, ma jeden z najniższych wskaźników uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu i szkoleniu w całej Unii Europejskiej. Konieczne jest zatem podjęcie działań horyzontalnych, które wpłyną na upowszechnienie idei uczenia się przez całe życie oraz wzrost zainteresowania przedsiębiorców inwestowaniem w kwalifikacje pracowników. Powyższe spowodowało przeznaczenie odpowiedniej alokacji na ww. priorytet inwestycyjny.

5. Priorytet inwestycyjny dotyczący ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej i zapobiegania mu oraz promowania równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji oraz kształcenia podstawowego i średniego.

Na przełomie ostatnich lat nastąpił znaczny wzrost wartości edukacji oraz aspiracji edukacyjnych społeczeństwa. Istotnym zagadnieniem pozostaje nadal systematyczne podnoszenie jakości edukacji, tak by sprzyjała ona rozwojowi społeczeństwa opartego na wiedzy. W tym kontekście niezbędne jest dalsze wdrażanie zmian w systemie oświaty, ukierunkowanych na podwyższanie jego

jakości oraz wprowadzenie rozwiązań systemowych sprzyjających jego modernizacji, co przełożyło się na podział alokacji w Programie.

Obszarem, którego z uwagi na wyodrębnienie osi priorytetowej zgodnie z rozporządzeniem dotyczącym Europejskiego Funduszu Społecznego nie należy wliczać do 60% koncentracji w programie, są działania w zakresie innowacji społecznych i projektów ponadnarodowych. Alokacja na innowacje i projekty ponadnarodowe, mimo powyższego, stanowi znaczny udział w PO WER. Przeznaczenie ok. 10% na innowacyjność społeczną oraz współpracę ponadnarodową podyktowane zostało realizacją działań w tym zakresie wyłącznie w programie krajowym współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Społecznego. Takie podejście pozwoli zapewnić koordynację podejmowanych działań oraz odpowiednie wykorzystanie wypracowanych rozwiązań na gruncie polityk publicznych wspieranych z EFS.

STRATEGIA INWESTYCYJNA PROGRAMU

[tabela generowana automatycznie przez system SFC 2014]

Tabela 2: Matryca logiczna strategii inwestycyjnej programu

Oś priorytetowa	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wskaźniki rezultatu odpowiadające poszczególnym celom szczegółowym	Fundusz	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu (w podziale na fundusze)
1	1.	1.1				€	%
2	2.	2.1				€	
	3.	3.1					
PT						€	

SEKCJA 2. OPIS UKŁADU OSI PRIORYTETOWYCH

SEKCJA 2A. OPIS OSI PRIORYTETOWYCH

OŚ I OSOBY MŁODE NA RYNKU PRACY

W ramach osi priorytetowej I *Osoby młode na rynku pracy* wsparcie będzie kierowane do dwóch kategorii regionów: mniej rozwiniętych (15 województw z wyjątkiem województwa mazowieckiego) oraz przejściowych (województwo mazowieckie). W ramach osi realizowane będzie wsparcie bezpośrednie dla osób młodych bez pracy, które będzie przyczyniało się do ich aktywizacji zawodowej oraz poprawy sytuacji na rynku pracy. Instrumentarium wsparcia stosowane w osi I odnosi się do wszystkich osób obejmowanych wsparciem we wszystkich regionach Polski. W związku z powyższym nie jest zasadne wydzielanie określonych działań ze względu na kategorię regionu.

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8.6 TRWAŁA INTEGRACJA NA RYNKU PRACY LUDZI MŁODYCH, W SZCZEGÓLNOŚCI TYCH, KTÓRZY NIE PRACUJĄ, NIE KSZTAŁCĄ SIĘ ANI NIE SZKOŁĄ, W TYM LUDZI MŁODYCH ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM I LUDZI MŁODYCH WYWODZĄCYCH SIĘ ZE ŚRODOWISK MARGINALIZOWANYCH, TAKŻE POPRZEZ WDRAŻANIE GWARANCJI DLA MŁODZIEŻY⁵²

CELE SZCZEGÓŁOWE PI 8.6

1. Poprawa sytuacji osób młodych do 24 r.ż. bez pracy
2. Zwiększenie przedsiębiorczości osób młodych do 29 r.ż. bez pracy z wykorzystaniem instrumentów zwrotnych

OCZEKIWANE EFEKTY PI 8.6

6. Nabycie kompetencji lub uzyskanie kwalifikacji przez osoby młode do 24 r.ż.
7. Zwiększenie liczby nowoutworzonych przedsiębiorstw założonych przez osoby młode do 29 r.ż., z wykorzystaniem instrumentów zwrotnych

---

⁵² Nazwy Priorytetów Inwestycyjnych podawane w programie mają charakter roboczy. Ich ostateczne brzmienie jest uzależnione od sfinalizowania prac legislacyjnych nad rozporządzeniami UE określającymi nazwy i zakres poszczególnych PI. Przypis dotyczy nazw wszystkich PI.

Tabela: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytet Inwestycyjny: 8.6 trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży										
Lp.	Nazwa wskaźnika	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Referencyjny wskaźnik produktu (z listy CI)	Wartość bazowa ⁵³	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Cel szczegółowy 1: Poprawa sytuacji osób młodych do 24 r.ż. bez pracy										
1.	Liczba osób do 24 r. ż., które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	os.	n/d	b.d.	proc.	2012	b.d.	SL2014	rocznie
2.	Liczba osób do 24 r. ż., które podjęły zatrudnienie 6 miesięcy po zakończeniu udziału w programie	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	os.	n/d	40%	proc.	2012	40%, z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 40% - województwo mazowieckie: 40%	SL2014	rocznie
Cel szczegółowy 2: Zwiększenie przedsiębiorczości osób młodych do 29 r.ż. bez pracy										
1.	Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających	regiony słabiej rozwinięte	os.	n/d	34%	proc.	2012	34%, z czego: - regiony	badanie	rocznie

⁵³ W sytuacji, gdy w kolumnach dot. wartości bazowej i/lub docelowej wpisano b.d., wartość bazowa i/lub docelowa wskaźników dla *Inicjatywy na rzecz młodych* zostanie oszacowana na podstawie badania ewaluacyjnego, którego wyniki będą znane w 2014 r.

	30 miesięcy po uzyskaniu pożyczki	województwo mazowieckie						slabiej rozwinięte: 34% - województwo mazowieckie: 34%	ewaluacyjne	
--	-----------------------------------	-------------------------	--	--	--	--	--	--	-------------	--

Tabela: Zestawienie wskaźników rezultatu dot. *Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych (YEI)*, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytet Inwestycyjny: 8.6 trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie uczą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluceniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży									
Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru wskaźnika	Referencyjny wskaźnik produktu (z listy CI)	Wartość bazowa ⁵⁴	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Cel szczegółowy 1: Poprawa sytuacji osób młodych do 24 r.ż. bez pracy									
1.	Liczba osób bezrobotnych, które otrzymały ofertę pracy, dalszego kształcenia, praktyki lub stażu po opuszczeniu programu	os.	nie dotyczy	b.d.	proc.	2014	b.d.	SL 2014	rocznie
2.	Liczba osób bezrobotnych, które podjęły kształcenie/ szkolenie, uzyskały kwalifikacje lub podjęły zatrudnienie po opuszczeniu programu	os.	nie dotyczy	b.d.	proc.	2014	b.d.	SL 2014	rocznie
3.	Liczba osób bezrobotnych, które zakończyły udział w programie YEI	os.	nie dotyczy	0	os.	2013	326 533	SL 2014	rocznie
4.	Liczba osób długotrwale bezrobotnych, które otrzymały ofertę pracy, dalszego kształcenia, praktyki	os.	nie dotyczy	b.d.	proc.	2014	b.d.	SL 2014	rocznie

⁵⁴ W sytuacji, gdy w kolumnach dot. wartości bazowej i/lub docelowej wpisano b.d., wartość bazowa i/lub docelowa wskaźników dla *Inicjatywy na rzecz młodych* zostanie oszacowana na podstawie badania ewaluacyjnego, którego wyniki będą znane w 2014 r.

	lub stażu po opuszczeniu programu								
5.	Liczba osób długotrwale bezrobotnych, które podjęły kształcenie/ szkolenie, uzyskały kwalifikacje lub podjęły zatrudnienie (w tym samozatrudnienie) po opuszczeniu programu	os.	nie dotyczy	b.d.	proc.	2014	b.d.	SL 2014	rocznie
6.	Liczba osób długotrwale bezrobotnych, które zakończyły udział w programie YEI	os.	nie dotyczy	0	os.	2013	111 021	SL 2014	rocznie
7.	Liczba osób biernych zawodowo nieposiadających zatrudnienia oraz nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, które otrzymały ofertę pracy, dalszego kształcenia, praktyki lub stażu po opuszczeniu programu	os.	nie dotyczy	b.d.	proc.	2014	b.d.	SL 2014	rocznie
8.	Liczba osób biernych zawodowo nieposiadających zatrudnienia oraz nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, które uzyskały kwalifikacje lub podjęły zatrudnienie (w tym samozatrudnienie) po opuszczeniu programu	os.	nie dotyczy	b.d.	proc.	2014	b.d.	SL 2014	rocznie
9.	Liczba osób biernych zawodowo nieposiadających zatrudnienia oraz nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, które zakończyły udział w	os.	nie dotyczy	b.d.	proc.	2013	b.d.	SL 2014	rocznie

	programie YEI								
10.	Liczba osób uczestniczących w programach kształcenia i szkolenia prowadzących do uzyskania kwalifikacji, podjęcia praktyki lub stażu 6 miesięcy po zakończeniu udziału w programie	os.	nie dotyczy	b.d.	proc.	2014	b.d.	badanie ewaluacyjne	rocznie
11.	Liczba osób, które podjęły zatrudnienie (w tym samozatrudnienie) 6 miesięcy po zakończeniu udziału w programie	os.	nie dotyczy	40%	proc.	2013	40%	badanie ewaluacyjne	rocznie
12.	Liczba osób, które podjęły samozatrudnienie 6 miesięcy po zakończeniu udziału w programie	os.	nie dotyczy	8%	proc.	2013	8%	badanie ewaluacyjne	rocznie

OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ PLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH PI 8.6

Przykładowymi typami operacji realizowanymi w ramach PI 8.6 będą:

W ramach celu 1. *Poprawa sytuacji osób młodych do 24 r.ż. bez pracy*

- Indywidualizacja wsparcia dla osób młodych uwzględniająca treningi aktywnego poszukiwania pracy, personalne zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, diagnozę wiedzy, umiejętności oraz potencjału uczestników, opracowanie indywidualnych planów działania.
- Udzielanie Gwarancji dla młodzieży⁵⁵ poprzez wykorzystanie instrumentów rynku pracy, które umożliwiają młodzieży zdobycie lub uzupełnienie kwalifikacji oraz doświadczenia zawodowego, w tym m.in.:
  - staże,
  - szkolenia,
  - przygotowanie zawodowe,
  - dofinansowanie studiów podyplomowych,
  - dofinansowanie kosztów egzaminów oraz kosztów uzyskania licencji,
  - pożyczka szkoleniowa,
  - stypendium na kontynuowanie nauki,
  - bony szkoleniowe, stażowe i zatrudnieniowe.
- Działania niestandardowe, stanowiące wsparcie suplementarne dla procesu aktywizacji zawodowej, w tym np. granty na zagospodarowanie w przypadku podjęcia zatrudnienia poza miejscem zamieszkania.
- Wsparcie partnerstw i realizacji przez nie działań na rzecz poprawy sytuacji osób młodych na rynku pracy.

W ramach celu 2. *Zwiększenie przedsiębiorczości osób młodych do 29 r.ż. bez pracy*

- Udzielanie pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Potencjalnymi beneficjentami w PI 8.6 będą:

- Bank Gospodarstwa Krajowego,
- Powiatowe Urzędy Pracy,
- Ochotnicze Hufce Pracy,
- partnerzy społeczno-gospodarczy,
- organizacje pozarządowe,
- niepubliczne agencje zatrudnienia

Potencjalnymi grupami docelowymi działań realizowanych w PI 8.6 będą:

- osoby młode, w tym niepełnosprawne, w wieku 15-24 lat bez pracy, które nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu (tzw. kategoria NEET) (w odniesieniu do środków pochodzących z YEI);
- osoby młode, w tym niepełnosprawne, do 24 r.ż. bez pracy (w odniesieniu do środków spoza YEI);

---

⁵⁵ Polski model Gwarancji dla młodzieży zostanie opracowany przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

- osoby młode, w tym niepełnosprawne, do 29 r.ż. bez pracy w odniesieniu do pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

W ramach priorytetu inwestycyjnego planuje się wykorzystanie pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej, udzielanych na preferencyjnych warunkach. Środkami na ten cel będzie dysponował Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK). Celem powyższego przedsięwzięcia jest rozwój przedsiębiorczości, szczególnie wśród osób młodych, oraz tworzenie nowych miejsc pracy jako elementów rozwoju rynku pracy, przeciwdziałania bezrobociu i promowania zatrudnienia. Obecnie prowadzone jest badanie dotyczące luki finansowej.

Tabela: Zestawienie wspólnych i specyficznych wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytet Inwestycyjny: 8.6 trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży							
Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru wskaźnika	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Wskaźniki produktu dotyczące Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych							
1.	Liczba osób do 24 r.ż. objętych wsparciem w programie	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	374 349, z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 374 349 - województwo mazowieckie: 0	SL2014	bieżący monitoring
Wskaźniki produktu dotyczące pozostałych działań							
2.	Liczba osób do 24 r.ż. objętych wsparciem w programie	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	563 013, z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 486 443 - województwo mazowieckie: 76 570	SL2014	bieżący monitoring
3.	Liczba osób do 29 r.ż., które otrzymały pożyczkę na podjęcie działalności gospodarczej w programie	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	6 000, z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 5 184 - województwo mazowieckie: 816	SL2014	bieżący monitoring

RAMY WYKONANIA OSI PRIORYTETOWEJ I

Tabela 6: Ramy wykonania osi priorytetowej, w podziale na fundusze i kategorie regionów

Oś priorytetowa I: OSOBY MŁODE NA RYNKU PRACY									
Typ wskaźnika (kluczowy etap wdrażania, wskaźnik produktu, wskaźnik postępu finansowego lub wskaźnik rezultatu)	Lp.	Definicja wskaźnika lub kluczowego etapu wdrażania	Jednostka pomiaru (w stosowanych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość pośrednia (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)
Wskaźniki dotyczące Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych									
wskaźnik produktu	1.	Liczba osób do 24 r.ż. objętych wsparciem w programie	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	374 349	374 349, z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 374 349 - województwo mazowieckie: 0	SL 2014	<i>Wskaźniki wyselekcjonowane na potrzeby oceny wykonania obejmują ponad 50% alokacji przewidzianej na oś priorytetową. Dokonując ich selekcji Instytucja Zarządzająca kierowała się również równomiernym rozłożeniem odpowiedzialności finansowanej na</i>

Wskaźniki dotyczące pozostałych działań									
wskaźnik produktu	2.	Liczba osób do 24 r.ż. objętych wsparciem w programie	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	282 000	563 013, z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 486 443 - województwo mazowieckie: 76 570	SL 2014	
wskaźnik postępu finansowego	3.	Kwota wydatków EFS certyfikowanych do Komisji Europejskiej	mln euro	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	235,8	841,0 132,3	SL2014	zgodnie z realizacją zasady n+3
wskaźnik postępu finansowego	4.	Kwota wydatków YEI certyfikowanych do Komisji Europejskiej	mln euro	YEI	nd	504,9	504,9	SL2014	zgodnie z realizacją zasady n+3

KATEGORYZACJA INTERWENCJI OSI PRIORYTETOWEJ I

Tabele 7-12: Tabele przedstawiające zastosowane w osi priorytetowej kategorii interwencji

<i>Less development</i>											
<i>Europejski Fundusz Społeczny</i>											
Tabela 7: Wymiar 1		Tabela 8: Wymiar 2		Tabela 9: Wymiar 3		Tabela 10: Wymiar 6		Tabela 11: Wymiar 7		Tabela 12: Wymiar 8	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium		Terytorialne mechanizmy wdrażania		EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		Cel tematyczny (EFRR/ FS)	
Kod	mIn €	Kod	mIn €	Kod	mIn €	Kod	mIn €	Kod	mIn €	Kod	mIn €
102	841,0	01	804,3	00	841,0	00	841,0	00	841,0	n/d	0
		04	36,7								
<i>Mazowsze</i>											
<i>Europejski Fundusz Społeczny</i>											
Tabela 7: Wymiar 1		Tabela 8: Wymiar 2		Tabela 9: Wymiar 3		Tabela 10: Wymiar 6		Tabela 11: Wymiar 7		Tabela 12: Wymiar 8	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium		Terytorialne mechanizmy wdrażania		EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		Cel tematyczny (EFRR/ FS)	
Kod	mIn €	Kod	mIn €	Kod	mIn €	Kod	mIn €	Kod	mIn €	Kod	mIn €
102	132,0	01	126,2	00	132,0	00	132,0	00	132,0	n/d	0
		04	5,8								
<i>YEI</i>											
Tabela 7: Wymiar 1		Tabela 8: Wymiar 2		Tabela 9: Wymiar 3		Tabela 10: Wymiar 6		Tabela 11: Wymiar 7		Tabela 12: Wymiar 8	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium		Terytorialne mechanizmy wdrażania		EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		Cel tematyczny (EFRR/ FS)	
Kod	mIn €	Kod	mIn €	Kod	mIn €	Kod	mIn €	Kod	mIn €	Kod	mIn €
102	504,9	01	504,9	00	504,9	00	504,9	00	504,9	n/d	0

OŚ II EFEKTYWNE POLITYKI PUBLICZNE DLA RYNKU PRACY, GOSPODARKI I EDUKACJI

W ramach osi priorytetowej II *Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji* realizowane będą działania dotyczące wdrożenia reform systemów i struktur w wybranych obszarach polityk publicznych, kluczowych z punktu widzenia strategii Europa 2020 i krajowych programów reform. Z uwagi na powyższe oś priorytetowa *Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji* dotyczy wszystkich czterech celów tematycznych wskazanych w rozporządzeniu dotyczącym Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020. W osi priorytetowej II zostały zatem skupione działania dotyczące 1. promowania trwałego zatrudnienia wysokiej jakości i mobilności pracowników, 2. promowania włączenia społecznego i walki z ubóstwem oraz dyskryminacją, 3. inwestowania w kształcenie, szkolenie i szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenie się przez całe życie oraz 4. wzmacniania zdolności instytucjonalnych organów publicznych i zainteresowanych stron z sektora publicznego oraz skuteczności administracji publicznej.

W osi priorytetowej II w obszarze zatrudnienia i włączenia społecznego realizowane będą działania ukierunkowane m.in. na: większą skuteczność działania instytucji rynku pracy oraz instytucji działających w obszarze włączenia społecznego, wypracowanie metod wspierania osób, których sytuacja na rynku pracy jest szczególnie trudna czy poprawę jakości usług aktywnej integracji i innych usług społecznych. W obszarze edukacji podejmowane będą działania m.in. na rzecz rozwoju narzędzi polityki edukacyjnej, wypracowywania nowoczesnych metod uczenia się oraz budowy krajowego systemu kwalifikacji, czyli rozwiązań służących ustanawianiu i nadawaniu kwalifikacji oraz zapewnianiu ich jakości. Do najważniejszych działań realizowanych w osi II w obszarze dobrego rządzenia należą natomiast przedsięwzięcia ukierunkowane na poprawę jakości prawa oraz warunków prowadzenia działalności gospodarczej, wzrost skuteczności sądów i innych instytucji publicznych, usprawnienie procesu monitorowania jakości usług publicznych oraz wspieranie zarządzania strategicznego i finansowego państwem.

Działania podejmowane w osi priorytetowej II mają zatem charakter zmian w systemach funkcjonowania poszczególnych polityk publicznych. W dużej mierze działania, które będą podejmowane w osi II będą działaniami na styku wskazanych w rozporządzeniu EFS celów tematycznych. Przykładowo, rozwój usług opiekuńczych, który będzie wspierany w ramach celu tematycznego dotyczącego włączenia społecznego i walki z ubóstwem wpływa na godzenie życia zawodowego z prywatnym w kontekście zwiększenia możliwości powrotu na rynek pracy opiekunów osób zależnych. Innym przykładem jest budowa rejestru usług rozwojowych, który będzie stanowił jakościowy element popytowego systemu finansowania szkoleń. Będzie on wykorzystywany zarówno w obszarze adaptacyjności przedsiębiorstw i pracowników, jak i w obszarze uczenia się przez całe życie. Przeprowadzając zmiany o charakterze reformującym w danych obszarach, niezbędne jest zatem wzięcie pod uwagę szerszego kontekstu tych zmian i ich możliwego wpływu na funkcjonowanie innych polityk publicznych.

Powyższe uwarunkowania wpłynęły na zaproponowaną konstrukcję Osi *Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji*.

W ramach osi priorytetowej II *Efektywne polityki publiczne na rynku pracy dla rynku pracy, gospodarki i edukacji* wsparcie będzie kierowane do dwóch kategorii regionów: mniej rozwiniętych (15 województw z wyjątkiem województwa mazowieckiego) oraz przejściowych (województwo mazowieckie). Skala oddziaływania interwencji realizowanej w osi priorytetowej II ma wymiar ogólnopolski. Działania w niej podejmowane, z uwagi na swój reformujący charakter, będą dotyczyły w równym stopniu decydentów i odbiorców polityk publicznych wspieranych w osi II we wszystkich regionach Polski. Z uwagi na powyższe

nie ma uzasadnienia, a wręcz niemożliwe jest wydzielenie przedsięwzięć w osi *Efektywne polityki publiczne na rynku pracy dla rynku pracy, gospodarki i edukacji* dla poszczególnych kategorii regionów.

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8.8 RÓWNOŚĆ MĘŻCZYŹN I KOBIET WE WSZYSTKICH DZIEDZINACH, W TYM DOSTĘP DO ZATRUDNIENIA, ROZWÓJ KARIERY, GODZENIE ŻYCIA ZAWODOWEGO I PRYWATNEGO ORAZ PROMOWANIE RÓWNOŚCI WYNAGRODZEŃ ZA TAKĄ SAMĄ PRACĘ

CELE SZCZEGÓŁOWE PI 8.8

Tworzenie warunków dla wyrównywania szans płci na rynku pracy

OCZEKIWANE EFEKTY PI 8.8

Upowszechnienie rozwiązań mających na celu zwiększenie aktywności zawodowej opiekunów dzieci w wieku do lat 3

Tabela: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytet Inwestycyjny: 8.8 równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę										
Lp.	Nazwa wskaźnika	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Referencyjny wskaźnik produktu (z listy CI)	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Cel szczegółowy: Tworzenie warunków dla wyrównywania szans płci na rynku pracy										
1.	Liczba gmin, w których upowszechniono rozwiązania w zakresie form opieki nad dziećmi do lat trzech	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	szt.	n/d	324	szt.	2012	1 983 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 1 732 - województwo mazowieckie: 251	SL2014	rocznie

OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ PLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH PI 8.8

Przykładowymi typami operacji realizowanymi w ramach PI 8.8 będą:

W ramach celu *Tworzenie warunków dla wyrównywania szans płci na rynku pracy*

- Stworzenie modelu monitorującego różnice w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn wykonujących pracę o tej samej wartości (we współpracy z partnerami społeczno-gospodarczymi⁵⁶).
- Opracowywanie i wdrażanie zmian w zakresie równości szans płci na poziomie legislacyjnym, w tym przygotowywanie projektów zmian aktów prawnych.
- Opracowywanie i wdrażanie modelowych programów przeciwdziałania dyskryminacji i wyrównywania szans płci w miejscu pracy i w dostępie do zatrudnienia (np. programy wspierające przy wyborze ścieżki kariery zawodowej, programy promujące równy udział kobiet i mężczyzn na stanowiskach decyzyjnych) (we współpracy z partnerami społeczno-gospodarczymi).
- Wsparcie rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz poprawy równości szans płci.
- Upowszechnianie rozwiązań na rzecz godzenia życia zawodowego z opieką nad dziećmi do lat 3, w tym poprzez podnoszenie kwalifikacji kadry samorządów gmin odpowiedzialnych za rozwój form opieki na dziećmi do lat 3.

Potencjalnymi beneficjentami w PI 8.8 będą:

- minister właściwy ds. pracy, rodziny i zabezpieczenia społecznego
- Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania
- organizacje pozarządowe

Potencjalnymi grupami docelowymi działań realizowanych w PI 8.8 będą:

- minister właściwy ds. pracy, rodziny i zabezpieczenia społecznego
- kadra samorządów gmin (m.in. wójt, burmistrz, prezydent miasta, pracownicy instytucji odpowiedzialni za organizację i finansowanie infrastruktury instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3)
- gminy, osoby fizyczne, osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, które tworzą i prowadzą żłobek lub klub dziecięcy⁵⁷

---

⁵⁶ *Ilekcroć w dokumencie mowa jest o partnerach społeczno-gospodarczych, należy przez to pojęcie rozumieć organizacje pracodawców w rozumieniu ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz.U. Nr 55, poz. 235, z późn. zm.) i organizacje związkowe w rozumieniu ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. Nr 55, poz. 234, z późn. zm.), w tym organizacje pracodawców i organizacje związkowe reprezentatywne w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz. U. Nr 100, poz. 1080, z późn. zm.).*

- rodzice i opiekunowie (w zakresie działań upowszechniających)
- gminy oraz osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej zatrudniające dziennego opiekuna⁵⁸

OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.

Tabela: Zestawienie wspólnych i specyficznych wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytet Inwestycyjny: 8.8 równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę							
Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru wskaźnika	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Liczba pracowników jednostek organizacyjnych i przedstawicieli władz samorządu gminnego objętych wsparciem edukacyjnym w zakresie form opieki nad dziećmi do lat 3	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	9 346 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 8 075 - województwo mazowieckie: 1 271	SL2014	bieżący monitoring

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8.9 PRZYSTOSOWANIE PRACOWNIKÓW, PRZEDSIĘBIORSTW I PRZEDSIĘBIORCÓW DO ZMIAN

CELE SZCZEGÓŁOWE PI 8.9

1. Podniesienie jakości zarządzania rozwojem przedsiębiorstw
2. Poprawa efektywności systemu wczesnego ostrzegania i szybkiego reagowania przedsiębiorstw na zmiany gospodarcze

⁵⁷ Zgodnie z zapisami Działu III ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 dotyczy to instytucji wpisanych do rejestru żłobków i klubów dziecięcych

⁵⁸ Zgodnie z art. 46 ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 dotyczy to dziennych opiekunów wpisanych do wykazu dziennych opiekunów

OCZEKIWANE EFEKTY PI 8.9

1. Wzrost świadomości przedsiębiorców (właściciele i kadra zarządzająca) podejmujących działania w zakresie zarządzania rozwojem swojego przedsiębiorstwa
2. Funkcjonowanie kompleksowego i spójnego systemu wczesnego ostrzegania i szybkiego reagowania przedsiębiorstw na zmiany gospodarcze

Tabela: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytet Inwestycyjny: 8.9 przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian										
Lp.	Nazwa wskaźnika	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Referencyjny wskaźnik produktu (z listy CI)	Wartość bazowa ⁵⁹	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Cel szczegółowy 1: Podniesienie jakości zarządzania rozwojem przedsiębiorstw										
1.	Odsetek właścicieli i kadry zarządzającej MMSP objętych działaniami świadomościowymi deklarujących podniesienie wiedzy nt. znaczenia zarządzania rozwojem	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	os.	nd.	b.d.	procent	2014	50% z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 50% - województwo mazowieckie: 50%	badanie ewaluacyjne	2018, 2023
Cel szczegółowy 2: Poprawa efektywności systemu wczesnego ostrzeżenia i szybkiego reagowania przedsiębiorstw na zmiany gospodarcze										
2.	Funkcjonujący jeden system wczesnego ostrzeżenia i szybkiego reagowania na zmiany w gospodarce	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	szt.	nd.	0	szt.	2013	1 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 1 - województwo mazowieckie: 1	SL2014	rocznie

⁵⁹ W sytuacji, gdy w kolumnach dot. wartości bazowej i/lub docelowej wpisano b.d., wartość bazowa i/lub docelowa wskaźników zostanie oszacowana na podstawie badania ewaluacyjnego, którego wyniki będą znane w 2014 r.

OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ PLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH PI 8.9

Przykładowymi typami operacji realizowanymi w ramach PI 8.9 będą:

W ramach celu 1. *Podniesienie jakości zarządzania rozwojem przedsiębiorstw:*

- Realizacja działań budujących świadomość właścicieli i kadry zarządzającej MMŚP na temat korzyści z zarządzania rozwojem (w tym zarządzania strategicznego i zarządzania zasobami ludzkimi) oraz zachęcanie do podejmowania działań w powyższym zakresie:
  - we współpracy z partnerami społeczno-gospodarczymi oraz administracją publiczną na szczeblu krajowym i regionalnym;
  - przy wykorzystaniu narzędzi budowania relacji i kontaktów oraz kanałów komunikacji pośredniej z przedstawicielami grupy docelowej, pozwalających na skuteczne dotarcie do przedsiębiorców;
  - poprzez opracowanie, przetestowanie (pilotaże) oraz udostępnienie rozwiązań możliwych do samodzielnego stosowania przez przedsiębiorców, odpowiadających na zidentyfikowane deficyty w zakresie zarządzania rozwojem (w tym zarządzania strategicznego oraz zarządzania zasobami ludzkimi), np. w zakresie opracowania strategii rozwoju, planowania i zarządzania uczeniem się w miejscu pracy.
- Opracowanie, przetestowanie (pilotaże) i upowszechnienie efektywnych modeli rozwoju działalności gospodarczej (od jednoosobowej działalności gospodarczej do przedsiębiorcy-pracodawcy).
- Wsparcie na rzecz zwiększenia udziału MMŚP w rynku zamówień publicznych, w tym działania edukacyjne, badawcze i informacyjne.
- Opracowanie modeli wykorzystania narzędzi ICT i internetu w działalności gospodarczej oraz przygotowanie narzędzi diagnostycznych (w tym do autodiagnozy) badania poziomu wykorzystania nowoczesnych technologii w działalności MMŚP oraz poziomu kompetencji cyfrowych ich pracowników.
- Wypracowanie i wdrożenie efektywnych rozwiązań systemowych wspierających rozwój przedsiębiorstw w branżach i sektorach istotnych z punktu widzenia rozwoju gospodarczego kraju oraz realizacja działań mających na celu zapewnienie szerokiego dostępu do wiedzy w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej (platforma szkoleń e-learning).
- Koordynacja wsparcia rozwojowego udzielanego na rzecz przedsiębiorstw i pracowników na poziomie regionalnym.
- Opracowanie i wdrożenie mechanizmów i narzędzi dialogu społecznego w zakresie organizacji pracy, podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników, zarządzania zmianą gospodarczą oraz zarządzania strategicznego i zarządzania zasobami ludzkimi.

W ramach celu 2 *Poprawa efektywności systemu wczesnego ostrzegania i szybkiego reagowania przedsiębiorstw na zmiany gospodarcze*

- Prowadzenie cyklicznych badań pozwalających prognozować zmiany dynamiki kluczowych trendów mikro- i makroekonomicznych, zachodzących na poziomie określonych branż gospodarczych, sektorów i obszarów geograficznych (wczesne ostrzeganie).

- Stworzenie systemowych narzędzi zapobiegania sytuacjom kryzysowym przedsiębiorstw, które odczuwają negatywne skutki zmiany gospodarczej (szybkie reagowanie);
- Realizacja działań budujących świadomość przedsiębiorców, w szczególności sektora MMŚP, w zakresie korzyści i sposobów przewidywania i radzenia sobie z sytuacjami kryzysowymi oraz racjonalnego podejścia do zagadnienia porażki biznesowej.
- Realizacja działań niwelujących negatywne stereotypy związane z porażką biznesową.

Potencjalnymi beneficjentami w PI 8.9 będą:

- *Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości*
- *minister właściwy ds. gospodarki*
- *minister właściwy ds. pracy, rodziny i zabezpieczenia społecznego*
- *partnerzy społeczno-gospodarczy*

Potencjalnymi grupami docelowymi działań realizowanych w PI 8.9 będą:

- *przedsiębiorstwa i ich pracownicy*
- *instytucje otoczenia biznesu*
- *partnerzy społeczno-gospodarczy*

OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.

Tabela: Zestawienie wspólnych i specyficznych wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytet Inwestycyjny: 8.9 przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian							
Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru wskaźnika	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Liczba odbiorców działań bezpośrednich budujących świadomość właścicieli i kadry zarządzającej MMSP na temat korzyści zarządzania rozwojem przedsiębiorstw	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	70 000 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 60 480 - województwo mazowieckie: 9 520	SL2014	bieżący monitoring
2.	Liczba odbiorców działań bezpośrednich budujących świadomość w zakresie korzyści i sposobów przewidywania i radzenia sobie z sytuacjami kryzysowymi	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	6 760 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 5 841 - województwo mazowieckie: 919	SL2014	bieżący monitoring

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8.10 AKTYWNE I ZDROWE STARZENIE SIĘ

CELE SZCZEGÓŁOWE PI 8.10

Poprawa świadomości zdrowotnej społeczeństwa oraz wykrywalności chorób negatywnie wpływających na zasoby pracy

OCZEKIWANE EFEKTY PI 8.10

Wdrożenie programów profilaktycznych w zakresie chorób negatywnie wpływających na zasoby pracy

Tabela: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytet Inwestycyjny: 8.10 aktywne i zdrowe starzenie się										
Lp.	Nazwa wskaźnika	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Referencyjny wskaźnik produktu (z listy CI)	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Cel szczegółowy 1: Poprawa świadomości zdrowotnej społeczeństwa oraz wykrywalności chorób negatywnie wpływających na zasoby pracy										
1.	Liczba wdrożonych programów profilaktycznych w zakresie chorób negatywnie wpływających na zasoby pracy	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	szt.	nd.	0	szt.	2013	15 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 15 - województwo mazowieckie: 15	SL2014	rocznie

OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ PLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH PI 8.10

Przykładowymi typami operacji realizowanymi w ramach PI 8.10 będą:

- Projekty pilotażowe i testujące w zakresie programów profilaktycznych zawierające m.in. komponent badawczy, edukacyjny oraz wspierający współpracę pomiędzy wysokospecjalistycznym ośrodkiem a lekarzami podstawowej opieki zdrowotnej oraz szpitalami ogólnymi, w celu przeciwdziałania zjawisku fragmentacji opieki nad pacjentem.
- Ogólnokrajowe programy w zakresie edukacji zdrowotnej i promocji zdrowego stylu życia.
- Upowszechnianie idei aktywnego i zdrowego starzenia się.
- Stworzenie i rozbudowanie sieci współpracy na rzecz aktywności zawodowej i zatrudnienia osób w wieku 50+.
- Wypracowanie i upowszechnianie rozwiązań z zakresu zarządzania wiekiem w miejscu pracy.
- Prowadzenie badań i analiz nad starzeniem się i sytuacją osób starszych oraz ich upowszechnianie.

Potencjalnymi beneficjentami w PI 8.10 będą:

- minister właściwy ds. zdrowia
- minister właściwy ds. pracy, rodziny i zabezpieczenia społecznego
- Narodowy Fundusz Zdrowia
- podmioty posiadające potencjał do opracowywania programów profilaktycznych (np. uczelnie, szpitale kliniczne, instytuty badawcze)
- jednostki samorządu terytorialnego oraz ich jednostki organizacyjne
- publiczne i niepubliczne podmioty działające na rzecz aktywizacji zawodowej i zatrudnienia osób w wieku 50+

Potencjalnymi grupami docelowymi działań realizowanych w PI 8.10 będą:

- instytucje odpowiedzialne za wdrażanie programów profilaktycznych
- pracodawcy i ich pracownicy
- podmioty włączone w sieć współpracy na rzecz aktywizacji zawodowej i zatrudnienia osób w wieku 50+
- osoby objęte programami profilaktycznymi

OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.

Tabela: Zestawienie wspólnych i specyficznych wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytet Inwestycyjny: 8.10 aktywne i zdrowe starzenie się

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru wskaźnika	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Liczba opracowanych programów profilaktycznych w zakresie chorób negatywnie wpływających na zasoby pracy	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	15 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 15 - województwo mazowieckie: 15	SL2014	bieżący monitoring

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8.11 MODERNIZACJA INSTYTUCJI DZIAŁAJĄCYCH NA RYNKU PRACY, TAKICH JAK PUBLICZNE I PRYWATNE SŁUŻBY ZATRUDNIENIA, ORAZ LEPSZE DOSTOSOWANIE DO POTRZEB RYNKU PRACY, W TYM POPRZECZ PRZEDSIĘWZIĘCIA SŁUŻĄCE ZWIĘKSZANIU PONADNARODOWEJ MOBILNOŚCI PRACOWNIKÓW, ORAZ SYSTEMY MOBILNOŚCI ORAZ LEPSZEJ WSPÓŁPRACY INSTYTUCJI I WŁAŚCIWYCH ZAINTERESOWANYCH PODMIOTÓW

CELE SZCZEGÓŁOWE PI 8.11

1. Wzrost efektywności instytucji rynku pracy oraz ich dostosowanie do systemowych zmian w polityce rynku pracy
2. Zwiększenie jakości kształtowania polityki państwa w obszarze rynku pracy

OCZEKIWANE EFEKTY PI 8.11

1. Nabycie kompetencji zawodowych przez pracowników instytucji rynku pracy, służących zwiększeniu efektywności usług świadczonych na rzecz osób pozostających bez zatrudnienia
2. Wzmocnienie zdolności władzy publicznej do prowadzenia polityki w obszarze rynku pracy

Tabela: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytet Inwestycyjny: 8.11 modernizacja instytucji działających na rynku pracy, takich jak publiczne i prywatne służby zatrudnienia, oraz lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy, w tym poprzez przedsięwzięcia służące zwiększaniu ponadnarodowej mobilności pracowników, oraz systemy mobilności oraz lepszej współpracy instytucji i właściwych zainteresowanych podmiotów										
Lp.	Nazwa wskaźnika	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Referencyjny wskaźnik produktu (z listy CI)	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Cel szczegółowy 1: Wzrost efektywności instytucji rynku pracy oraz ich dostosowanie do systemowych zmian w polityce rynku pracy										
1.	Liczba pracowników instytucji rynku pracy, którzy nabyli kompetencje w zakresie rozwiązań zwiększających efektywność usług świadczonych na rzecz osób pozostających bez zatrudnienia	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	os.	n/d	0	os.	2013	5 186 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 4 480 - województwo mazowieckie: 706	SL2014	rocznie
Cel szczegółowy 2: Zwiększenie jakości kształtowania polityki państwa w obszarze rynku pracy										
2.	Liczba wypracowanych i zastosowanych narzędzi, wspierających podejmowanie decyzji w zakresie prowadzonej polityki rynku pracy	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	szt.	n/d	0	szt.	2013	5 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 5 - województwo mazowieckie: 5	SL2014	rocznie

OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ PLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH PI 8.11

Przykładowymi typami operacji realizowanymi w ramach PI 8.11 będą:

W ramach celu 1. *Wzrost efektywności instytucji rynku pracy oraz ich dostosowanie do systemowych zmian w polityce rynku pracy*

- Opracowanie i wdrożenie rozwiązań systemowych zwiększających efektywność usług świadczonych na rzecz klientów instytucji rynku pracy.
- Opracowywanie, testowanie i wdrożenie standardów i modeli w zakresie modernizacji struktur organizacyjnych instytucji rynku pracy oraz instytucji, którym zlecane są usługi aktywizacyjne.
- Stworzenie systemu oceny i monitorowania efektywności usług świadczonych przez instytucje rynku pracy, w tym przede wszystkim publiczne służby zatrudnienia.
- Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji kadr instytucji rynku pracy m.in. poprzez opracowanie programów szkoleń dla PSZ, szkolenia, kursy, uzupełnienie wykształcenia.
- Opracowanie i testowanie nowych rozwiązań i narzędzi aktywizacyjnych skierowanych do osób bezrobotnych znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy oraz ich doskonalenie.
- Rozwiązania systemowe na rzecz rozwoju instrumentów wspierających zatrudnienie i utrzymanie się na rynku pracy osób niepełnosprawnych (m.in. opracowanie i rekomendacja nowych rozwiązań prawnych, badania, analizy i testowanie rozwiązań).
- Modernizacja instytucji rynku pracy zajmujących się wspieraniem młodzieży poprzez poprawę efektywności funkcjonowania ich struktur organizacyjnych oraz systemów zarządzania uwzględniających współpracę z pracodawcami i instytucjami szkoleniowymi oraz instytucjami pomocy społecznej.
- Opracowanie i testowanie standardów kontraktowania usług rynku pracy dla osób niepełnosprawnych (badania, analizy, stworzenie dobrych praktyk, wypracowanie rekomendacji i ich przetestowanie, stworzenie modelu).
- Koordynacja badań realizowanych w regionach.
- Realizacja zadań w zakresie mobilności transnarodowej pracowników, w tym dotyczących migracji zarobkowych oraz wsparcie sieci EURES poprzez personalizację i podniesienie jakości świadczonych usług oraz koordynację sieci EURES w kraju (w tym akredytację jednostek EURES, projektowanie i wdrażanie rozwiązań poprawiających jakość usług, działania informacyjne, badania, ewaluację działań).

W ramach celu 2 *Poprawa jakości polityki państwa w obszarze rynku pracy*

- Wypracowanie i wdrożenie narzędzi wspierających podejmowanie decyzji w zakresie prowadzonej polityki rynku pracy.
- Opracowanie i testowanie narzędzi do monitorowania w zakresie rozwiązań funkcjonujących na rynku pracy oraz badanie efektów wdrożenia obecnie funkcjonujących i nowych narzędzi w realizacji aktywnych polityk rynku pracy.
- Opracowanie i testowanie oraz wdrożenie narzędzi do monitorowania w zakresie rozwiązań funkcjonujących na rynku pracy.

- Opracowanie metod, narzędzi i zasobów informacyjnych stanowiących źródło wiedzy o rynku pracy oraz stworzenie sposobu zarządzania posiadanymi zasobami, w tym wdrożenie, rozbudowa i aktualizacja systemu prognozowania popytu na pracę.
- Monitorowanie efektywności instrumentów rynku pracy w odniesieniu do poszczególnych grup na rynku pracy.

Potencjalnymi beneficjentami w PI 8.11 będą:

- minister właściwy ds. pracy, rodziny i zabezpieczenia społecznego
- jednostki samorządu terytorialnego oraz ich jednostki organizacyjne
- ogólnopolskie stowarzyszenia i związki jednostek samorządu terytorialnego

Potencjalnymi grupami docelowymi działań realizowanych w PI 8.11 będą:

- jednostki samorządu terytorialnego oraz ich jednostki organizacyjne
- instytucje rynku pracy
- publiczne służby zatrudnienia
- niepubliczne służby zatrudnienia
- Ochotnicze Hufce Pracy
- partnerzy społeczno-gospodarczy

OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.

Tabela: Zestawienie wspólnych i specyficznych wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytet Inwestycyjny: 8.11 modernizacja instytucji działających na rynku pracy, takich jak publiczne i prywatne służby zatrudnienia, oraz lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy, w tym poprzez przedsięwzięcia służące zwiększaniu ponadnarodowej mobilności pracowników, oraz systemy mobilności oraz lepszej współpracy instytucji i właściwych zainteresowanych podmiotów							
Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru wskaźnika	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Liczba pracowników instytucji rynku pracy, objętych wsparciem w programie	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	6 101 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 5 271 - województwo mazowieckie: 830	SL2014	bieżący monitoring

PRIORYTET INWESTYCYJNY 9.4 AKTYWNE WŁĄCZENIE, W TYM Z MYŚLĄ O PROMOWANIU RÓWNYCH SZANS ORAZ AKTYWNEGO UCZESTNICTWA I ZWIĘKSZANIU SZANS NA ZATRUDNIENIE

CELE SZCZEGÓŁOWE PI 9.4

1. Poprawa jakości kształtowania polityki państwa na rzecz włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa oraz jej integracja z polityką rynku pracy
2. Poprawa jakości działań realizowanych na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym
3. Poprawa zdolności do zatrudnienia osób w szczególnym stopniu zagrożonych wykluczeniem społecznym
4. Przygotowanie podmiotów polityk publicznych do pełnej implementacji postanowień *Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych*

OCZEKIWANE EFEKTY PI 9.4

1. Wdrożenie systemu monitorowania jakości polityki państwa w obszarze włączania społecznego i zwalczania ubóstwa
2. Wzmocnienie potencjału kadr instytucji działających na rzecz włączenia społecznego
3. Zwiększenie szans na zatrudnienie osób w szczególnym stopniu zagrożonych wykluczeniem społecznym
4. Zwiększenie zdolności podmiotów polityk publicznych do wdrażania postanowień *Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych*

WSKAŹNIKI REZULTATU PI 9.4

Tabela: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytet Inwestycyjny: 9. 4 aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie										
Lp.	Nazwa wskaźnika	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Referencyjny wskaźnik produktu (z listy CI)	Wartość bazowa ⁶⁰	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Cel 1 Poprawa jakości kształtowania polityki państwa na rzecz włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa oraz jej integracja z polityką rynku pracy										
1.	Funkcjonujący system monitorowania i analizy polityki państwa w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	szt.	nd.	0	szt.	2013	1 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 1 - województwo mazowieckie: 1	SL 2014	rocznie
Cel 2 Poprawa jakości działań realizowanych na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym										
2.	Liczba osób stanowiących kadrę instytucji działających na rzecz włączenia społecznego i walki z ubóstwem, które w wyniku wsparcia EFS uzyskały kwalifikacje	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	os.	nd.	0	os.	2013	5 100 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 4 406 - województwo mazowieckie: 694	SL 2014	rocznie

⁶⁰ W sytuacji, gdy w kolumnach dot. wartości bazowej i/lub docelowej wpisano b.d., wartość bazowa i/lub docelowa wskaźników zostanie oszacowana na podstawie badania ewaluacyjnego, którego wyniki będą znane w 2014 r.

3.	Liczba osób stanowiących kadrę instytucji działających na rzecz włączenia społecznego i walki z ubóstwem, które w wyniku wsparcia EFS nabyły kompetencje w zakresie realizacji działań na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	os.	nd.	0	os.	2013	20 315 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 17 552 - województwo mazowieckie: 2 763	SL 2014	rocznie
4.	Odsetek osób korzystających z usług instytucji działających na rzecz włączenia społecznego i walki z ubóstwem pozytywnie oceniających działania tych instytucji	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	os.	nd.	b.d.	procent	2014	b.d.	badanie ewaluacyjne	2018, 2023
5.	Liczba instytucji pomocy i integracji społecznej, które otrzymały akredytację lub certyfikację jakości usług dzięki wsparciu EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	szt.	nd.	0	szt.	2013	100 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 86 - województwo mazowieckie: 14	SL 2014	rocznie
Cel 3 Poprawa zdolności do zatrudnienia osób w szczególnym stopniu zagrożonych wykluczeniem społecznym										
6.	Liczba osób biernych zawodowo, poszukujących pracy po opuszczeniu programu	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	os.	nd.	b.d.	os.	2014	b.d.	badanie ewaluacyjne	2018, 2023

7.	Liczba więźniów, posiadających zatrudnienie 12 miesięcy po opuszczeniu zakładu karnego	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	os.	n/d	32% ⁶¹	os.	2010	32% z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 32% - województwo mazowieckie: 32%	badanie ewaluacyjne	rocznie
Cel 4 Przygotowanie podmiotów polityk publicznych do pełnej implementacji postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych										
8.	Liczba osób, które dzięki EFS nabyły kompetencje w zakresie zapewnienia równości szans i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	os.	n/d	0	os.	2013	19 125 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 16 524 - województwo mazowieckie: 2 601	SL 2014	rocznie
9.	Liczba polityk publicznych, odpowiadających działom administracji rządowej, dla których sformułowano rekomendacje w zakresie dostosowania polityk do postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	szt.	n/d	0	szt.	2013	15	SL 2014	rocznie

⁶¹ Wartość bazowa i docelowa wskaźnika zostanie zweryfikowana po otrzymaniu wyników badania ewaluacyjnego z Działania 1.3 PO KL (2014 r.)

OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ PLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH PI 9.4

Przykładowymi typami operacji realizowanymi w ramach PI 9.4 będą:

Cel 1 *Poprawa jakości kształtowania i realizacji polityki państwa na rzecz włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa oraz jej integracja z polityką rynku pracy*

- Zbudowanie i wdrożenie narzędzi monitorowania jakości (w tym skuteczności, efektywności, trafności) polityki państwa w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa.
- Wypracowanie i wdrożenie systemowych rozwiązań na rzecz monitorowania sytuacji i potrzeb grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Badania i analizy w obszarze ubóstwa i wykluczenia społecznego.
- Wypracowanie i wdrożenie narzędzi niezbędnych do planowania działań w zakresie włączenia społecznego i redukcji ubóstwa, zapewniających wysoką jakość strategii rozwiązywania problemów społecznych.
- Wypracowanie i przetestowanie modelu systemu podatkowego i systemu transferów społecznych wspierających aktywność zawodową i ograniczających ubóstwo.
- Przebudowa systemu pomocy społecznej zmierzająca do uzyskania efektywnego funkcjonowania jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, a także zlecenia usług niepublicznym instytucjom zajmującym się pomocą i integracją społeczną.
- Koordynacja wdrażania w regionach nowych modeli organizacyjnych instytucji pomocy i integracji społecznej oraz analiza ich efektywności wraz z propozycjami modyfikacji tych modeli dla uzyskania optymalizacji wydatków środków publicznych na ten cel.

Cel 2 *Poprawa jakości działań realizowanych na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym*

- Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr publicznych i niepublicznych instytucji działających na rzecz włączenia społecznego i walki z ubóstwem (m.in. szkolenia, specjalizacje, studia, studia podyplomowe, samokształcenie, superwizja, doradztwo) oraz kadr publicznych i niepublicznych instytucji działających w ramach innych polityk sektorowych kluczowych dla włączenia społecznego i walki z ubóstwem.
- Wypracowanie, przetestowanie i wdrożenie nowych modeli pracy socjalnej i innych form wsparcia grup wykluczonych.
- Opracowanie standardów kształcenia w zakresie nowych modeli pracy socjalnej i nowych specjalności zawodowych w dziedzinie włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa oraz kształcenie kadr w tym zakresie.
- Wypracowanie i wdrożenie systemu kooperacji pomiędzy publicznymi i niepublicznymi instytucjami działającymi w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa, a także pomiędzy tymi instytucjami a podmiotami innych polityk sektorowych m. in. edukacji i zdrowia na rzecz redukcji ubóstwa, integracji społecznej i poprawy zatrudnienia, rewizja i doskonalenie istniejących rozwiązań w tym zakresie.

- Wprowadzenie systemów akredytacji dla publicznych i niepublicznych instytucji działających na rzecz włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa, a także systemu certyfikacji jakości usług świadczonych przez te instytucje.
- Rewizja i rozbudowa istniejących rozwiązań i usług na rzecz włączenia społecznego i redukcji ubóstwa osób, rodzin, środowisk i społeczności lokalnych oraz wypracowanie nowych rozwiązań i standardów w tym zakresie, w tym rozwiązań i standardów pozwalających na precyzyjne identyfikowanie osób, do których powinny być kierowane instrumenty wsparcia z uwzględnieniem ich dostosowania do indywidualnych potrzeb beneficjenta (nowoczesny system orzekania o niepełnosprawności).
- Wypracowanie i wdrożenia narzędzi do oceny i monitorowania jakości usług świadczonych na rzecz osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cel 3 Poprawa zdolności do zatrudnienia osób w szczególnym stopniu zagrożonych wykluczeniem społecznym

- Kompleksowe działania na rzecz redukcji ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawy wykształcenia i zatrudnienia społeczności romskiej zgodnie z krajowymi strategicznymi ramami na rzecz integracji społecznej Romów.
- Działania na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji społeczności romskiej i likwidacji barier świadomościowych i negatywnych stereotypów, które utrudniają zatrudnianie Romów i integrację ze społecznością większościową.
- Kompleksowe działania na rzecz poprawy motywacji i zdolności do podjęcia zatrudnienia oraz funkcjonowania w społeczeństwie osób odbywających karę pozbawienia wolności w celu ich społecznego włączenia i poprawy szans na zatrudnienie po odbyciu kary.
- Działania na rzecz promocji zatrudnienia osób w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności oraz po jej zakończeniu oraz rozwój współpracy i partnerstwa w tym zakresie pomiędzy instytucjami rządowymi, samorządowymi, pozarządowymi, a także partnerami społeczno-gospodarczymi, przedsiębiorcami i innymi podmiotami.

Cel 4 Przygotowanie podmiotów polityk publicznych do pełnej implementacji postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych

- Monitorowanie polityk publicznych pod kątem ich zgodności z postanowieniami Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych oraz komplementarności i spójności w obszarze działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami.
- Formułowanie rekomendacji zmian w zakresie dostosowania polityk publicznych do postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych z zapewnieniem ich komplementarności i spójności.
- Podnoszenie kompetencji osób uczestniczących w procesie kształtowania i wdrażania polityk publicznych w zakresie zapewnienia równości szans i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.
- Monitoring działań jednostek administracji rządowej i samorządowej pod kątem realizacji praw osób z niepełnosprawnościami.

- Wypracowanie, przetestowanie i wdrożenie standardów dostępności w społeczno-zawodowym funkcjonowaniu osoby z niepełnosprawnością.
- Tworzenie sieci współpracy i wymiany informacji na temat wsparcia i zapewnienia dostępności dla osób z niepełnosprawnościami w świetle postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.
- Wypracowanie i upowszechnianie rozwiązań z zakresu zarządzania różnorodnością w miejscu pracy.

Potencjalnymi beneficjentami w PI 9.4 będą:

- minister właściwy ds. pracy, rodziny i zabezpieczenia społecznego
- Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania
- Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych
- Centralny Zarząd Służby Więziennej
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne
- ogólnopolskie stowarzyszenia i związki jednostek samorządu terytorialnego
- organizacje pozarządowe

Potencjalnymi grupami docelowymi działań realizowanych w PI 9.4 będą:

- publiczne i niepubliczne instytucje działające na rzecz osób, rodzin, środowisk i społeczności lokalnych dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym
- podmioty odpowiedzialne za kreowanie, realizację i monitorowanie polityk publicznych i polityk regionalnych w zakresie włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa oraz kontrolę i nadzór nad tymi politykami
- osoby odbywające karę pozbawienia wolności
- społeczność romska
- organizacje pozarządowe
- pracodawcy i ich pracownicy

OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.

Tabela: Zestawienie wspólnych i specyficznych wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytet Inwestycyjny: 9.4. aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie							
Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru wskaźnika	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru

1.	Liczba wypracowanych narzędzi wspierających podejmowanie decyzji w zakresie prowadzenia polityki w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	10 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 10 - województwo mazowieckie: 10	SL2014	bieżący monitoring
2.	Liczba osób stanowiących kadrę instytucji działających na rzecz włączenia społecznego i walki z ubóstwem, objętych wsparciem w programie	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	29 900 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 25 834 - województwo mazowieckie: 4 066	SL2014	bieżący monitoring
3.	Liczba instytucji pomocy i integracji społecznej objętych wsparciem w celu uzyskania akredytacji lub certyfikacji	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	155 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 134 - województwo mazowieckie: 21	SL2014	bieżący monitoring
4.	Liczba migrantów, osób obcego pochodzenia, należących do mniejszości, objętych wsparciem w programie	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	6 491 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 5 608 - województwo mazowieckie: 883	SL2014	bieżący monitoring
5.	Liczba więźniów objętych wsparciem w programie	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	71 204 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 61 520 - województwo mazowieckie: 9684	SL2014	bieżący monitoring
6.	Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zapewnienia równości szans i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	22 500 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 19 440 - województwo mazowieckie: 3 060	SL2014	bieżący monitoring
7.	Liczba instytucji, w których dokonano przeglądu zadań pod kątem dostosowania do postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	300 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 259 - województwo mazowieckie: 41	SL 2014	bieżący monitoring

PRIORYTET INWESTYCYJNY 9.7 UŁATWIANIE DOSTĘPU DO PRZYSTĘPNYCH CENOWO, TRWAŁYCH ORAZ WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG, W TYM OPIEKI ZDROWOTNEJ I USŁUG SOCJALNYCH ŚWIADCZONYCH W INTERESIE OGÓLNYM

CELE SZCZEGÓŁOWE PI 9.7

1. Poprawa jakości usług społecznych i zdrowotnych na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym
2. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności systemu ochrony zdrowia

OCZEKIWANE EFEKTY PI 9.7

1. Opracowanie standardów usług świadczonych w ramach polityki prowadzonej na rzecz włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa
2. Wdrożenie działań pro jakościowych w systemie ochrony zdrowia

WSKAŹNIKI REZULTATU PI 9.7

Tabela: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytet Inwestycyjny: 9.7 ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym										
Lp.	Nazwa wskaźnika	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Referencyjny wskaźnik produktu (z listy CI)	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Cel 1 Poprawa jakości usług społecznych i zdrowotnych na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym										

1.	Liczba pilotażowo wdrożonych standardów usług społecznych	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	szt.	nd.	0	szt.	2013	7 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 7 - województwo mazowieckie: 7	SL 2014	rocznie
Cel 2 Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności systemu ochrony zdrowia										
2.	Liczba podmiotów wykonujących działalność leczniczą, które wdrożyły działania projakościowe wypracowane w ramach programu	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	szt.	nd.	0	szt.	2013	176 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 152 - województwo mazowieckie: 24	SL 2014	Rocznie
3.	Liczba pracowników administracji systemu ochrony zdrowia, którzy dzięki EFS nabyli kompetencje w zakresie zarządzania	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	os.	nd.	0	os.	2013	9 000 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 7 776 - województwo mazowieckie: 1 224	SL 2014	Rocznie
4.	Odsetek województw objętych monitoringiem potrzeb zdrowotnych	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	szt.	nd.	0	procent	2013	100% z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 100% - województwo mazowieckie: 100%	SL 2014	Rocznie

OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ PLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH PI 9.7

Przykładowymi typami operacji realizowanymi w ramach PI 9.7 będą:

Cel 1 Poprawa jakości usług społecznych i zdrowotnych na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym

- Wypracowanie i wprowadzenie nowych rozwiązań i standardów związanych z rozszerzeniem pakietu usług nastawionych na profilaktykę ubóstwa i wykluczenia społecznego, w tym ubóstwa i wykluczenia społecznego dzieci i młodzieży.
- Opracowanie, upowszechnienie i wdrożenie rozwiązań systemowych na rzecz usług społecznych (w tym opiekuńczych) i zdrowotnych dla osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych i starszych, w tym rozwiązań na rzecz deinstytucjonalizacji tych usług.
- Wypracowanie i monitoring standardów usług w zakresie usług społecznych (w tym opiekuńczych) i zdrowotnych, w tym wobec osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych, starszych oraz bezdomnych.
- Wypracowanie i wdrożenie rozwiązań systemowych i standardów usług w zakresie tworzenia i rozwoju alternatywnych form opieki nad osobami niesamodzielnymi, niepełnosprawnymi i starszymi.
- Opracowanie i wdrożenie wymogów kwalifikacyjnych, katalogu predyspozycji i przeciwwskazań dla kandydatów do pracy z dziećmi w różnych formach pieczy zastępczej oraz kandydatów na rodziny adopcyjne, a także na opiekunów osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych i starszych.
- Opracowanie standardu kształcenia kadr do opieki nad osobami niesamodzielnymi.
- Stworzenie i wdrożenie rozwiązań sprzyjających deinstytucjonalizacji usług na rzecz osób wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym systemu mieszkalnictwa wspomaganego oraz rozwiązań dotyczących przeciwdziałania bezdomności.
- Działania na rzecz deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej poprzez upowszechnienie zawodu rodzica zastępczego i osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka.
- Rozwój nowych usług społecznych o charakterze profilaktycznym i interwencyjnym, z uwzględnieniem grup szczególnie zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym dzieci i młodzieży.
- Badanie efektywności stosowania usług społecznych na rzecz osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Wsparcie na rzecz dostosowania szpitali/oddziałów do odpowiedniego standardu hospitalizacji osób starszych oraz do specyficznych potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym w zakresie komunikacji.

Cel 2 Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności systemu ochrony zdrowia

- Działania pro jakościowe dedykowane podmiotom wykonującym działalność leczniczą w każdym obszarze opieki zdrowotnej (podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, leczenia szpitalnego, stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych innych niż szpitalne, w tym leczenia uzależnień, opieki długoterminowej, opieki paliatywnej i hospicyjnej).
- Poprawa systemu monitorowania potrzeb zdrowotnych (poprawa jakości danych dotyczących m.in. zapotrzebowania na kadry medyczne, infrastrukturę oraz identyfikację „białych plam” w opiece zdrowotnej).

- Szkolenia pracowników administracyjnych i zarządzających podmiotami leczniczymi, jak również przedstawicieli płatnika i podmiotów tworzących podmioty lecznicze.
- Przetestowanie i przygotowanie do systemowego wdrożenia organizacji opieki koordynowanej (OOK) służącej polepszeniu jakości i efektywności publicznych usług zdrowotnych (pilotaż nowej formy organizacji, procesu i rozwiązań technologicznych).

Potencjalnymi beneficjentami w PI 9.7 będą:

- minister właściwy ds. pracy, rodziny i zabezpieczenia społecznego
- minister właściwy ds. zdrowia
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne
- stowarzyszenia i związki jednostek samorządu terytorialnego

Potencjalnymi grupami docelowymi działań realizowanych w PI 9.7 będą:

- podmioty świadczące usługi na rzecz osób zależnych i niesamodzielnych
- podmioty prowadzące działalność w obszarze pomocy społecznej oraz systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej
- podmioty lecznicze
- podmioty systemu opieki zdrowotnej i ich pracownicy
- podmioty odpowiedzialne za kreowanie, realizację i monitorowanie polityk publicznych i polityk regionalnych w zakresie włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa oraz kontrolę i nadzór nad tymi politykami
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne

OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.

Tabela: Zestawienie wspólnych i specyficznych wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytet Inwestycyjny: 9.7. ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym							
Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru wskaźnika	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Liczba standardów usług społecznych opracowanych w programie	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	7 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 7 - województwo mazowieckie: 7	SL2014	bieżący monitoring

2.	Liczba podmiotów wykonujących działalność leczniczą objętych wsparciem w programie	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	220 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 190 - województwo mazowieckie: 30	SL2014	bieżący monitoring
3.	Liczba pracowników administracji systemu ochrony zdrowia objętych wsparciem EFS w celu poprawy jego efektywności	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	10 000 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 8 640 - województwo mazowieckie: 1 360	SL2014	bieżący monitoring
4.	Liczba modeli analitycznych na rzecz ochrony zdrowia opracowanych w programie	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	33 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 33 - województwo mazowieckie: 33	SL2014	bieżący monitoring

PRIORYTET INWESTYCYJNY 9.8 WSPIERANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNEJ I INTEGRACJI ZAWODOWEJ W PRZEDSIĘBIORSTWACH SPOŁECZNYCH ORAZ EKONOMII SPOŁECZNEJ I SOLIDARNEJ W CELU UŁATWIANIA DOSTĘPU DO ZATRUDNIENIA

CELE SZCZEGÓŁOWE PI 9.8

Poprawa warunków dla rozwoju ekonomii społecznej

OCZEKIWANE EFEKTY PI 9.8

Wzmocnienie kondycji ekonomicznej podmiotów ekonomii społecznej

WSKAŹNIKI REZULTATU 9.8

Tabela: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytet Inwestycyjny: 9.8 wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia										
Lp.	Nazwa wskaźnika	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Referencyjny wskaźnik produktu (z listy CI)	Wartość bazowa ⁶²	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Cel 1 Poprawa warunków dla rozwoju ekonomii społecznej										
1.	Liczba podmiotów ekonomii społecznej, których sytuacja ekonomiczna po otrzymaniu wsparcia EFS uległa poprawie	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	szt.	nd.	b.d.	procent	2014	b.d.	badanie ewaluacyjne	2018, 2023

⁶² W sytuacji, gdy w kolumnach dot. wartości bazowej i/lub docelowej wpisano b.d., wartość bazowa i/lub docelowa wskaźników zostanie oszacowana na podstawie badania ewaluacyjnego, którego wyniki będą znane w 2014 r.

OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ PLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH PI 9.8

Przykładowymi typami operacji realizowanymi w ramach PI 9.8 będą:

Cel *Poprawa warunków dla rozwoju ekonomii społecznej*

- Tworzenie, rozwijanie i wdrażanie mechanizmów zapewniania spójności i koordynacji działań związanych z rozwojem ekonomii społecznej.
- Tworzenie i wdrażanie rozwiązań systemowych na rzecz monitorowania sektora ekonomii społecznej i oceny efektywności poszczególnych narzędzi i całej polityki w obszarze ekonomii społecznej.
- Tworzenie i zarządzanie krajowymi sieciami wsparcia dla ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej, wsparcie powstawania i funkcjonowania ponadregionalnych sieci w obszarze ekonomii społecznej, budowa powiązań kooperacyjnych o charakterze krajowym i ponadregionalnym między sferą biznesu, samorządami terytorialnymi, sektorem nauki a organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorstwami społecznymi w tym budowanie krajowych i ponadregionalnych klastrów i franczyzy społecznej.
- Zwiększenie roli podmiotów ekonomii społecznej i włączenie sektora ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej w tworzenie i realizację polityk publicznych.
- Tworzenie oraz rewizja i doskonalenie istniejących standardów usług na rzecz wzmacniania bezpośredniego otoczenia oraz infrastruktury wsparcia ekonomii społecznej (m. in. poprzez standaryzację usług wsparcia ekonomii społecznej oraz ich koordynację na poziomie krajowym), wdrożenie tych standardów i ich monitorowanie.
- Wypracowanie i wdrożenie zwrotnych instrumentów finansowanych na rzecz rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej (np. systemy pożyczkowe i poręczeniowe), a także innowacyjnych instrumentów finansowych (np. social venture capital)
- Tworzenie i wdrożenie rozwiązań systemowych w zakresie ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej (w tym rozwiązań prawnych i edukacyjnych), mających na celu stworzenie przyjaznego środowiska dla rozwoju ekonomii społecznej, w tym do realizacji przez sektor ekonomii społecznej usług użyteczności publicznej.
- Wspieranie budowy i rozwoju istniejących systemów znaków jakości, certyfikacji usług świadczonych przez podmioty ekonomii społecznej i przedsiębiorstwa społeczne
- Tworzenie systemowych mechanizmów upowszechnienia wiedzy w zakresie ekonomii społecznej oraz koordynacji regionalnych mechanizmów służących promocji ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej.
- Wyposażenie w kompetencje i wiedzę w obszarze ekonomii społecznej i na rzecz rozwoju ekonomii społecznej interesariuszy ważnych dla rozwoju sektora ekonomii społecznej, w tym przedstawicieli władz i pracowników administracji publicznej oraz liderów lokalnych.

Potencjalnymi beneficjentami w PI 9.8 będą:

- minister właściwy ds. pracy, rodziny i zabezpieczenia społecznego
- Bank Gospodarstwa Krajowego
- podmioty ekonomii społecznej

Potencjalnymi grupami docelowymi działań realizowanych w PI 9.8 będą:

- minister właściwy ds. pracy, rodziny i zabezpieczenia społecznego
- Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej
- instytucje wspierające rozwój sektora ekonomii społecznej, w tym Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej
- publiczne i niepubliczne instytucje pomocy i integracji społecznej oraz instytucje rynku pracy
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne
- stowarzyszenia i związki jednostek samorządu terytorialnego
- podmioty ekonomii społecznej i przedsiębiorstwa społeczne
- przedsiębiorstwa
- organizacje pozarządowe

OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

Planowane jest wykorzystanie instrumentów finansowych na rzecz rozwoju i wzrostu zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej, w tym w przedsiębiorstwach społecznych. Planowany jest rozwój systemu pożyczkowego (uruchomionego pilotażowo w perspektywie finansowej 2007-2013) oraz wprowadzenie systemu poręczeniowego, a także innowacyjnych instrumentów finansowych (np. social venture capital). Menadżerem funduszu funduszy zarządzającego instrumentami finansowymi będzie Bank Gospodarstwa Krajowego. Obecnie prowadzone jest badanie dotyczące luki finansowej.

Tabela: Zestawienie wspólnych i specyficznych wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytet Inwestycyjny: 9.8. wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia							
Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru wskaźnika	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Liczba podmiotów ekonomii społecznej, które skorzystały ze zwrotnych instrumentów finansowych w programie	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	1 313 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 1 134 - województwo mazowieckie: 179	SL2014	bieżący monitoring

PRIORYTET INWESTYCYJNY 10.1 OGRANICZENIE I ZAPOBIEGANIE PRZEDWCZESNEMU KOŃCZENIU NAUKI SZKOLNEJ ORAZ ZAPEWNIANIE RÓWNEGO DOSTĘPU DO DOBREJ JAKOŚCI WCZESNEJ EDUKACJI ELEMENTARNEJ ORAZ KSZTAŁCENIA PODSTAWOWEGO, GIMNAZJALNEGO I PONADGIMNAZJALNEGO,

Z UWZGLĘDNIENIEM FORMALNYCH, NIEFORMALNYCH I POZAFORMALNYCH ŚCIEŻEK KSZTAŁCENIA UMOŻLIWIĄCYCH PONOWNE PODJĘCIE KSZTAŁCENIA I SZKOLENIA

CELE SZCZEGÓŁOWE PI 10.1

1. Rozwój narzędzi polityki edukacyjnej
2. Poprawa jakości pracy szkół i placówek oświatowych
3. Tworzenie warunków do rozwoju nowoczesnych metod wspierania uczenia się przez całe życie, dostosowanego do wyzwań gospodarki opartej na wiedzy

OCZEKIWANE EFEKTY PI 10.1

1. Wzmocnienie wybranych mechanizmów, procesów zarządzania i monitoringu polityki oświatowej
2. Poprawa jakości usług świadczonych przez instytucje wspomagające prace szkół i placówek oświatowych
3. Zwiększenie dostępu do metod i instrumentów wspierających uczenie się dostosowane do potrzeb gospodarki opartej na wiedzy

Tabela: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytet Inwestycyjny: 10.1 ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia										
Lp.	Nazwa wskaźnika	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Referencyjny wskaźnik produktu (z listy CI)	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Cel szczegółowy 1: Rozwój narzędzi polityki edukacyjnej										
1.	Liczba szkół, przedszkoli i placówek oświatowych, które zwiększyły zdolność do wykorzystania narzędzi polityki edukacyjnej	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	szt.	nd.	0	szt.	2013	25 000 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 21 600 - województwo mazowieckie: 3 400	SL2014	rocznie
Cel szczegółowy 2: Poprawa jakości usług świadczonych przez instytucje wspomagające prace szkół i placówek oświatowych										
2.	Liczba pracowników instytucji wspomagających pracę szkół i placówek oświatowych, którzy nabyli kompetencje w zakresie wspomagania szkół i placówek oświatowych	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	os.	nd.	0	os.	2013	1 074 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 928 - województwo mazowieckie: 146	SL2014	rocznie
3.	Liczba dyrektorów szkół, którzy nabyli kompetencje w zakresie zarządzania oświatą	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	os.	nd.	0	os.	2013	4 000 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 3 456 - województwo mazowieckie:	SL2014	rocznie

								544		
4.	Liczba pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych przygotowanych do nowego modelu diagnozowania indywidualnych potrzeb uczniów	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	os.	nd.	0	os.	2013	2 000 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 1 728 - województwo mazowieckie: 272	SL2014	rocznie
Cel szczegółowy 3: Tworzenie warunków do rozwoju nowoczesnych metod wspierania uczenia się przez całe życie, dostosowanego do wyzwań gospodarki opartej na wiedzy										
5.	Liczba ekspertów z zakresu stosowania TIK z poszczególnych przedmiotów, przygotowanych do merytorycznego wspierania międzyszkolnych nauczycielskich sieci współpracy	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	os.	nd.	0	os.	2013	10 000 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 8 640 - województwo mazowieckie: 1 360	SL2014	rocznie
6.	Liczba otwartych elektronicznych zasobów edukacyjnych (OZE) przeznaczonych do kształcenia ogólnego dostępnych na publicznych, otwartych platformach edukacyjnych dzięki wsparciu EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	szt.	nd.	26 000 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 26 000 - województwo mazowieckie: 26 000	szt.	2012	36 000 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 36 000 - województwo mazowieckie: 36 000	SL2014	rocznie

OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ PLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH PI 10.1

Przykładowymi typami operacji realizowanymi w ramach PI 10.1 będą:

Cel 1. *Rozwój narzędzi polityki edukacyjnej*

- Rozwój narzędzi monitoringu, kontroli i ewaluacji systemu kształcenia i szkolenia oraz zwiększenie zdolności do ich wykorzystywania.
- Integracja i rozwijanie baz danych dotyczących systemu oświaty.
- Modernizacja systemu przygotowywania, przeprowadzania i organizacji egzaminów zewnętrznych.
- Wspieranie zarządzania w oświacie (w tym m. in.: zapewnienie rozwoju kompetencji kadry kierowniczej oświaty oraz stworzenie platformy wzajemnej współpracy i wymiany doświadczeń).

Cel 2. *Poprawa jakości pracy szkół i placówek oświatowych*

- Wzmocnienie systemu wspierania szkół i placówek ukierunkowanego na ich rozwój służący podniesieniu jakości kształcenia oraz zapewnieniu równego dostępu i równych szans.
- Opracowanie standardów i programów kształcenia i rozwoju zawodowego nauczycieli oraz przygotowanie kadr trenerskich do prowadzenia programów kształcenia nauczycieli.
- Wsparcie szkół w zakresie pracy z uczniem młodszym, w szczególności przy przechodzeniu na kolejny etap edukacyjny.

Cel 3. *Tworzenie warunków do rozwoju nowoczesnych metod wspierania uczenia się przez całe życie, dostosowanego do wyzwań gospodarki opartej na wiedzy*

- Opracowanie i wdrożenie rozwiązań wspierających wykorzystywanie nowoczesnych technologii w nauczaniu wszystkich przedmiotów, w tym rozwijanie oferty otwartych elektronicznych zasobów edukacyjnych.
- Doskonalenie podstaw programowych wychowania przedszkolnego, kształcenia ogólnego oraz opracowanie modelowych programów nauczania.
- Opracowanie standardów i rozwijanie kompetencji w zakresie matematyki, informatyki i nauk przyrodniczych, a także uczenia się aktywnego i praktycznego na wszystkich poziomach kształcenia jako podstawy do uczenia się przez całe życie.

Potencjalnymi beneficjentami w PI 10.1 będą:

- Minister właściwy ds. oświaty i wychowania
- Ośrodek Rozwoju Edukacji
- Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej
- Instytut Badań Edukacyjnych
- Centralna i Okręgowe Komisje Egzaminacyjne
- Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą
- Centrum Informatyczne Edukacji

Potencjalnymi grupami docelowymi działań realizowanych w PI 10.1 będą:

- placówki doskonalenia nauczycieli,
- biblioteki pedagogiczne,
- poradnie psychologiczno-pedagogiczne,
- pracownicy systemu oświaty,
- trenerzy do prowadzenia programów kształcenia nauczycieli,
- organy prowadzące szkoły i placówki oświatowe,
- szkoły i placówki oświatowe różnego typu,
- właściwi ministrowie (w tym podmioty im podległe) nadzorujący szkoły i placówki oświatowe

OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH W PI 10.1

W ramach PI 10.1 nie przewiduje się wykorzystywania instrumentów finansowych.

Tabela: Zestawienie wspólnych i specyficznych wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytet Inwestycyjny: 10.1 ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia							
Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru wskaźnika	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Liczba pracowników organów nadzoru pedagogicznego objętych wsparciem w programie	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	1 730 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 1 495 - województwo mazowieckie: 235	SL2014	bieżący monitoring
2.	Liczba instytucji wspomagających prace szkół i placówek oświatowych objętych wsparciem w programie w zakresie poprawy jakości świadczonych usług	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	358 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 309 - województwo mazowieckie: 49	SL2014	bieżący monitoring

PRIORYTET INWESTYCYJNY 10.3 WYRÓWNYWANIE DOSTĘPU DO UCZENIA SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE O CHARAKTERZE FORMALNYM, NIEFORMALNYM I POZAFORMALNYM WSZYSTKICH GRUP WIEKOWYCH, POSZERZANIE WIEDZY, PODNOSZENIE UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SIŁY ROBOCZEJ ORAZ PROMOWANIE ELASTYCZNYCH ŚCIEŻEK KSZTAŁCENIA, W TYM POPRZEZ DORADZTWO ZAWODOWE I POTWIERDZANIE NABITYCH KOMPETENCJI

CELE SZCZEGÓŁOWE PI 10.3

1. Rozwój uczenia się przez całe życie poprzez budowę krajowego systemu kwalifikacji
2. Poprawa dostępności, jakości i adekwatności usług rozwojowych świadczonych na rzecz przedsiębiorstw i pracowników
3. Zapewnienie wykwalifikowanych kadr medycznych odpowiadających na potrzeby epidemiologiczno-demograficzne kraju

OCZEKIWANE EFEKTY PI 10.3

1. Funkcjonujący zintegrowany rejestr kwalifikacji jako główny komponent zmodernizowanego systemu kwalifikacji
2. Funkcjonujący system zapewnienia dostępu i jakości usług rozwojowych dopasowany do potrzeb przedsiębiorstw i pracowników
3. Nabycie kompetencji zawodowych i kwalifikacji kadr medycznych odpowiadających na potrzeby epidemiologiczno-demograficzne kraju

Tabela: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytet Inwestycyjny: 10.3 wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji										
Lp.	Nazwa wskaźnika	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Referencyjny wskaźnik produktu (z listy CI)	Wartość bazowa ⁶³	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Cel szczegółowy 1: Rozwój uczenia się przez całe życie przez budowę krajowego systemu kwalifikacji										
1.	Liczba działów administracji rządowej, które dzięki wsparciu z EFS wdrożyły procedury wymiany danych z Zintegrowanym Rejestrem Kwalifikacji	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	szt.	nd.	0	szt.	2013	18 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 18 - województwo mazowieckie: 18	SL2014	Rocznie
2.	Odsetek osób (16-65 lat), które deklarują znajomość Polskiej Ramy Kwalifikacji i systemu kwalifikacji	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	os.	nd.	b.d.	procent	2014	wzrost o 30 p. p.	badanie ewaluacyjne	(2018, 2023)
Cel szczegółowy 2: Poprawa dostępności, jakości i adekwatności usług rozwojowych świadczonych na rzecz przedsiębiorstw i pracowników										
3.	Funkcjonujący jeden rejestr usług rozwojowych	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	szt.	nd.	0	szt.	2013	1 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 1 - województwo mazowieckie: 1	SL2014	Rocznie
Cel szczegółowy 3: Zapewnienie wykwalifikowanych kadr medycznych do odpowiadających na potrzeby epidemiologiczno-demograficzne kraju										
4.	Liczba pielęgniarek i położnych, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu	regiony słabiej	os.	nd.	0	os.	2013	19 200 z czego:	SL2014	Rocznie

⁶³ W sytuacji, gdy w kolumnach dot. wartości bazowej i/lub docelowej wpisano b.d., wartość bazowa i/lub docelowa wskaźników zostanie oszacowana na podstawie badania ewaluacyjnego, którego wyniki będą znane w 2014 r.

	programu	rozwinęte województwo mazowieckie						- regiony słabiej rozwinęte: 16 589 - województwo mazowieckie: 2 611		
5.	Liczba przedstawicieli zawodów medycznych, którzy dzięki EFS nabyli kompetencje zawodowe	regiony słabiej rozwinęte województwo mazowieckie	os.	nd.	0	os.	2013	21 780 z czego: - regiony słabiej rozwinęte: 18 818 - województwo mazowieckie: 2 962	SL2014	Rocznie

OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ PLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH PI 10.3

Przykładowymi typami operacji realizowanymi w ramach PI 10.3 będą:

W ramach celu 1. *Rozwój uczenia się przez całe życie przez budowę krajowego systemu kwalifikacji*

- Rozwój zintegrowanego krajowego systemu kwalifikacji m.in. poprzez wdrożenie Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji, w tym włączenie kwalifikacji nadawanych poza systemem oświaty i szkolnictwa wyższego do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji.
- Promocja systemu kwalifikacji opartego o Polską Ramę Kwalifikacji wśród przedsiębiorców i osób uczących się.
- Działania wspierające rozwój instytucji walidujących kompetencje uzyskane w ramach edukacji pozaformalnej i nieformalnego uczenia się.
- Działania wspierające rozwój instytucji zewnętrznego zapewniania jakości dla kwalifikacji, spoza systemu oświaty i szkolnictwa wyższego, wpisywanych do ZRK.
- Współpraca z sektorowymi radami ds. kompetencji i umiejętności stanowiącymi element aktywizacji przedsiębiorców na rzecz rozwoju zmodernizowanego systemu kwalifikacji, w tym budowanie sektorowych ram kwalifikacji zgodnych z PRK.
- Prowadzenie Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji.

W ramach celu 2. *Poprawa dostępności, jakości i adekwatności usług rozwojowych świadczonych na rzecz przedsiębiorstw i pracowników:*

- Monitorowanie potrzeb przedsiębiorstw i pracowników w kontekście zapotrzebowania na kompetencje, w tym analiza struktury kompetencji na rynku pracy;
- Stworzenie i upowszechnianie narzędzi diagnozowania potrzeb rozwojowych MMŚP i pracowników oraz ich monitorowanie we współpracy z samorządami województw, w tym rozwijanie postaw prorozwojowych przedsiębiorstw ukierunkowanych na średnio i długookresowe strategie rozwoju
- Budowa i rozwój ogólnopolskiego rejestru usług rozwojowych;
- Opracowanie, przetestowanie (pilotaże) i wdrożenie we współpracy z samorządami województw usług rozwojowych dla MMŚP i ich pracowników:
  - które nie były do tej pory oferowane na rynku;
  - których jakość, jeżeli są oferowane na rynku, nie była zadowalająca.
- Podniesienie efektywności podmiotów świadczących usługi rozwojowe w celu poprawy jakości świadczonych usług, w szczególności poprzez:
  - wsparcie w zakresie wytworzenia lub pozyskania nowego know-how, stworzenia i rozwoju nowych form usług rozwojowych lub wykorzystania nowych technologii w edukacji,

- wsparcie procesów zarządzania podmiotem, zarządzania jakością, certyfikacji i akredytacji podmiotu,
- podniesienie kompetencji kadry podmiotów (tj. kadry zarządzającej podmiotem, personelu merytorycznego i operacyjnego), m.in. w zakresie:
  - warsztatu pracy,
  - diagnozowania, przygotowania i zarządzania usługą rozwojową,
  - w obszarach merytorycznych wskazanych jako istotne dla rozwoju gospodarki.

W ramach celu 3. Zapewnienie wykwalifikowanych kadr medycznych odpowiadających na potrzeby epidemiologiczno-demograficzne kraju

- Wsparcie kształcenia specjalizacyjnego lekarzy w dziedzinach istotnych z punktu widzenia potrzeb epidemiologiczno-demograficznych kraju.
- Wsparcie kształcenia podyplomowego lekarzy realizowanego w innych formach niż specjalizacje.
- Wsparcie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych.
- Doskonalenie zawodowe przedstawicieli innych niż ww. zawodów medycznych.

Potencjalnymi beneficjentami w PI 10.3 będą:

- Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
- Minister właściwy ds. gospodarki
- Minister właściwy ds. zdrowia
- Minister właściwy ds. oświaty i wychowania
- Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej
- Instytut Badań Edukacyjnych
- instytucje uprawnione do kształcenia kadr medycznych

Potencjalnymi grupami docelowymi działań realizowanych w PI 10.3 będą:

- szkoły i placówki systemu oświaty prowadzące kształcenie ustawiczne oraz ich organy prowadzące
- uczelnie
- uczniowie, studenci i absolwenci
- podmioty świadczące usługi rozwojowe na rzecz przedsiębiorstw i ich pracowników (w tym m.in. instytucje szkoleniowe i szkoleniowo-doradcze, szkoły prowadzące kursy zawodowe, ośrodki doksztalcania i doskonalenia zawodowego, centra kształcenia ustawicznego, centra kształcenia praktycznego, centra kształcenia zawodowego i ustawicznego organizacje pozarządowe)
- instytucje otoczenia biznesu
- partnerzy społeczno-gospodarczy

- przedsiębiorstwa i ich pracownicy
- administracja publiczna
- kadry medyczne
- pozostali właściwi ministrowie (w tym podmioty im podległe) nadzorujący szkoły i placówki oświatowe

OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH W PI 10.3

W ramach PI 10.3 nie przewiduje się wykorzystywania instrumentów finansowych.

Tabela: Zestawienie wspólnych i specyficznych wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytet Inwestycyjny: 10.3 wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji							
Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru wskaźnika	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Liczba kwalifikacji cząstkowych spoza systemu oświaty i szkolnictwa wyższego wpisanych do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	150 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 150 - województwo mazowieckie: 150	SL2014	bieżący monitoring
2.	Liczba opracowanych usług rozwojowych dla MMSP i ich pracowników	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	20 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 20 - województwo mazowieckie: 20	SL2014	bieżący monitoring
3.	Liczba podmiotów świadczących usługi rozwojowe objętych wsparciem	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	200 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 173 - województwo mazowieckie: 27	SL2014	bieżący monitoring
4.	Liczba pielęgniarek i położnych objętych kształceniem podyplomowym w programie	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	30 000 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 25 920 - województwo mazowieckie: 4 080	SL2014	bieżący monitoring
5.	Liczba lekarzy objętych wsparciem w programie	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte	15 700 z czego: - regiony słabiej	SL2014	bieżący monitoring

				województwo mazowieckie	rozwinęte: 13 565 - województwo mazowieckie: 2 135		
6.	Liczba przedstawicieli innych zawodów medycznych oraz zawodów istotnych z punktu widzenia funkcjonowania systemu ochrony zdrowia objętych wsparciem w programie	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	11 525 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 9 958 - województwo mazowieckie: 1 567	SL2014	bieżący monitoring

PRIORYTET INWESTYCYJNY 10.3 BIS LEPSZE DOSTOSOWANIE SYSTEMÓW KSZTAŁCENIA I SZKOLENIA DO POTRZEB RYNKU PRACY, UŁATWIANIE PRZECHODZENIA Z ETAPU KSZTAŁCENIA DO ETAPU ZATRUDNIENIA ORAZ WZMACNIANIE SYSTEMÓW KSZTAŁCENIA I SZKOLENIA ZAWODOWEGO I ICH JAKOŚCI, W TYM POPRZEZ MECHANIZMY PROGNOZOWANIA UMIEJĘTNOŚCI, DOSTOSOWANIA PROGRAMÓW NAUCZANIA ORAZ TWORZENIA I ROZWOJU SYSTEMÓW UCZENIA SIĘ POPRZEZ PRAKTYCZNĄ NAUKĘ ZAWODU REALIZOWANĄ W ŚCISŁEJ WSPÓŁPRACY Z PRACODAWCAMI

CELE SZCZEGÓŁOWE PI 10.3 BIS

Podniesienie jakości kształcenia i szkolenia zawodowego, w tym stworzenie warunków dla współpracy pracodawców ze szkołami i placówkami edukacyjnymi różnego typu i szczebla w procesie kształcenia, egzaminowania i doradztwa zawodowego

OCZEKIWANE EFEKTY PI 10.3 BIS

Zwiększenie udziału pracodawców w modernizacji treści i metod kształcenia zawodowego oraz w procesie kształcenia, egzaminowania oraz doradztwa zawodowego

Tabela: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytet Inwestycyjny: 10.3 BIS lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwienie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmocnienie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami										
Lp.	Nazwa wskaźnika	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Referencyjny wskaźnik produktu (z listy CI)	Wartość bazowa ⁶⁴	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Cel szczegółowy 1: Podniesienie jakości kształcenia i szkolenia zawodowego, w tym stworzenie warunków dla współpracy pracodawców ze szkołami i placówkami edukacyjnymi różnego typu i szczebla w procesie kształcenia, egzaminowania i doradztwa zawodowego										
1.	Liczba kwalifikacji zmodernizowanych z udziałem pracodawców dzięki wsparciu EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	szt.	nd.	0	szt.	2013	185 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 185 - województwo mazowieckie: 185	SL2014	rocznie

⁶⁴ W sytuacji, gdy w kolumnach dot. wartości bazowej i/lub docelowej wpisano b.d., wartość bazowa i/lub docelowa wskaźników zostanie oszacowana na podstawie badania ewaluacyjnego, którego wyniki będą znane w 2014 r.

OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ PLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH PI 10.3 BIS

Przykładowymi typami operacji realizowanymi w ramach PI 10.3 BIS będą:

W ramach celu Podniesienie jakości kształcenia i szkolenia zawodowego, w tym stworzenie warunków dla współpracy pracodawców ze szkołami i placówkami edukacyjnymi różnego typu i szczebla w procesie kształcenia, egzaminowania i doradztwa zawodowego

- Włączenie pracodawców w system identyfikacji i prognozowania potrzeb kwalifikacyjno-zawodowych na rynku pracy, zwłaszcza w ujęciu sektorowym, w tym stworzenie i wsparcie funkcjonowania Rady Programowej ds. kompetencji oraz sektorowych rad ds. kompetencji.
- Rozwój współpracy szkół i placówek kształcenia i szkolenia zawodowego z ich otoczeniem.
- Modernizacja treści i metod kształcenia i szkolenia zawodowego z udziałem pracodawców.
- Rozwój doradztwa zawodowego dla dzieci, młodzieży i dorosłych.
- Prowadzenie badań pozwalających na identyfikację i prognozowanie potrzeb kwalifikacyjno-zawodowych na rynku pracy przy udziale pracodawców.

Potencjalnymi beneficjentami w PI 10.3 BIS będą:

- Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości,
- Minister właściwy ds. gospodarki
- Minister właściwy ds. oświaty i wychowania
- Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej
- Instytut Badań Edukacyjnych

Potencjalnymi grupami docelowymi działań realizowanych w PI 10.3 BIS będą:

- szkoły i placówki systemu oświaty, w tym prowadzące kształcenie zawodowe i ustawiczne oraz ich organy prowadzące
- uczelnie wyższe
- uczniowie, studenci i absolwenci
- przedsiębiorstwa i ich pracownicy
- pozostali właściwi ministrowie (w tym podmioty im podległe) nadzorujący szkoły i placówki oświatowe

OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH W PI 10.3 BIS

W ramach PI 10.3 BIS nie przewiduje się wykorzystywania instrumentów finansowych.

Tabela: Zestawienie wspólnych i specyficznych wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytet Inwestycyjny: 10.3 BIS lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwienie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami							
Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru wskaźnika	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Liczba zawodów szkolnictwa zawodowego poddanych weryfikacji z udziałem pracodawców w programie	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	190 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 190 - województwo mazowieckie: 190	SL2014	bieżący monitoring
2.	Liczba szkół i placówek objętych wsparciem w realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	6 300 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 5 443 - województwo mazowieckie: 857	SL2014	bieżący monitoring
3.	Liczba programów edukacyjnych opracowanych przez pracodawców we współpracy ze szkołami ponadgimnazjalnymi i wyższymi dzięki wsparciu EFS	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	50 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 43 - województwo mazowieckie: 7	SL2014	bieżący monitoring

PRIORYTET INWESTYCYJNY: 11.3 INWESTYCJE W ZDOLNOŚCI INSTYTUCJONALNE I W SPRAWNOŚĆ ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ ORAZ EFEKTYWNOŚĆ USŁUG PUBLICZNYCH NA SZCZEBLU KRAJOWYM, REGIONALNYM I LOKALNYM W CELU PRZEPROWADZENIA REFORM, Z UWZGLĘDNIENIEM LEPSZEGO STANOWIENIA PRAWA I DOBREGO RZĄDZENIA

CELE SZCZEGÓŁOWE PI 11.3

1. Poprawa procesu stanowienia prawa, jakości regulacji oraz warunków prowadzenia działalności gospodarczej
2. Poprawa skuteczności oraz ułatwienie dostępu do wymiaru sprawiedliwości, w szczególności dla przedsiębiorstw

3. Usprawnienie procesu monitorowania wykonywania usług publicznych oraz doskonalenie jakości świadczenia usług administracyjnych istotnych z punktu widzenia prowadzenia działalności gospodarczej
4. Poprawa zarządzania strategicznego i finansowego na wszystkich szczeblach zarządzania państwem

OCZEKIWANE EFEKTY PI 11.3

1. Wzmocnienie potencjału administracji publicznej w zakresie technik legislacyjnych i analitycznych
2. Wzmocnienie potencjału partnerów społeczno-gospodarczych i organizacji pozarządowych w zakresie legislacji i procesu stanowienia prawa
3. Usprawnienie procesów zarządzania i komunikacji w sądownictwie i prokuraturze
4. Nabycie kompetencji przez kadry sądów i prokuratury w zakresie spraw z udziałem przedsiębiorców
5. Funkcjonowanie powszechnego systemu monitorowania świadczenia usług publicznych
6. Poprawa jakości usług administracyjnych/obszarów działania urzędów, które mają istotny wpływ na warunki prowadzenia działalności gospodarczej
7. Zwiększenie odsetka zadań budżetowych objętych ewaluacją ex-post
8. Wzmocnienie jakości planowania przestrzennego
9. Zwiększenie udziału obywateli w kształtowaniu, wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji polityki rozwoju

WSKAŹNIKI REZULTATU PI 11.3

Tabela: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytet Inwestycyjny: 11.3 inwestycje w zdolności instytucjonalne i w sprawność administracji publicznej oraz efektywność usług publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w celu przeprowadzenia reform, z uwzględnieniem lepszego stanowienia prawa i dobrego rządzenia										
Lp.	Nazwa wskaźnika	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Referencyjny wskaźnik produktu (z listy CI)	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Cel szczegółowy 1: Poprawa procesu stanowienia prawa, jakości regulacji oraz warunków prowadzenia działalności gospodarczej										
1.	Liczba jednostek administracji publicznej, w których wprowadzono usprawnienia procesu legislacyjnego lub oceny wpływu lub oceny skutków regulacji	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	szt.	nd.	0	szt.	2013	40 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 0 - województwo mazowieckie: 40	SL2014	rocznie
Cel szczegółowy 2: Poprawa skuteczności oraz ułatwienie dostępu do wymiaru sprawiedliwości, w szczególności dla przedsiębiorstw										
2.	Liczba sądów lub jednostek organizacyjnych prokuratury, w których wdrożono usprawnienia procesów zarządzania	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	szt.	nd.	0	szt.	2013	712 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 624 - województwo mazowieckie: 88	SL2014	rocznie
3.	Liczba działających w sądach biur obsługi interesanta utworzonych ze środków EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	szt.	nd.	92 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 83 - województwo mazowieckie: 9	szt.	2013	201 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 179 - województwo mazowieckie: 22	SL2014	rocznie

4.	Liczba pracowników wymiaru sprawiedliwości, którzy nabyli kompetencje w zakresie poprawy efektywności sądownictwa gospodarczego oraz w zakresie zwalczania przestępczości gospodarczej	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	os.	nd.	0	os.	2013	16 884 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 14 588 - województwo mazowieckie: 2 296	SL2014	Rocznie
Cel szczegółowy 3: Usprawnienie procesu monitorowania wykonywania usług publicznych oraz doskonalenie jakości świadczenia usług administracyjnych istotnych z punktu widzenia prowadzenia działalności gospodarczej										
5.	Funkcjonujący powszechny system monitorowania świadczenia usług publicznych	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	szt.	nd.	0	szt.	2013	1 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 1 - województwo mazowieckie: 1	SL2014	Rocznie
6.	Liczba jednostek administracji publicznej, które wdrożyły narzędzia poprawy jakości obsługi procesu inwestycyjno- budowlanego	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	szt.	nd.	0	szt.	2013	955 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 825 - województwo mazowieckie: 130	SL2014	Rocznie
7.	Liczba jednostek administracji podatkowej, które wdrożyły narzędzia poprawy jakości funkcjonowania i obsługi przedsiębiorców	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	szt.	nd.	0	szt.	2013	994 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 859 - województwo mazowieckie: 135	SL2014	Rocznie
8.	Liczba jednostek administracji publicznej, które wdrożyły narzędzia poprawy jakości funkcjonowania nadzoru administracyjnego	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	szt.	nd.	0	szt.	2013	350 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 302 - województwo mazowieckie: 48	SL2014	rocznie
Cel szczegółowy 4: Poprawa zarządzania strategicznego i finansowego na wszystkich szczeblach zarządzania państwem										

9.	Odsetek zadań budżetowych objętych ewaluacją ex-post	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	szt.	nd.	0	procent	2013	55% z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 55% - województwo mazowieckie: 55%	SL2014	Rocznie
10.	Liczba jednostek administracji publicznej, które dzięki wsparciu EFS dokonały analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	szt.	nd.	900 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 813 - województwo mazowieckie: 87	szt.	2012	2 811 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 2 452 - województwo mazowieckie: 359	badanie PP-1 GUS	Rocznie
11.	Liczba jednostek samorządu terytorialnego, które zastosowały mechanizmy zwiększające udział obywateli w kształtowaniu polityki rozwoju po opuszczeniu programu	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	szt.	nd.	0	szt.	2013	581 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 502 - województwo mazowieckie: 79	SL2014	Rocznie

OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ PLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH PI 11.3

Przykładowymi typami operacji realizowanymi w ramach PI 11.3 będą:

Cel 1. *Poprawa procesu stanowienia prawa, jakości regulacji oraz warunków prowadzenia działalności gospodarczej*

- Usprawnienie analiz ex ante w procesie legislacyjnym i opracowanie narzędzi umożliwiających analizę kosztów administracyjnych, kosztów dostosowawczych i kosztów finansowych pod względem uciążliwości przepisów prawa mającego wpływ na warunki prowadzenia działalności gospodarczej.
- Doskonalenie procesu legislacyjnego w zakresie monitoringu ex post i konstruowanie narzędzi analitycznych niezbędnych przy analizie prawa obowiązującego.
- Uproszczenie obowiązującego prawa w celu ułatwienia warunków rozpoczęcia i wykonywania działalności gospodarczej.
- Wzmocnienie służb legislacyjnych i analitycznych oraz przedstawicieli partnerów społeczno-gospodarczych i organizacji pozarządowych w celu zapewnienia należytej obsługi eksperckiej w procesie stanowienia prawa.
- Budowa i wdrożenie nowoczesnych metod prezentowania planowanych i wprowadzonych regulacji w celu zapewnienia przejrzystości procesu stanowienia prawa.
- Rozwijanie nowoczesnych metod debaty publicznej, zwłaszcza w odniesieniu do tematów o dużej złożoności w celu rozszerzenia partnerskiej współpracy administracji publicznej z partnerami społeczno-gospodarczymi i organizacjami pozarządowymi, zarówno na etapie projektowania aktu prawnego oraz monitoringu ex post.
- Włączenie organizacji strażniczych w proces stanowienia prawa.

Cel 2. *Poprawa skuteczności oraz ułatwienie dostępu do wymiaru sprawiedliwości, w szczególności dla przedsiębiorstw*

- Działania zmierzające do ukształtowania racjonalnej struktury sądownictwa oraz jednostek organizacyjnych prokuratury oraz racjonalnego rozmieszczenia zasobów ludzkich.
- Rozwój kompetencji kadr sądów i prokuratury z zakresu finansów, systemów informatycznych, organizacji pracy, obsługi interesanta i komunikacji oraz zarządzania zasobami ludzkimi.
- Rozwój i standaryzacja biur obsługi interesanta w sądach oraz biur podawczych w jednostkach organizacyjnych prokuratury.
- Rozwój centrów usług wspólnych dla sądownictwa powszechnego.
- Rozwój kompetencji kadr sądów i prokuratury, w szczególności w zakresie prawa gospodarczego oraz w zakresie przestępczości gospodarczej.
- Rozwój systemów polubownego rozstrzygnięcia sporów.

Cel 3. *Usprawnienie procesu monitorowania wykonywania usług publicznych oraz doskonalenie jakości świadczenia usług administracyjnych istotnych z punktu widzenia prowadzenia działalności gospodarczej*

- Wprowadzenie powszechnego systemu monitorowania wykonywania usług publicznych oraz doskonalenia jakości świadczonych usług, w tym:
  - Analiza uwarunkowań prawnych dla stworzenia systemu monitorowania efektywności usług publicznych

- Identyfikacja źródeł informacji oraz rozwój narzędzi do gromadzenia i analizy informacji dotyczących usług publicznych
  - Podnoszenie kompetencji kadr JST w zakresie gromadzenia i analizy informacji
  - Opracowanie systemu monitorowania efektywności usług publicznych
  - Działania upowszechniające wykorzystanie systemu w celu doskonalenia jakości usług w jednostkach administracji publicznej, m.in. z zastosowaniem benchmarkingu, benchlearningu
  - Identyfikacja i upowszechnienie dobrych praktyk w zakresie zarządzania usługami publicznymi.
- Wprowadzenie do urzędów administracji publicznej systemów zarządzania satysfakcją klienta, w tym:
    - Opracowanie standardu monitorowania i zarządzania satysfakcją klienta
    - Opracowanie narzędzi monitorowania i zarządzania satysfakcją klienta (w zależności od rodzaju jednostek administracji publicznej stosujących model)
    - Wprowadzenie do urzędów administracji publicznej jednolitych narzędzi monitorowania i zarządzania satysfakcją klienta.
  - Wdrażanie standardów zarządzania w jednostkach administracji publicznej w obszarach kluczowych dla podnoszenia poziomu satysfakcji klienta (np.: zarządzanie jakością, zarządzanie zasobami ludzkimi, obsługa klienta, dostęp do informacji publicznej, etc.).
  - Wdrażanie standardów świadczenia usług dziedzinowych.
  - Wdrażanie w JST najlepszych rozwiązań w zakresie efektywnego zarządzania usługami publicznymi.
  - Wzmocnienie potencjału administracji publicznej w zakresie realizacji projektów w formule partnerstwa publiczno-prywatnego i zamówień publicznych.
  - Racjonalizacja struktur rządowej administracji zespolonej w województwie, w tym:
    - Wsparcie w tworzeniu wojewódzkich centrów usług wspólnych
    - Standaryzacja procesów wewnętrznych i profesjonalizacja kadr obsługowych (księgowość, zamówienia publiczne, informatyka, itp.).
  - Wdrażanie rozwiązań organizacyjnych w jednostkach administracji publicznej, w szczególności w obszarze zarządzania procesowego i alokacji zasobów w realizacji procesów, zarządzania przez cele, komunikowania się, benchmarkingu narzędzi zarządczych oraz zapewnienie wsparcia szkoleniowego dla kadry kierowniczej oraz pracowników tych jednostek.
  - Działania analityczne i eksperckie celem przygotowania zmian Kodeksu postępowania administracyjnego ukierunkowanych na poprawę obsługi obywateli, w tym zwłaszcza przedsiębiorców.
  - Podnoszenie kwalifikacji kadr jednostek administracji publicznej w zakresie orzecznictwa (procedura administracyjna i prawo materialne).
  - Rozwijanie umiejętności oraz wyposażenie w odpowiednie narzędzia analityczne pracowników administracji publicznej uczestniczących w wydawaniu decyzji administracyjnych.
  - Wyposażenie w narzędzia umożliwiające wymianę informacji dotyczących wydawanych orzeczeń nadzorczych i decyzji administracyjnych.
  - Wzmocnienie zdolności analitycznych pracowników RIO w zakresie nadzoru gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego.

- Wsparcie procesu ustalania standardów nadzoru wykonywanego przez wojewodów, regionalne izby obrachunkowe, a także państwowe instytucje kontrolno-nadzorcze.
- Rozwijanie umiejętności oraz wyposażenie w odpowiednie narzędzia analityczne służb kontrolnych i nadzorczych.
- Opracowanie standardów oraz działania upowszechniające dla rozwiązań podnoszących jakość usług administracyjnych dla osób zagrożonych wykluczeniem ze względu na np. dysfunkcję narządów ruchu, wzroku, mowy i słuchu.
- Podnoszenie kwalifikacji pracowników służb nadzoru budowlanego oraz pracowników odpowiedzialnych za inwestycje budowlane w zakresie dostępności budynków użyteczności publicznej dla osób z niepełnosprawnościami.
- Wzmacnianie zdolności analitycznych służb geodezji i kartografii (analiza, przetwarzanie, prezentacja i interpretacja danych przestrzennych, standaryzacja, etc.) w zakresie dalszego rozwoju technik geoinformacyjnych.
- Opracowanie programów szkoleniowych i edukacyjnych ukierunkowanych na podnoszenie kompetencji i wiedzy związanej z koniecznością stosowania ustawy o infrastrukturze informacji przestrzennej dla pracowników urzędów administracji publicznej ze szczególnym uwzględnieniem administracji geodezyjnej i kartograficznej.

Cel 4. Poprawa zarządzania strategicznego i finansowego na wszystkich szczeblach zarządzania państwem

- Rozwijanie i wdrażanie systemów/narzędzi monitorowania i zarządzania politykami publicznymi na wszystkich szczeblach zarządzania państwem.
- Rozwijanie metodologii wieloletniego planowania finansowego oraz planowania w układzie zadaniowym w kierunku zwiększenia stopnia wykorzystania informacji o efektywności i skuteczności wydatków publicznych na wszystkich etapach procesu budżetowego (budżet zadaniowy informujący o efektywności).
- Podnoszenie kompetencji kadr administracji publicznej w zakresie formułowania oraz wykonywania polityk publicznych z wykorzystaniem systemu oceny skuteczności i efektywności wydatków publicznych w ramach budżetu zadaniowego.
- Wypracowanie i rozwijanie rozwiązań (prawnych, organizacyjnych, technicznych) umożliwiających prowadzenie przeglądów wydatków w oparciu o średniookresowe ramy budżetowe oraz budżet zadaniowy.
- Wsparcie potencjału partnerów społeczno-gospodarczych i organizacji pozarządowych do uczestnictwa w debacie publicznej odnoszącej się do polityki budżetowej na wszystkich szczeblach zarządzania państwem poprzez podnoszenie poziomu ich wiedzy na temat budżetu zadaniowego i możliwości jego wykorzystania.
- Przegląd rozwiązań stosowanych przez dysponentów w zakresie oceny skuteczności i efektywności wydatków publicznych.
- Opracowanie i wdrożenie jednolitego systemu budżetów zadaniowych jednostek samorządu terytorialnego w powiązaniu z wieloletnią prognozą finansową.
- Budowanie zdolności administracyjnej na różnych poziomach w zakresie zagadnień objętych reformą planowania przestrzennego, w tym m.in.
  - Doskonalenie procesu stanowienia prawa miejscowego w planowaniu przestrzennym
  - Wzmocnienie organizacji systemu monitorowania i rozwoju krajowej infrastruktury informacji przestrzennej w zakresie zagospodarowania przestrzennego

- Budowa systemu podnoszenia kwalifikacji kadr planowania przestrzennego
  - Wzmocnienie zdolności analitycznych służb planowania przestrzennego (analiza, przetwarzanie, prezentacja i interpretacja danych przestrzennych)
  - Organizacja kampanii informacyjnych i promocja „dobrych praktyk” w zakresie ładu przestrzennego
  - Promocja „dobrych praktyk” w zakresie integracji planowania przestrzennego i planowania społeczno-gospodarczego
  - Wypracowanie metody strategicznej analizy wpływu polityk publicznych na zmianę struktur przestrzennych
  - Wypracowanie i rozwijanie rozwiązań (prawnych, organizacyjnych i technicznych) w zakresie budowy jednolitego krajowego zintegrowanego systemu monitorowania procesów przestrzennych i ich oceny
  - Zintegrowanie krajowego systemu monitorowania procesów przestrzennych z europejskim systemem monitorowania
  - Promocja „dobrych praktyk” w zakresie monitoringu zintegrowanego zagospodarowania przestrzennego i udostępniania danych przestrzennych.
- Wypracowanie i wdrożenie standardu strategicznego zarządzania rozwojem w jednostkach samorządu terytorialnego.
  - Opracowanie i upowszechnienie mechanizmów zwiększających udział obywateli w kształtowaniu polityki rozwoju, w tym: konsultacji i innowacyjnych ich form na etapie założeń polityki przestrzennej, narzędzi partycypacji publicznej, inicjatywy uchwałodawczej mieszkańców, budżetu partycypacyjnego, funduszu sołeckiego, inicjatywy lokalnej.

Potencjalnymi beneficjentami w PI 11.3 będą:

- Minister właściwy ds. administracji publicznej
- Minister właściwy ds. sprawiedliwości
- Minister właściwy ds. gospodarki
- Minister właściwy ds. budżetu
- Minister właściwy ds. pracy, rodziny i zabezpieczenia społecznego
- Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego
- Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
- Szef Służby Cywilnej
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne
- ogólnopolskie stowarzyszenia i związki jednostek samorządu terytorialnego
- organizacje pozarządowe
- partnerzy społeczno-gospodarczy
- Rządowe Centrum Legislacji
- Prokuratura Generalna
- Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

- Główny Urząd Geodezji i Kartografii
- Krajowa Szkoła Administracji Publicznej
- Urząd Zamówień Publicznych

Potencjalnymi grupami docelowymi działań realizowanych w PI 11.3 będą:

- pracownicy administracji publicznej, w szczególności korpus służby cywilnej i pracownicy samorządowi
- pracownicy wymiaru sprawiedliwości
- organizacje pozarządowe i partnerzy społeczni

OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH W PI 11.3

W ramach PI 11.3 nie przewiduje się wykorzystywania instrumentów finansowych.

Tabela: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów⁶⁵ oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFRR/FS

Priorytet Inwestycyjny: 11.3 inwestycje w zdolności instytucjonalne i w sprawność administracji publicznej oraz efektywność usług publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w celu przeprowadzenia reform, z uwzględnieniem lepszego stanowienia prawa i dobrego rządzenia							
Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru wskaźnika	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Liczba pracowników administracji publicznej objętych wsparciem w zakresie systemu tworzenia prawa lub oceny wpływu lub redukcji kosztów regulacyjnych	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	1 850 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 0 - województwo mazowieckie: 1 850	SL2014	bieżący monitoring
2.	Liczba przedstawicieli partnerów społeczno-gospodarczych oraz organizacji pozarządowych objętych wsparciem w zakresie legislacji i procesu stanowienia prawa	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	40 741 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 35 200 - województwo mazowieckie: 5 541	SL2014	bieżący monitoring

⁶⁵ Podział na kategorie regionów nie dotyczy danych dla FS

3.	Liczba pracowników wymiaru sprawiedliwości objętych wsparciem w zakresie usprawnienia procesów zarządzania w sądownictwie i prokuraturze	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	44 030 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 38 042 - województwo mazowieckie: 5 988	SL2014	bieżący monitoring
4.	Liczba biur obsługi interesanta w sądach oraz biur podawczych w jednostkach organizacyjnych prokuratury objętych wsparciem EFS	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	712 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 624 - województwo mazowieckie: 88	SL2014	bieżący monitoring
5.	Liczba pracowników wymiaru sprawiedliwości objętych wsparciem w zakresie poprawy efektywności sądownictwa gospodarczego oraz w zakresie zwalczania przestępczości gospodarczej	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	18 760 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 16 209 - województwo mazowieckie: 2 551	SL2014	bieżący monitoring
6.	Liczba jednostek administracji publicznej objętych wsparciem w zakresie wdrożenia narzędzi monitorowania usług publicznych	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	840 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 726 - województwo mazowieckie: 114	SL2014	bieżący monitoring
7.	Liczba jednostek administracji publicznej objętych wsparciem w celu poprawy jakości obsługi procesu inwestycyjno-budowlanego	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	1 798 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 1 553 - województwo mazowieckie: 245	SL2014	bieżący monitoring
8.	Liczba jednostek administracji podatkowej objętych wsparciem w celu poprawy ich funkcjonowania i obsługi przedsiębiorców	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	1 837 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 1 587 - województwo mazowieckie: 250	SL2014	bieżący monitoring

9.	Liczba jednostek administracji publicznej objętych wsparciem w celu poprawy funkcjonowania nadzoru administracyjnego	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	350 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 302 - województwo mazowieckie: 48	SL2014	bieżący monitoring
10.	Liczba pracowników administracji rządowej objętych wsparciem w zakresie doskonalenia budżetu zadaniowego	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	12 000 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 10 368 - województwo mazowieckie: 1 632	SL2014	bieżący monitoring
11.	Liczba jednostek administracji publicznej objętych wsparciem w zakresie wdrażania zintegrowanego systemu monitorowania procesów przestrzennych	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	2 811 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 2 452 - województwo mazowieckie: 359	SL2014	bieżący monitoring
12.	Liczba jednostek samorządu terytorialnego objętych wsparciem w celu wprowadzenia rozwiązań zwiększających zaangażowanie obywateli w kształtowanie polityki rozwoju	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	800 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 691 - województwo mazowieckie: 109	SL2014	bieżący monitoring
13.	Liczba JST objętych wsparciem w celu modernizacji procesu zarządzania strategicznego rozwojem na poziomie lokalnym	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	562 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 486 - województwo mazowieckie: 76	SL2014	bieżący monitoring

RAMY WYKONANIA OSI PRIORYTETOWEJ II

Tabela: Ramy wykonania osi priorytetowej, w podziale na fundusze i kategorie regionów

Oś priorytetowa I: EFEKTYWNE POLITYKI PUBLICZNE DLA RYNKU PRACY, GOSPODARKI I EDUKACJI										
Typ wskaźnika (kluczowy etap wdrażania, wskaźnik produktu, wskaźnik postępu finansowego lub wskaźnik rezultatu)	Lp.	Definicja wskaźnika lub kluczowego etapu wdrażania	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość pośrednia (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)	
Priorytet Inwestycyjny 8.8										
wskaźnik produktu	1.	Liczba pracowników jednostek organizacyjnych i przedstawicieli władz samorządu gminnego objętych wsparciem edukacyjnym w zakresie form opieki nad dziećmi do lat 3	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	4 000	9 346 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 8 075 - województwo mazowieckie: 1 271	SL 2014	<i>Wskaźniki wyselekcjonowane na potrzeby oceny wykonania obejmują ponad 50% alokacji przewidzianej na oś priorytetową i stanowią podzbiór mierników wybranych spośród wskaźników produktu dla poszczególnych priorytetów inwestycyjnych. Dokonując ich selekcji Instytucja Zarządzająca kierowała się również równomiernym rozłożeniem</i>	
Priorytet Inwestycyjny 8.9										
wskaźnik produktu	1.	Liczba odbiorców działań bezpośrednich budujących świadomość właścicieli i kadry zarządzającej MMSP na temat korzyści zarządzania rozwojem przedsiębiorstw	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	45 500	70 000 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 60 480 - województwo mazowieckie: 9 520	SL 2014		
Priorytet Inwestycyjny 8.10										
wskaźnik produktu	1.	Liczba opracowanych programów profilaktycznych w zakresie chorób negatywnie	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo	11	15 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 15 - województwo mazowieckie: 15	SL 2014		

		wpływających na zasoby pracy			mazowieckie				<i>odpowiedzialności finansowanej na instytucje odpowiedzialne za wdrażanie i realizację celów programu.</i>	
Priorytet Inwestycyjny 8.11										
wskaźnik produktu	1	Liczba pracowników instytucji rynku pracy, objętych wsparciem w programie	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	4 100	6 101, z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 5 271 województwo mazowieckie: 830	SL 2014		
Priorytet Inwestycyjny 9.4										
wskaźnik produktu	1.	Liczba osób stanowiących kadre instytucji działających na rzecz włączenia społecznego i walki z ubóstwem, objętych wsparciem w programie	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	9 568	29 900 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 25 834 - województwo mazowieckie: 4 066	SL 2014		
wskaźnik produktu	2.	Liczba więźniów objętych wsparciem w programie	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	35 602	71 204 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 61 520 - województwo mazowieckie: 9684	SL 2014		
Priorytet Inwestycyjny 9.7										
wskaźnik produktu	1.	Liczba podmiotów wykonujących działalność leczniczą objętych wsparciem w programie	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	135	220 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 190, -województwo mazowieckie: 30	SL 2014		
Priorytet Inwestycyjny 9.8										
wskaźnik produktu	1.	Liczba podmiotów ekonomii społecznej, które skorzystały ze zwrotnych instrumentów finansowych w programie	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	263	1 313 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 1 134 - województwo mazowieckie: 179	SL 2014		

Priorytet Inwestycyjny 10.1								
wskaźnik produktu	1.	Liczba pracowników organów nadzoru pedagogicznego objętych wsparciem w programie	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	800	1 730 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 1 495 - województwo mazowieckie: 235	SL 2014
wskaźnik produktu	2.	Liczba instytucji wspomagających prace szkół i placówek oświatowych objętych wsparciem w programie w zakresie poprawy jakości świadczonych usług	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	282	358 z czego - regiony słabiej rozwinięte: 309 - województwo mazowieckie: 49	SL 2014
Priorytet Inwestycyjny 10.3								
wskaźnik produktu	1.	Liczba podmiotów świadczących usługi rozwojowe objętych wsparciem	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	50	200 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 173 - województwo mazowieckie: 27	SL 2014

wskaźnik produktu	2.	Liczba lekarzy objętych wsparciem w programie	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	8 000	15 700 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 13 565 - województwo mazowieckie: 2 135	SL 2014
Priorytet Inwestycyjny 10.3 BIS								
wskaźnik produktu	1.	Liczba programów edukacyjnych opracowanych przez pracodawców we współpracy ze szkołami ponadgimnazjalnymi i wyższymi dzięki wsparciu EFS	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	20	50 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 43 - województwo mazowieckie: 7	SL2014
Priorytet Inwestycyjny 11.3								
wskaźnik produktu	1.	Liczba pracowników administracji publicznej objętych wsparciem w zakresie systemu tworzenia prawa lub oceny wpływu lub redukcji kosztów regulacyjnych	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	800	1 850 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 0 - województwo mazowieckie: 1 850	SL 2014
wskaźnik produktu	2.	Liczba pracowników wymiaru sprawiedliwości objętych wsparciem w zakresie usprawnienia procesów zarządzania w sądownictwie i prokuraturze	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	8 806	44 030 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 38 042 - województwo mazowieckie: 5 988	SL 2014

wskaźnik produktu	3.	Liczba pracowników administracji rządowej objętych wsparciem w zakresie doskonalenia budżetu zadaniowego	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	4 550	12 000 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 10 368 - województwo mazowieckie: 1 632	SL 2014	
wskaźnik produktu	4.	Liczba jednostek administracji publicznej objętych wsparciem w celu poprawy jakości obsługi procesu inwestycyjno-budowlanego	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	320	1 798 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 1 553 - województwo mazowieckie: 245	SL 2014	
wskaźnik postępu finansowego	5.	Kwota wydatków EFS certyfikowanych do Komisji Europejskiej	mln euro	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	241,7	861,9 135,6	SL2014	zgodnie z realizacją zasady n+3

KATEGORYZACJA INTERWENCJI OSI PRIORYTETOWEJ II

Tabele 7-12: Tabele przedstawiające zastosowane w osi priorytetowej kategorii interwencji

<i>Less development</i>											
<i>Europejski Fundusz Społeczny</i>											
Tabela 7: Wymiar 1		Tabela 8: Wymiar 2		Tabela 9: Wymiar 3		Tabela 10: Wymiar 6		Tabela 11: Wymiar 7		Tabela 12: Wymiar 8	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium		Terytorialne mechanizmy wdrażania		EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		Cel tematyczny (EFRR/ FS)	
Kod	mIn €	Kod	mIn €	Kod	mIn €	Kod	mIn €	Kod	mIn €	Kod	mIn €
104	8,0	01	918,9	00	934,0	00	934,0	00	930,6	00	0,0
105	31,0	04	15,1					06	3,4		
106	38,0										
107	27,0										
108	94,0										
111	91,0										
112	18,0										
114	140,0										
116	252,0										
117	72,0										
118	163,0										
<i>Mazowsze</i>											
<i>Europejski Fundusz Społeczny</i>											
Tabela 7: Wymiar 1		Tabela 8: Wymiar 2		Tabela 9: Wymiar 3		Tabela 10: Wymiar 6		Tabela 11: Wymiar 7		Tabela 12: Wymiar 8	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium		Terytorialne mechanizmy wdrażania		EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		Cel tematyczny (EFRR/ FS)	
Kod	mIn €	Kod	mIn €	Kod	mIn €	Kod	mIn €	Kod	mIn €	Kod	mIn €
104	1,0	01	133,6	00	136,0	00	136,0	00	135,5	n/d	0,0
105	5,0	04	2,4					06	0,5		
106	6,0										
107	4,0										
108	15,0										
111	14,0										
112	3,0										
114	22,0										
116	40,0										
117	11,0										
118	26,0										

OŚ III SZKOLNICTWO WYŻSZE DLA GOSPODARKI I ROZWOJU

W ramach osi priorytetowej III *Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju* wsparcie będzie kierowane do dwóch kategorii regionów: mniej rozwiniętych (15 województw z wyjątkiem województwa mazowieckiego) oraz przejściowych (województwo mazowieckie). Zasięg oddziaływania uczelni ma charakter ponadregionalny. Działalność dydaktyczna uczelni nie jest ograniczona wyłącznie do terytorium regionu, w którym mają one siedzibę. Uczelnie mogą prowadzić działania na dowolnym obszarze i kierować swoją ofertę dydaktyczną do osób spoza danego regionu oraz do cudzoziemców. W konsekwencji skala oddziaływania tych przedsięwzięć ma wymiar ogólnopolski i nie jest zasadne wyodrębnienie specyficznych działań ze względu na kategorię regionu.

PRIORYTET INWESTYCYJNY 10.2 POPRAWA JAKOŚCI, SKUTECZNOŚCI I DOSTĘPNOŚCI SZKOLNICTWA WYŻSZEGO ORAZ KSZTAŁCENIA NA POZIOMIE RÓWNOWAŻNYM W CELU ZWIĘKSZENIA UDZIAŁU I POZIOMU OSIĄGNIĘĆ, ZWŁASZCZA W PRZYPADKU GRUP W NIEKORZYSTNEJ SYTUACJI

CELE SZCZEGÓŁOWE PI 10.2

1. Zapewnienie kształcenia na poziomie wyższym odpowiadającego potrzebom gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa
2. Podniesienie jakości studiów doktoranckich i zapewnienie ich uczestnikom właściwych warunków rozwoju
3. Zwiększenie otwartości i mobilności międzynarodowej szkolnictwa wyższego
4. Poprawa jakości dydaktyki i rozwój systemów zarządzania w uczelniach
5. Rozwój kształcenia przeddyplomowego na kierunkach medycznych, w szczególności poprzez rozwój umiejętności praktycznych studentów tych kierunków

OCZEKIWANE EFEKTY PI 10.2

1. Zwiększenie szans na zatrudnienie absolwentów szkół wyższych w obszarach kluczowych dla gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa
2. Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości studiów doktoranckich
3. Zapewnienie dostępności międzynarodowych programów kształcenia dla studentów polskich i zagranicznych
4. Nabycie kompetencji dydaktycznych lub zarządczych przez kadry uczelni
5. Nabycie kompetencji przez osoby kształcące się na kierunkach medycznych

WSKAŹNIKI REZULTATU PI 10.2

Tabela: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytet Inwestycyjny: 10.2 poprawa jakości, skuteczności i dostępności szkolnictwa wyższego oraz kształcenia na poziomie równoważnym w celu zwiększenia udziału i poziomu osiągnięć, zwłaszcza w przypadku grup w niekorzystnej sytuacji										
Lp.	Nazwa wskaźnika	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Referencyjny wskaźnik produktu (z listy CI)	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Cel szczegółowy 1: Zapewnienie kształcenia na poziomie wyższym odpowiadającego potrzebom gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa										
1.	Odsetek objętych wsparciem EFS absolwentów uczelni, którzy uzyskali zatrudnienie w ciągu 12 m-cy od zakończenia kształcenia ⁶⁶	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	os.	nd.	72,6% ⁶⁷ z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 72,6% - województwo mazowieckie: 72,6%	procent	2012	wartość zostanie oszacowana w 2014 r.	badanie ewaluacyjne	pierwsze badanie w 2017 r. (w kolejnych latach co rok)

⁶⁶ Dot. absolwentów, którzy w trakcie studiów przystąpili do projektu współfinansowanego z EFS i uzyskali wsparcie bezpośrednie

⁶⁷ Obliczenie własne w oparciu o dane GUS, BAEL: *Wskaźnik zatrudnienia absolwentów szkół wyższych* w I-IV kw. 2012 r. W 2014 r. wartość bazowa wskaźnika zostanie ponadto zaktualizowana na podstawie wyników badania ewaluacyjnego.

2.	Liczba absolwentów kierunków zamawianych wspartych z EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	os.	nd.	43 334 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 37 441 - województwo mazowieckie: 5 893	os.	2013	81 334 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 70 273 - województwo mazowieckie: 11 061	SL2014	rocznie
Cel szczegółowy 2: Podniesienie jakości studiów doktoranckich i zapewnienie ich uczestnikom właściwych warunków rozwoju										
3.	Liczba absolwentów studiów doktoranckich uruchomionych dzięki wsparciu EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	os.	nd.	0	os.	2013	600 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 518 - województwo mazowieckie: 82	SL2014	Rocznie
Cel szczegółowy 3: Zwiększenie otwartości i mobilności międzynarodowej szkolnictwa wyższego										
4.	Liczba studentów i doktorantów, którzy uczestniczyli w międzynarodowych programach kształcenia uruchomionych dzięki wsparciu EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	os.	nd.	0	os.	2013	8 500 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 7 344 - województwo mazowieckie: 1 156	SL2014	Rocznie
Cel szczegółowy 4: Poprawa jakości dydaktyki i rozwój systemów zarządzania w uczelniach										
5.	Liczba pracowników uczelni, którzy dzięki wsparciu EFS nabyli kompetencje dydaktyczne lub zarządcze	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	os.	nd.	0	os.	2013	17 500 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 15 120 - województwo mazowieckie: 2 380	SL2014	Rocznie
Cel szczegółowy 5: Rozwój kształcenia przeddyplomowego na kierunkach medycznych, w szczególności poprzez rozwój umiejętności praktycznych studentów tych kierunków										
6.	Liczba wdrożonych programów rozwojowych na uczelniach kształcących na kierunkach medycznych opracowanych	regiony słabiej rozwinięte województwo	szt.	nd.	0	szt.	2013	30 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 26	SL2014	rocznie

	dzięki wsparciu z EFS	mazowieckie						- województwo mazowieckie: 4		
7.	Liczba osób, które uzyskały uprawnienia do wykonywania zawodu pielęgniarstwa lub położnej	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	os.	nd.	0	os.	2013	10 000 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 8 640 - województwo mazowieckie: 1 360	SL2014	Rocznie

OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ PLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH PI 10.2

Przykładowymi typami operacji realizowanymi w ramach PI 10.2 będą:

W ramach celu 1. Zapewnienie kształcenia na poziomie wyższym odpowiadającego potrzebom gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa:

- Dostosowanie programów kształcenia do potrzeb społeczno-gospodarczych oraz ich realizacja, ukierunkowanych na wyposażanie studentów w praktyczne umiejętności, kompetencje miękkie potrzebne w przyszłej pracy oraz postawy przedsiębiorcze.
- Wsparcie realizacji studiów o profilu praktycznym, tym studiów dualnych, kształcących równocześnie praktyczne umiejętności zawodowe i kompetencje miękkie studentów, dzięki uwzględnieniu m.in. ściśle powiązanych z programem kształcenia staży i praktyk zawodowych.
- Zamawianie kształcenia⁶⁸ w obszarach kluczowych dla gospodarki i rozwoju kraju, w tym na wniosek pracodawców/organizacji pracodawców⁶⁹, dokonywane w oparciu o analizy i prognozy potwierdzające potrzebę kształcenia w określonych obszarach.
- Wsparcie wysokiej jakości programów stażowych dla studentów i doktorantów (tego typu wsparcie może stanowić element działań w ramach realizowanych programów kształcenia, zamawiania kształcenia lub stanowić odrębny rodzaj projektów).
- Wspieranie świadczenia wysokiej jakości usług przez instytucje (np. akademickie biura karier), wspomagające studentów w rozpoczęciu aktywności zawodowej na rynku pracy.
- Rozwój oferty uczelni w zakresie realizacji trzeciej misji uczelni jako forum aktywności społecznej np. poprzez programy realizowane przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.

W ramach celu 2. Podniesienie jakości studiów doktoranckich i zapewnienie ich uczestnikom właściwych warunków rozwoju

- Zamawianie i realizacja wysokiej jakości, interdyscyplinarnych programów studiów doktoranckich o zasięgu krajowym i międzynarodowym.
- Wsparcie dla tworzenia wspólnych studiów doktoranckich z jednostkami naukowymi i instytutami badawczymi oraz międzynarodowych studiów doktoranckich.
- Rozwój programów studiów doktoranckich, kluczowych dla gospodarki i społeczeństwa, wspierających innowacyjność kraju i zapewniających możliwość transferu/komercjalizacji rezultatów studiów doktoranckich.

W ramach celu 3. Zwiększenie otwartości i mobilności międzynarodowej szkolnictwa wyższego

---

⁶⁸ W ramach typu operacji możliwe będzie również uwzględnianie w realizowanych projektach dodatkowego wsparcia szkoleniowego dla pracodawców angażujących się w proces kształcenia z zakresu podstaw dydaktyki (do wyjaśnienia kwestia pomocy publicznej).

⁶⁹ Typ operacji będzie umożliwiawał współfinansowanie i współuczestniczenie ww. podmiotów w realizacji kształcenia zamawianego uwzględniającego m.in. ściśle powiązane z programem kształcenia staże i praktyki zawodowe, zamawiane prace dyplomowe itp. Ewentualny mechanizm współfinansowania tego typu działań przez pracodawców wymaga doprecyzowania. Wkład pracodawców może być finansowy lub rzeczowy (np. w formie zajęć nieodpłatnie prowadzonych przez praktyków, co z kolei stworzy brakującą dziś formułę dla szerokiego zatrudniania praktyków na uczelniach).

- Wsparcie realizacji programów studiów w językach obcych, skierowanych zarówno do studentów z Polski, jak i do cudzoziemców.
- Wsparcie możliwości studiowania w Polsce przez cudzoziemców oraz możliwości studiowania w międzynarodowym kontekście przez polskich studentów i doktorantów - m.in. poprzez międzynarodowe programy studiów (w tym studiów doktoranckich) oraz międzynarodowe szkoły letnie.
- Zwiększenie liczby wykładowców z zagranicy posiadających osiągnięcia w pracy naukowej, zawodowej lub artystycznej, uczestniczących w prowadzeniu programów kształcenia w polskich uczelniach.
- Wzmocnienie rozpoznawalności polskich uczelni poprzez wsparcie uzyskiwania zagranicznych akredytacji przez polskie uczelnie i programy kształcenia.
- Wsparcie uczestnictwa wybitnie uzdolnionych studentów w międzynarodowych konkursach lub zawodach.

W ramach celu 4. *Poprawa jakości dydaktyki i rozwój systemów zarządzania w uczelniach*

- Wsparcie informatycznych narzędzi zarządzania uczelniami np. tworzenie repozytorium prac dyplomowych, obsługa tzw. programów antyplagiatowych, tworzenie otwartych zasobów edukacyjnych.
- Rozwijanie narzędzi udostępniania informacji i danych o szkolnictwie wyższym.
- Rozwój kompetencji zarządczych kadr kierowniczych i administracyjnych w uczelniach, w szczególności w zakresie zarządzania finansami.
- Wsparcie procesów konsolidacji uczelni.
- Zagraniczne i krajowe staże dydaktyczne oraz inne formy edukacyjne podnoszące kompetencje naukowe i dydaktyczne nauczycieli akademickich i doktorantów.
- Rozwój potencjału dydaktycznego kadr uczelni m.in. w zakresie kluczowych umiejętności dydaktycznych, zwiększenia poziomu umiejętności informatycznych i ich wykorzystania w procesie kształcenia, prowadzenia dydaktyki w j. obcym, stosowania innowacyjnych technik dydaktycznych i pedagogicznych, zarządzania informacją, umiejętności prezentacyjnych oraz posługiwania się profesjonalnymi bazami danych.

W ramach celu 5. *Rozwój kształcenia przeddyplomowego na kierunkach medycznych, w szczególności poprzez rozwój umiejętności praktycznych studentów tych kierunków*

- Wsparcie systemu kształcenia praktycznego studentów kierunków pielęgniarstwo i położnictwo poprzez tworzenie centrów symulacji medycznej do nauki pielęgniarstwa i położnictwa.
- Wsparcie kształcenia przeddyplomowego na kierunku lekarskim i lekarsko - dentystycznym poprzez finansowanie programów rozwojowych dla uczelni i instytutów badawczych uczestniczących w procesie praktycznego kształcenia studentów, w tym tworzenie centrów symulacji medycznej.

Potencjalnymi beneficjentami w PI 10.2 będą:

- Minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego
- Minister właściwy ds. zdrowia

- uczelnie i inne podmioty realizujące kształcenie na poziomie wyższym

Potencjalnymi grupami docelowymi działań realizowanych w PI 10.2 będą:

- uczelnie i podmioty uczestniczące w kształceniu na poziomie wyższym
- osoby uczestniczące w kształceniu na poziomie wyższym
- pracodawcy/organizacje pracodawców
- minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego
- pozostali właściwi ministrowie nadzorujący uczelnie

OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH W PI 10.2

W ramach PI 10.2 nie przewiduje się wykorzystywania instrumentów finansowych.

Tabela: Zestawienie wspólnych i specyficznych wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytet Inwestycyjny: 10.2 poprawa jakości, skuteczności i dostępności szkolnictwa wyższego oraz kształcenia na poziomie równoważnym w celu zwiększenia udziału i poziomu osiągnięć, zwłaszcza w przypadku grup w niekorzystnej sytuacji							
Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru wskaźnika	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Liczba studentów i roku objętych wsparciem EFS na kierunkach zamawianych ⁷⁰	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	75 000 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 64 800 - województwo mazowieckie: 10 200	SL2014	bieżący monitoring
2.	Liczba studentów, którzy uczestniczyli w stażach lub praktykach wspieranych ze środków EFS	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	40 000 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 34 560 - województwo mazowieckie: 5 440	SL2014	bieżący monitoring
3.	Liczba kierunków studiów o profilu praktycznym uruchomionych przez uczelnie we współpracy z pracodawcami dzięki wsparciu EFS	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	250 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 216 - województwo mazowieckie: 34	SL2014	bieżący monitoring

⁷⁰ Dot. studentów, którzy przystąpili do projektu współfinansowanego z EFS i uzyskali wsparcie bezpośrednie

4.	Liczba programów studiów doktoranckich uruchomionych przez uczelnie i jednostki naukowe dzięki wsparciu EFS	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	200 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 173 - województwo mazowieckie: 27	SL2014	bieżący monitoring
5.	Liczba międzynarodowych programów kształcenia uruchomionych przez uczelnie dzięki wsparciu EFS	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	200 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 173 - województwo mazowieckie: 27	SL2014	bieżący monitoring
6.	Liczba pracowników kadry akademickiej uczelni objętych wsparciem EFS w zakresie nabycia kompetencji dydaktycznych	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	11 000 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 9 504 - województwo mazowieckie: 1 496	SL2014	bieżący monitoring
7.	Liczba pracowników kadry kierowniczej i administracyjnej uczelni objętych wsparciem EFS w zakresie nabycia kompetencji zarządczych	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	9 500 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 8 208 - województwo mazowieckie: 1 292	SL2014	bieżący monitoring
8.	Liczba programów rozwojowych uczelni kształcących na kierunkach medycznych opracowanych dzięki wsparciu z EFS	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	30 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 26 - województwo mazowieckie: 4	SL2014	bieżący monitoring

RAMY WYKONANIA OSI PRIORYTETOWEJ III

Tabela: Ramy wykonania osi priorytetowej, w podziale na fundusze i kategorie regionów

Oś priorytetowa II: SZKOLNICTWO WYŻSZE DLA GOSPODARKI I ROZWOJU									
Typ wskaźnika (kluczowy etap wdrażania, wskaźnik produktu, wskaźnik postępu finansowego lub wskaźnik rezultatu)	Lp.	Definicja wskaźnika lub kluczowego etapu wdrażania	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość pośrednia (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)
Priorytet Inwestycyjny 10.2									
wskaźnik produktu	1.	Liczba studentów I roku objętych wsparciem EFS na kierunkach zamawianych	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	25 000	75 000 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 64 800 - województwo mazowieckie: 10 200	SL 2014	<i>Wskaźniki wyselekcjonowane na potrzeby oceny wykonania obejmują ponad 50% alokacji przewidzianej na oś priorytetową. Dokonując ich selekcji Instytucja Zarządzająca kierowała się również równomiernym rozłożeniem odpowiedzialności finansowanej na instytucje odpowiedzialne za wdrażanie i realizację celów</i>
wskaźnik produktu	2.	Liczba studentów, którzy uczestniczyli w stażach lub praktykach wspieranych ze środków EFS	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	20 000	40 000 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 34 560 - województwo mazowieckie: 5 440	SL 2014	
wskaźnik produktu	3.	Liczba programów studiów doktoranckich uruchomionych przez uczelnie i jednostki naukowe dzięki wsparciu EFS	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo	75	200 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 173 - województwo	SL 2014	

					mazowieckie		mazowieckie: 27		<i>programu.</i>
wskaźnik produktu	4.	Liczba programów rozwojowych uczelni kształcących na kierunkach medycznych opracowanych dzięki wsparciu z EFS	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	24	30 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 26 - województwo mazowieckie: 4	SL 2014	
wskaźnik postępu finansowego	5.	Kwota wydatków EFS certyfikowanych do Komisji Europejskiej	mln euro	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	276,3	983,7 154,7	SL 2014	Zgodnie z realizacją zasady n+3

KATEGORYZACJA INTERWENCJI OSI PRIORYTETOWEJ III

Tabele 7-12: Tabele przedstawiające zastosowane w osi priorytetowej kategorii interwencji

<i>Less development</i>											
<i>Europejski Fundusz Społeczny</i>											
Tabela 7: Wymiar 1		Tabela 8: Wymiar 2		Tabela 9: Wymiar 3		Tabela 10: Wymiar 6		Tabela 11: Wymiar 7		Tabela 12: Wymiar 8	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium		Terytorialne mechanizmy wdrażania		EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		Cel tematyczny (EFRR/ FS)	
Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mlt €
115	984,0	01	984,0	00	984,0	00	984,0	00	984,0	n/d	0,0
<i>Mazowsze</i>											
<i>Europejski Fundusz Społeczny</i>											
Tabela 7: Wymiar 1		Tabela 8: Wymiar 2		Tabela 9: Wymiar 3		Tabela 10: Wymiar 6		Tabela 11: Wymiar 7		Tabela 12: Wymiar 8	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium		Terytorialne mechanizmy wdrażania		EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		Cel tematyczny (EFRR/ FS)	
Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mlt €
115	155,0	01	155,0	00	155,0	00	155,0	00	155,0	n/d	0,0

OŚ IV INNOWACJE SPOŁECZNE I WSPÓŁPRACA PONADNARODOWA

W ramach Programu projekty innowacyjne i ponadnarodowe będą wdrażane w ramach dedykowanej wyłącznie tym zagadnieniom IV osi priorytetowej *Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa*. W osi priorytetowej przewidziano realizację wszystkich celów tematycznych z uwagi na kilka przesłanek.

Ten rodzaj przedsięwzięć stanowi narzędzie realizacji różnych polityk publicznych – w przypadku Polski potrzeba wypracowania nowych rozwiązań w projektach innowacyjnych i ponadnarodowych, a także zwiększenia mobilności ponadnarodowej i wymiany doświadczeń istnieje w każdym obszarze. Ponadto, skuteczność wdrażania, w szczególności innowacji społecznych, wiąże się w sposób bezpośredni z działaniem na styku różnych obszarów – najciekawsze innowacje powstają z połączenia praktyki i doświadczeń wielu sektorów. Wielotematyczność jest również konsekwencją nieprzyjęcia horyzontalnego podejścia do wdrażania innowacji społecznych i ponadnarodowości, ale wyodrębnieniu na ten cel dedykowanej osi. Przyjęte rozwiązanie wynika z doświadczeń z realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, a także doświadczeń innych państw członkowskich w tym zakresie. Dedykowana oś zwiększa widoczność tych przedsięwzięć, ich faktyczną realizację w zaplanowanej kwocie oraz ich skuteczność. Projekty te wymagają również odpowiedniego potencjału po stronie beneficjentów, a także koordynacji na różnych etapach.

W ramach osi priorytetowej IV *Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa* wsparcie będzie kierowane do dwóch kategorii regionów: mniej rozwiniętych (15 województw z wyjątkiem województwa mazowieckiego) oraz przejściowych (województwo mazowieckie). Celem projektów innowacyjnych i przedsięwzięć ponadnarodowych jest wypracowanie nowych rozwiązań, których zastosowanie i wykorzystanie dotyczy całego kraju. Instrumenty te nie będą stosowane wyłącznie w województwie mazowieckim lub wyłącznie w 15 regionach zakwalifikowanych jako regiony mniej rozwinięte. W konsekwencji skala oddziaływania tych przedsięwzięć ma wymiar ponadregionalny i niemożliwe jest wyodrębnienie specyficznych działań ze względu na kategorię regionu.

PRIORYTETY INWESTYCYJNE REALIZOWANE W RAMACH INNOWACJI SPOŁECZNYCH:

Wszystkie priorytety inwestycyjne przewidziane w celach tematycznych 8 – 11. Ich lista zostanie doprecyzowana przez Instytucję Zarządzającą na etapie wdrażania i będzie powiązana z obszarami innowacji społecznych.

Szczegółowe obszary wskazujące na zakres interwencji zostaną określone na etapie wdrażania z uwzględnieniem konsultacji z podmiotami odpowiedzialnymi za realizację poszczególnych polityk sektorowych i partnerami społeczno-gospodarczymi oraz organizacjami pozarządowymi. Zakres wsparcia może być również warunkowany ustaleniami państw członkowskich zainteresowanych skoordynowanym podejściem na poziomie UE do współpracy ponadnarodowej.

CELE SZCZEGÓŁOWE (DLA INNOWACJI SPOŁECZNYCH)

Zwiększenie wykorzystania innowacji społecznych na rzecz poprawy skuteczności polityk publicznych

OCZEKIWANE EFEKTY (DLA INNOWACJI SPOŁECZNYCH)

Zwiększenie dostępności do innowacji społecznych

Tabela: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytety Inwestycyjne: Wszystkie priorytety inwestycyjne przewidziane w celach tematycznych 8 – 11. Ich lista zostanie doprecyzowana przez Instytucję Zarządzającą na etapie wdrażania i będzie powiązana z obszarami innowacji społecznych.										
Lp.	Nazwa wskaźnika	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Referencyjny wskaźnik produktu (z listy CI)	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Cel szczegółowy: Zwiększenie wykorzystania innowacji społecznych na rzecz poprawy skuteczności polityk publicznych										
1.	Liczba przetestowanych innowacji społecznych	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	szt.	n/d	0	szt.	2012	318 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 275 - województwo mazowieckie: 43	SL2014	rocznie

OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ PLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH INNOWACJI SPOŁECZNYCH

Celem interwencji będzie wykorzystanie innowacji społecznych do przetestowania i wypracowania nowych skuteczniejszych rozwiązań problemów w obszarze m.in. zatrudnienia, integracji społecznej, kształcenia przez całe życie oraz modernizacji funkcjonowania administracji publicznej, w przypadku których dotychczasowe działania nie są wystarczające lub wymagają nowego podejścia. Jednocześnie będą się one koncentrowały na najtrudniejszych i kluczowych problemach, wspierając osiągnięcie celów wynikających z dokumentów strategicznych. Zasadnicze działania w zakresie wdrożenia zweryfikowanych innowacyjnych rozwiązań na szerszą skalę będą odbywały się głównie poprzez programy operacyjne wdrażane na poziomie regionalnym. W zależności od tematyki instrumentów możliwe będzie również wykorzystanie innych priorytetów programu krajowego EFS oraz pozaprogramowych kanałów włączenia do polityki i praktyki.

Działania na rzecz wypracowania nowych rozwiązań, w zależności od identyfikowanych potrzeb, będą mogły również wykorzystywać współpracę ponadnarodową jako instrument pozwalający na wykorzystanie doświadczeń i wiedzy partnerów zagranicznych, a także wspólną pracę nad rozwiązaniem identyfikowanych problemów.

Realizacja działań w powyższym zakresie będzie się odbywała z wykorzystaniem różnych etapów tworzenia innowacji społecznych i różnych schematów ich realizacji, a także z uwzględnieniem doświadczeń i mechanizmów przyjętych w PIW EQUAL 2004-2006 i PO KL 2007-2013.

Przykładowymi typami operacji będą:

- Wstępne opracowanie, przetestowanie i upowszechnienie oraz włączenie do polityki i praktyki.
- Inkubacja nowych załączkowych pomysłów, w tym ich rozwinięcie i opracowanie, oraz przetestowanie i upowszechnienie, a także podjęcie działań w zakresie włączenia do polityki i praktyki.

Potencjalnymi beneficjentami będą:

- Podmioty odpowiedzialne za kreowanie, realizację i monitorowanie polityk publicznych oraz kontrolę i nadzór nad tymi politykami
- Administracja publiczna
- Publiczne i niepubliczne instytucje rynku pracy
- Publiczne i niepubliczne instytucje pomocy i integracji społecznej
- Szkoły i placówki systemu oświaty
- Uczelnie
- Przedsiębiorstwa
- Partnerzy społeczno-gospodarczy
- Inne podmioty publiczne i prywatne
- Indywidualne osoby

Potencjalnymi grupami docelowymi działań realizowanych będą:

- Podmioty wykorzystujące wypracowane rozwiązania
- Podmioty i indywidualne osoby wspierane z wykorzystaniem wypracowanych rozwiązań

OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH (DLA INNOWACJI SPOŁECZNYCH)

Co do zasady nie przewiduje się wykorzystywania instrumentów finansowych.

Tabela: Zestawienie wspólnych i specyficznych wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytety Inwestycyjne: Wszystkie priorytety inwestycyjne przewidziane w celach tematycznych 8 – 11. Ich lista zostanie doprecyzowana przez Instytucję Zarządzającą na etapie wdrażania i będzie powiązana z obszarami innowacji społecznych.							
Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
2.	Liczba innowacji przyjętych do dofinansowania	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	2 912 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 2 516 - województwo mazowieckie: 396	SL2014	bieżący monitoring

PRIORYTETY INWESTYCYJNE REALIZOWANE W RAMACH PROGRAMÓW MOBILNOŚCI PONADNARODOWEJ:

Wszystkie priorytety inwestycyjne przewidziane w celach tematycznych 8 – 11. Ich lista zostanie doprecyzowana przez Instytucję Zarządzającą na etapie wdrażania i będzie powiązana z tematami współpracy ponadnarodowej.

Szczegółowe tematy dla programów mobilności ponadnarodowej zostaną wskazane na etapie wdrażania z uwzględnieniem zakresu wsparcia programu unijnego Erasmus+ oraz możliwości współpracy z innymi państwami członkowskimi w tym zakresie.

CELE SZCZEGÓŁOWE (DLA PROGRAMÓW MOBILNOŚCI PONADNARODOWEJ)

Wzmocnienie potencjału rozwojowego osób i instytucji z wykorzystaniem programów mobilności ponadnarodowej

OCZEKIWANE EFEKTY (DLA PROGRAMÓW MOBILNOŚCI PONADNARODOWEJ)

Nabywanie kompetencji i umiejętności przez osoby objęte programami mobilności ponadnarodowej

Tabela: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytety Inwestycyjne:										
<i>Wszystkie priorytety inwestycyjne przewidziane w celach tematycznych 8 – 11. Ich lista zostanie doprecyzowana przez Instytucję Zarządzającą na etapie wdrażania i będzie powiązana z tematami współpracy ponadnarodowej.</i>										
Lp.	Nazwa wskaźnika	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Referencyjny wskaźnik produktu (z listy CI)	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Cel szczegółowy: Wzmocnienie potencjału rozwojowego osób i instytucji z wykorzystaniem programów mobilności ponadnarodowej										
1.	Liczba osób, które nabyły kompetencje zawodowe lub kluczowe po opuszczeniu programu	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	os.	n/d	0	os.	2012	106 193 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 91 751 - województwo mazowieckie: 14 442	SL2014	rocznie

OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ PLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH PROGRAMÓW MOBILNOŚCI PONADNARODOWEJ

Programy mobilności ponadnarodowej będą służyć nabyciu nowych umiejętności i kompetencji oraz ich doskonaleniu, a także zdobyciu doświadczenia zawodowego przez osoby na różnym etapie kształcenia i kariery zawodowej. Przyczynią się również do poprawy jakości funkcjonowania, w tym udoskonalenia metod pracy i zarządzania, podmiotów prywatnych i publicznych.

Przykładowymi typami operacji będą:

- Programy mobilności ponadnarodowej na zasadach określonych dla programu Erasmus+⁷¹ obejmujące m.in. staże, praktyki, wymianę studentów.
- Programy mobilności ponadnarodowej obejmujące m.in. staże, praktyki, wymianę pracowników, job-shadowing.

Potencjalnymi beneficjentami będą:

- Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji
- Administracja publiczna
- Publiczne i niepubliczne instytucje rynku pracy
- Publiczne i niepubliczne instytucje pomocy i integracji społecznej
- Szkoły i placówki systemu oświaty
- Uczelnie
- Przedsiębiorstwa
- Partnerzy społeczni i gospodarczy
- Inne podmioty publiczne i prywatne

Potencjalnymi grupami docelowymi działań realizowanych będą:

- Instytucje i organizacje, w tym m.in. podmioty odpowiedzialne za realizację polityk publicznych
- Indywidualne osoby, w tym m.in. uczniowie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe, studenci, młode osoby bezrobotne lub bierne zawodowo zagrożone wykluczeniem społecznym, pracownicy podmiotów odpowiedzialnych za realizację polityk publicznych

OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH (DLA PROGRAMÓW MOBILNOŚCI PONADNARODOWEJ)

Co do zasady nie przewiduje się wykorzystywania instrumentów finansowych.

---

⁷¹ W tym również co do zakresu i formy kwalifikowania wydatków w ramach programu Erasmus+.

Tabela: Zestawienie wspólnych i specyficznych wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytety Inwestycyjne:							
Wszystkie priorytety inwestycyjne przewidziane w celach tematycznych 8 – 11. Ich lista zostanie doprecyzowana przez Instytucję Zarządzającą na etapie wdrażania i będzie powiązana z tematami współpracy ponadnarodowej.							
Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru wskaźnika	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Liczba osób objętych wsparciem w ramach programów mobilności ponadnarodowej	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	117 992 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 101 945 - województwo mazowieckie: 16 047	SL2014	bieżący monitoring

PRIORYTETY INWESTYCYJNE REALIZOWANE W RAMACH DZIAŁAŃ WSPÓŁPRACY PONADNARODOWEJ:

Wszystkie priorytety inwestycyjne przewidziane w celach tematycznych 8 – 11. Ich lista zostanie doprecyzowana przez Instytucję Zarządzającą na etapie wdrażania i będzie powiązana z tematami współpracy ponadnarodowej.

Szczegółowe tematy dla współpracy ponadnarodowej wskazujące na zakres interwencji zostaną zdefiniowane na etapie wdrażania i ukierunkowane będą na te obszary polityk sektorowych, w przypadku których wymiana doświadczeń z partnerami zagranicznymi i proces wzajemnego uczenia się na poziomie ponadnarodowym może przynieść znaczną wartość dodaną. Wybór będzie również warunkowany możliwościami współpracy z innymi państwami członkowskimi, w tym w ramach skoordynowanego podejścia do współpracy ponadnarodowej na poziomie unijnym.

CELE SZCZEGÓŁOWE (DLA DZIAŁAŃ WSPÓŁPRACY PONADNARODOWEJ)

Rozwój współpracy polskich podmiotów z partnerami zagranicznymi

OCZEKIWANE EFEKTY (DLA DZIAŁAŃ WSPÓŁPRACY PONADNARODOWEJ)

Zwiększenie liczby podmiotów współpracujących z partnerami zagranicznymi

Tabela: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytety Inwestycyjne: Wszystkie priorytety inwestycyjne przewidziane w celach tematycznych 8 – 11. Ich lista zostanie doprecyzowana przez Instytucję Zarządzającą na etapie wdrażania i będzie powiązana z tematami współpracy ponadnarodowej.										
Lp.	Nazwa wskaźnika	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Referencyjny wskaźnik produktu (z listy CI)	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Cel szczegółowy 1: Rozwój współpracy polskich podmiotów z partnerami zagranicznymi										
1.	Liczba instytucji, które wdrożyły nowe rozwiązania dzięki współpracy z partnerem zagranicznym	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	szt.	n/d	0	szt.	2012	94 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 81 - województwo mazowieckie: 13	SL2014	rocznie

OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ PLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH DZIAŁAŃ WSPÓŁPRACY PONADNARODOWEJ

Celem interwencji będzie promowanie współpracy ponadnarodowej jako skutecznego narzędzia wspierającego działania m.in. z zakresu aktywizacji zawodowej, kształcenia przez całe życie i tworzenia oraz realizacji polityk publicznych. Współpraca z partnerami zagranicznymi przyczyni się do wymiany doświadczeń, wykorzystania rozwiązań nie stosowanych dotychczas w Polsce, a także wypracowania nowych na szczeblu unijnym, zwiększając jakość podejmowanej interwencji. Jej realizacja będzie się odbywała poprzez wykorzystanie różnych schematów, m.in. *twinningu* skoncentrowanego głównie na budowaniu sieci współpracy, umożliwieniu rozszerzenia projektów realizowanych w ramach EFS o współpracę ponadnarodową, a także rozpoczęciu tego rodzaju przedsięwzięć. Ostateczny zakres i charakter współpracy będzie warunkowany możliwością współpracy z innymi państwami członkowskimi.

Przykładowymi typami operacji będą:

- Wypracowanie nowych rozwiązań we współpracy z partnerem zagranicznym i ich wdrożenie.
- Import, eksport nowych rozwiązań i ich zaadaptowanie oraz wdrożenie.
- Wymiana informacji i doświadczeń.
- Równoległe tworzenie nowych rozwiązań.
- Wsparcie sieci współpracy.

Potencjalnymi beneficjentami będą:

- Podmioty odpowiedzialne za kreowanie, realizację i monitorowanie polityk publicznych oraz kontrolę i nadzór nad tymi politykami
- Administracja publiczna
- Publiczne i niepubliczne instytucje rynku pracy
- Publiczne i niepubliczne instytucje pomocy i integracji społecznej
- Szkoły i placówki systemu oświaty
- Uczelnie
- Przedsiębiorstwa
- Partnerzy społeczni i gospodarczy
- Inne podmioty publiczne i prywatne

Potencjalnymi grupami docelowymi działań realizowanych będą:

- Instytucje i organizacje, w tym m.in. publiczne i niepubliczne instytucje rynku pracy, integracji i pomocy społecznej, administracja publiczna, partnerzy społeczni i gospodarczy
- Przedsiębiorcy
- Indywidualne osoby, w tym m.in. osoby bezrobotne lub bierne zawodowo, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, uczniowie różnych typów szkół, pracownicy przedsiębiorstw i administracji publicznej

OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH (DLA DZIAŁAŃ WSPÓŁPRACY PONADNARODOWEJ)

Co do zasady nie przewiduje się wykorzystywania instrumentów finansowych.

Tabela: Zestawienie wspólnych i specyficznych wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Priorytety Inwestycyjne:							
Wszystkie priorytety inwestycyjne przewidziane w celach tematycznych 8 – 11. Ich lista zostanie doprecyzowana przez Instytucję Zarządzającą na etapie wdrażania i będzie powiązana z tematami współpracy ponadnarodowej.							
Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru wskaźnika	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Liczba instytucji, które podjęły współpracę z partnerem zagranicznym w programie	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	132 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 114 - województwo mazowieckie: 18	SL2014	bieżący monitoring

RAMY WYKONANIA OSI PRIORYTETOWEJ IV

Tabela 6: Ramy wykonania osi priorytetowej, w podziale na fundusze i kategorie regionów

Oś priorytetowa IV: INNOWACJE SPOŁECZNE I WSPÓŁPRACA PONADNARODOWA									
Typ wskaźnika (kluczowy etap wdrażania, wskaźnik produktu, wskaźnik postępu finansowego lub wskaźnik rezultatu)	Lp.	Definicja wskaźnika lub kluczowego etapu wdrażania	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość pośrednia (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)
Priorytety Inwestycyjne:									
– Wszystkie priorytety inwestycyjne przewidziane w celach tematycznych 8 – 11. Ich lista zostanie doprecyzowana przez Instytucję Zarządzającą na etapie wdrażania i będzie powiązana z tematami współpracy ponadnarodowej.									
wskaźnik produktu	1	Liczba osób objętych wsparciem w ramach programów mobilności ponadnarodowej	os.		regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	29 498	117 992 z czego: - regiony słabiej rozwinięte: 101 945 - województwo mazowieckie: 16 047	SL2014	<i>Wskaźniki wyselekcjonowane na potrzeby oceny wykonania obejmują ponad 50% alokacji przewidzianej na oś priorytetową i stanowią podzbiór mierników wybranych spośród wskaźników produktu dla poszczególnych priorytetów inwestycyjnych. Dokonując ich selekcji Instytucja Zarządzająca kierowała się również równomiernym rozłożeniem odpowiedzialności finansowanej na instytucje odpowiedzialne za wdrażanie i realizację celów programu.</i>
wskaźnik postępu finansowego	2	Kwota wydatków EFS certyfikowanych do Komisji Europejskiej	mln euro		regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	162,5	579,4 91,1	SL 2014	Zgodnie z realizacją zasady n+3

KATEGORYZACJA INTERWENCJI OSI PRIORYTETOWEJ IV

Tabele 7-12: Tabele przedstawiające zastosowane w osi priorytetowej kategorii interwencji

<i>Less development</i>											
<i>Europejski Fundusz Społeczny</i>											
Tabela 7: Wymiar 1		Tabela 8: Wymiar 2		Tabela 9: Wymiar 3		Tabela 10: Wymiar 6		Tabela 11: Wymiar 7		Tabela 12: Wymiar 8	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium		Terytorialne mechanizmy wdrażania		EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		Cel tematyczny (EFRR/ FS)	
Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	ml €
101	31,0	01	580,0	00	580,0	00	580,0	00	522,0	n/d	0,0
102	31,0							02	58,0		
103	31,0										
104	31,0										
105	31,0										
106	31,0										
107	31,0										
108	31,0										
109	31,0										
110	31,0										
111	31,0										
112	31,0										
113	31,0										
114	31,0										
115	31,0										
116	31,0										
117	31,0										
118	31,0										
119	31,0										

<i>Less development</i>											
<i>Europejski Fundusz Społeczny</i>											
Tabela 7: Wymiar 1		Tabela 8: Wymiar 2		Tabela 9: Wymiar 3		Tabela 10: Wymiar 6		Tabela 11: Wymiar 7		Tabela 12: Wymiar 8	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium		Terytorialne mechanizmy wdrażania		EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		Cel tematyczny (EFRR/ FS)	
Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	ml €
101	5,0	01	91,0	00	91,0	00	91,0	00	82,0	n/d	0,0
102	5,0							02	9,0		
103	5,0										
104	5,0										
105	5,0										
106	5,0										
107	5,0										
108	5,0										
109	5,0										
110	5,0										
111	5,0										
112	5,0										
113	5,0										
114	5,0										
115	5,0										
116	5,0										
117	5,0										
118	5,0										
119	5,0										

OPIS KIERUNKOWYCH ZASAD WYBORU PROJEKTÓW (DOT. OSI PRIORYTETOWYCH I-IV)

Możliwość wyboru projektu uzależniona będzie od spełnienia kryteriów zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący (zgodnie z art. 100 ust. 2 lit a oraz art. 114 ust. 3 lit. a projektu

rozporządzenia ogólnego) oraz od rekomendowania go do dofinansowania przez Instytucję Zarządzającą lub Instytucję Pośredniczącą.

Procedury wyboru projektów będą spełniać zasady określone w projekcie rozporządzenia ogólnego, w szczególności w art. 114 ust. 3. Stosowane kryteria oceny będą niedyskryminacyjne, przejrzyste i będą uwzględniać zasady ustanowione w art. 7 i 8 projektu rozporządzenia ogólnego. Kryteria zapewnią dofinansowanie jedynie projektów, realizujących cele określone w programie i będą jednakowe dla wszystkich potencjalnych beneficjentów wszystkich projektów dotyczących danej kategorii operacji PO.

Zgodnie z ustawą o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020, w ramach PO stosowane mogą być następujące tryby wyboru projektów: tryb konkursowy oraz tryb pozakonkursowy.

W zależności od charakteru danej osi priorytetowej zapewniona zostanie równowaga pomiędzy różnymi trybami wyboru projektów, tak aby dany tryb wyboru projektów zapewniał jak największy stopień osiągnięcia celów, które zakładane są w ramach danego rodzaju wsparcia oraz strategicznych celów poszczególnych osi priorytetowych PO.

Ze względu na strategiczny wymiar PO, duża część projektów realizowanych w jego ramach będzie miała na celu osiągnięcie zmiany systemowej w obrębie określonych polityk publicznych. Dla tego typu projektów optymalny będzie pozakonkursowy tryb wyboru, przeprowadzany na podstawie uprzednio dokonanej analizy sytuacji w danym obszarze. Natomiast tryb konkursowy będzie stosowany w odniesieniu do projektów, które będą zakładały udzielanie indywidualnego wsparcia dla osób. Szczegóły dotyczące zastosowania danego trybu w określonej osi priorytetowej oraz instytucji uczestniczących w procedurze wyboru projektów określone zostaną w dokumentach implementacyjnych PO.

System wyboru projektów będzie koncentrował się przede wszystkim na zapewnieniu następujących elementów:

- efektywności procesu selekcji mającej na celu zapewnienie wyboru do dofinansowania projektów spełniających warunek optymalnej relacji nakład/rezultat i najlepiej odpowiadających aktualnym potrzebom społeczno-gospodarczym. Nacisk położony zostanie również na monitorowanie efektywności wdrażania projektów;
- przejrzystości - dofinansowanie przyznawane będzie częściowo w trybie konkurencyjnym i zakłada się, że w związku z dużym popytem na środki EFS nie zostanie zagwarantowana możliwość dofinansowania wszystkich wniosków spełniających minimalne wymogi. Dlatego też decyzje podejmowane w zakresie rekomendowania projektów do dofinansowania powinny wynikać z obiektywnych przesłanek, możliwych do zweryfikowania przez wszystkie zainteresowane i uprawnione do tego strony;
- bezstronności - system będzie zawierał mechanizmy mające na celu zapewnienie bezstronności osób dokonujących oceny (m.in. obowiązek składania przez osoby oceniające deklaracji bezstronności);
- sprawności proceduralnej - system będzie uwzględniał potrzebę zapewnienia równowagi między koniecznością zapewnienia pogłębionej oceny jakościowej projektów a szybkością i sprawnością procesu przeprowadzania oceny merytorycznej dużej liczby wniosków. W procesie programowania wzięta zostanie również pod uwagę konieczność zmniejszania obciążeń administracyjnych.

Oś V – POMOC TECHNICZNA

Skala oddziaływania interwencji realizowanej w pozostałych osiach PO WER ma wymiar ogólnokrajowy. Charakter działań, jakie będą realizowane w Programie, powoduje, że będą one dotyczyły w równym stopniu wszystkich regionów Polski. Z uwagi na przyjęty system interwencji w ramach Programu i konieczność zapewnienia jego efektywności, nie ma uzasadnienia oraz faktycznej możliwości wydzielenia przedsięwzięć w osiach dla poszczególnych kategorii regionów. Zasadnym jest więc także ustanowienie jednej osi Pomocy Technicznej, obejmującej swoim zakresem dwie kategorie regionów.

CELE SZCZEGÓŁOWE I OCZEKIWANE REZULTATY

1. Wzmocnienie efektywności procesów wdrażania PO WER i wykorzystania środków EFS poprzez:
  - zapewnienie optymalnego potencjału administracyjnego instytucji systemu PO WER poprzez wsparcie procesu zarządzania, wdrażania, monitorowania oraz kontroli i audytu,
  - wsparcie procesu ewaluacji, informacji oraz promocji PO WER pod kątem administracyjnym, organizacyjnym i finansowym.
2. Zapewnienie efektywności działań o charakterze koordynacyjnym w zakresie wdrażania EFS w Polsce w latach 2014–2020 oraz celów tematycznych 8–10, określonych w rozporządzeniu ogólnym dla polityki spójności na lata 2014-2020 w obszarze monitorowania, ewaluacji, systemu wyboru projektów oraz ponoszenia wydatków w ramach EFS.

REZULTATY

Efektom realizacji osi priorytetowej Pomoc techniczna będzie sprawne, płynne i maksymalnie skuteczne wdrażanie Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, wsparcie realizacji celów Programu oraz wysoka jakość działań podejmowanych w jego ramach. Pomoc techniczna dążyć będzie do zapewnienia maksymalnej realizacji celów Programu oraz pełnego wykorzystania środków poprzez wsparcie procesów, które mają istotny wpływ na realizację Programu.

Rezultat ten zostanie osiągnięty poprzez wzmocnienie systemu wdrażania PO WER i zapewnienie jego efektywności poprzez inwestowanie w dalsze budowanie i utrwalanie potencjału administracyjnego, który stworzony został w związku z wdrażaniem Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007–2013. Działania realizowane w ramach osi będą ukierunkowane przede wszystkim na niezbędne instytucjom wsparcie merytoryczne i eksperckie dotyczące wdrażania Programu, czego rezultatem będzie wysoka jakość i najwyższa skuteczność działań i projektów realizowanych w ramach PO WER. W drugiej kolejności, środki przeznaczone zostaną także na wsparcie instytucji systemu wdrażania pod kątem administracyjno-technicznym.

Pomoc techniczna przyczyni się także do zapewnienia odpowiedniego poziomu informowania oraz promowania Programu, zarówno wśród jego beneficjentów, jak i ogółu społeczeństwa.

Z drugiej natomiast strony, działania finansowane z Pomocy technicznej PO WER pozwolą na realizację szeregu działań w obszarze koordynacji wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce w latach 2014-2020, których podjęcie wynika ze zdecentralizowanego systemu wdrażania EFS w Polsce w tym okresie. Pomoc techniczna umożliwi realizację działań koordynacyjnych w zakresie celów tematycznych 8–10, określonych w rozporządzeniu ogólnym dla polityki spójności na lata 2014–2020, a tym samym przyczyni się do ich maksymalnej skuteczności i efektywności.

Tabela: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

NIE DOTYCZY - zgodnie z art. 87, (c) (ii), wskaźniki rezultatu dla PT należy ująć tylko wtedy, gdy jest to obiektywnie uzasadnione – w ocenie IZ PO PT nie zachodzi konieczność określania tego typu wskaźników.

DZIAŁANIA, JAKIE MAJĄ BYĆ REALIZOWANE I ICH PRZEWIDYWANY WKŁAD DO OSIĄGNIĘCIA CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH

Działania realizowane w ramach osi priorytetowej Pomoc techniczna będą skoncentrowane na zapewnieniu wsparcia procesów wpływających na wdrażanie Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój oraz na działaniach związanych z koordynacją wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce w lata 2014-2020.

W zakresie działań związanych z wdrażaniem PO WER, nacisk położony zostanie przede wszystkim na zapewnienie wsparcia merytorycznego wdrażania Programu, niezbędnego instytucjom do realizacji powierzonych zadań. Wsparcie w ramach osi priorytetowej zostanie zatem ukierunkowane na zapewnienie wysokowykwalifikowanej kadry, odpowiedzialnej za wdrażanie Programu, a także usług niezbędnych do prawidłowej realizacji zadań instytucji. Istotny element usprawniający wdrażanie stanowić będzie także wsparcie systemu monitorowania, w tym prac i spotkań Komitetu Monitorującego, procesu ewaluacji oraz informacji, promocji i szkoleń. Pomoc techniczna zabezpieczy wykorzystanie środków EFS zgodnie z prawem krajowym i wspólnotowym (a także politykami wspólnotowymi) poprzez zapewnienie wsparcia w obszarze kontroli i audytu, doradztwa, ekspertyz, analiz, tłumaczeń, a także zamówień publicznych. Działania realizowane w ramach osi pozwolą na zapewnienie wysokiej jakości procesu wyboru projektów, w tym szkoleń dla osób dokonujących oceny, wsparcie ekspertów, doradztwo, ekspertyzy oraz analizy. Kolejnym ważnym aspektem wdrażania Programu, wspieranym ze środków Pomocy technicznej, będzie organizacja spotkań Komitetu Monitorującego, grup roboczych, warsztatów czy seminariów, pozwalających na bieżące monitorowanie i weryfikowanie wdrażania PO WER, a także wymianę doświadczeń, wiedzy i informacji. Ponadto, sfinansowana zostanie budowana narzędzi elektronicznych, które wspierać będą zadania związane m. in. z zarządzaniem, wdrażaniem, monitorowaniem i szkoleniami.

Pomoc techniczna finansować będzie także działania związane z promocją i informacją programu, skierowaną zarówno do potencjalnych beneficjentów, jak i opinii publicznej.

Jednym z czynników, które decydują o sprawnym wdrażaniu Programu, a pośrednio wspierają osiągnięcie określonych w nim celów, jest także odpowiednia zdolność administracyjna instytucji uczestniczących w systemie realizacji PO WER. Instytucje muszą dysponować odpowiednim potencjałem oraz zdolnością do sprawnego realizacji powierzonych zadań. Zapewnienie szerokiego wsparcia oraz odpowiedniego zaplecza subsydiującego wdrażanie Programu ma więc kluczowe znaczenie dla optymalizacji procesu jego realizacji. Pomoc techniczna ma za zadanie zapewnić te elementy na każdym etapie wdrażania Programu. Zadaniem Pomocy technicznej będzie więc zabezpieczenie potrzeb związanych z pełnieniem przez instytucje funkcji w systemie wdrażania Programu – przede wszystkim bezpośrednio wspierających proces wdrażania i realizacji Programu, ale także w obszarze potrzeb instytucjonalnych. W związku z tym, dodatkowym elementem, realizowanym w ramach Pomocy technicznej, będzie wsparcie skierowane bezpośrednio do instytucji uczestniczących w systemie realizacji programu, polegające na zabezpieczeniu najważniejszych potrzeb związanych z kosztami funkcjonowania instytucji w

związku z wdrażaniem EFS w ramach PO WER. W ramach tego rodzaju wsparcia zabezpieczone zostanie optymalne zaplecze techniczne, w tym zakup sprzętu, wyposażenia i materiałów niezbędnych do realizacji powierzonych zadań.

Kolejnym istotnym obszarem realizacji działań będzie koordynacja wdrażania EFS w kraju. Działania realizowane w ramach PT służyć będą także koordynowaniu zasad realizacji i finansowania celów tematycznych 8-10, o których mowa w rozporządzeniu ogólnym dla polityki spójności na lata 2014-2020, a także ocenie osiągniętych rezultatów. Wsparcie procesu koordynacji zapewnione będzie poprzez finansowanie narzędzi niezbędnych do wymiany wiedzy i doświadczeń związanych z wdrażaniem EFS, w tym poprzez organizację spotkań grup roboczych i konferencji, przygotowanie ekspertyz, analiz i publikacji, a także zapewnienie narzędzi informatycznych, wspierających proces zarządzania i wdrażania.

W ramach Pomocy technicznej PO WER przewidziana została także realizacja działań skierowanych do partnerów społecznych, w tym partnerów społeczno – gospodarczych oraz organizacji pozarządowych, których udział we wdrażaniu funduszy unijnych stanowi realizację zasady partnerstwa.

Umożliwienie realizacji i wdrożenia opisanych wyżej działań wymaga zapewnienia odpowiednich nakładów finansowych. Środki takie przewidziane zostały w ramach osi priorytetowej Pomocy technicznej i stanowią 3,2% alokacji dostępnej w ramach krajowego programu finansowanego z EFS. Pomoc techniczna zapewnia środki i narzędzia do realizacji opisanych celów.

Wsparcie z osi priorytetowej dotyczącej Pomocy technicznej w ramach PO WER będzie komplementarne w stosunku do działań realizowanych w ramach horyzontalnego programu pomocy technicznej, przy zachowaniu podziału zadań wynikającego z przyjętej linii demarkacyjnej pomiędzy programami.

Potencjalni beneficjenci i grupy docelowe:

- Instytucje pośredniczące PO WER,
- Instytucja Zarządzająca PO WER,
- Operatorzy wyłonieni przez Instytucję Zarządzającą PO WER,
- Partnerzy społeczno-gospodarczy,
- Organizacje pozarządowe.

Tabela: Zestawienie wspólnych i specyficznych wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Liczba etatomiesięcy finansowanych ze środków pomocy technicznej	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	n/d	SL2014	rocznie

2.	Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji	os.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	nie określono	SL2014	rocznie
3.	Liczba przeprowadzonych ewaluacji	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	nie określono	SL2014	rocznie
4.	Liczba uczestników form dla beneficjentów	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	nie określono	SL2014	rocznie
5.	Liczba działań informacyjno-promocyjnych o szerokim zasięgu	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	nie określono	SL2014	rocznie
6.	Liczba odwiedzin portalu informacyjnego/serwisu internetowego	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	nie określono	SL2014	rocznie
7.	Liczba materiałów informacyjnych lub promocyjnych wydanych w formie elektronicznej	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	nie określono	SL2014	rocznie
8.	Liczba posiedzeń sieci tematycznych, grup roboczych, komitetów oraz innych ciał angażujących partnerów spoza administracji publicznej	szt.	EFS	regiony słabiej rozwinięte województwo mazowieckie	nie określono	SL2014	rocznie
Dodatkowo, monitorowaniu podlegać będą wspólne wskaźniki produktu dla EFS							

KATEGORIE INTERWENCJI

Tabele 7-12: Tabele przedstawiające zastosowane w osi priorytetowej kategorii interwencji

Less development											
Europejski Fundusz Społeczny											
Tabela 7: Wymiar 1		Tabela 8: Wymiar 2		Tabela 9: Wymiar 3		Tabela 10: Wymiar 6		Tabela 11: Wymiar 7		Tabela 12: Wymiar 8	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium		Terytorialne mechanizmy wdrażania		EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		Cel tematyczny (EFRR/ FS)	
Kod	mIn €	Kod	mIn €	Kod	mIn €	Kod	mIn €	Kod	mIn €	Kod	mIn €
120	101,0	01	116,0	00	116,0	00	116,0	00	116,0	n/d	0
121	5,0										
122	10,0										
Mazowsze											
Europejski Fundusz Społeczny											
Tabela 7: Wymiar 1		Tabela 8: Wymiar 2		Tabela 9: Wymiar 3		Tabela 10: Wymiar 6		Tabela 11: Wymiar 7		Tabela 12: Wymiar 8	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium		Terytorialne mechanizmy wdrażania		EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		Cel tematyczny (EFRR/ FS)	
Kod	mIn €	Kod	mIn €	Kod	mIn €	Kod	mIn €	Kod	mIn €	Kod	mIn €
120	16,0	01	18,0	00	18,0	00	18,0	00	18,0	n/d	0
121	1,0										
122	2,0										

OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ EFS Z ZAKRESU INNOWACJI SPOŁECZNYCH, WSPÓŁPRACY TRANS-GRANICZNEJ ORAZ WKŁADU EFS DO REALIZACJI CT 1-7

Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa w PO WER jest realizowana w ramach wyodrębnionej osi priorytetowej. Szczegółowy opis przedsięwzięć realizowanych z EFS w tym zakresie został zawarty w ramach Osi IV *Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa*.

PO WER realizuje 4 cele tematyczne wskazane w rozporządzeniu ogólnym: promowanie zatrudnienia i mobilności pracowników, inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe, promowanie włączenia społecznego i zwalczanie ubóstwa, wzmacnianie zdolności instytucjonalnych i skuteczności administracji publicznej. Jednocześnie w projekcie rozporządzenia EFS wskazano tzw. *secondary themes*, które mają się przyczyniać do realizacji celów tematycznych 1-7 wskazanych w rozporządzeniu ogólnym. Dotyczą one wsparcia przejścia do gospodarki niskoemisyjnej, odpornej na zmianę klimatu, zasobooszczędnej i sprzyjającej ochronie środowiska; zwiększenie dostępności, wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych przez rozwój kultury informatycznej, inwestycje w e-integrację, e-umiejętności i umiejętności związane z przedsiębiorczością; wspieranie badań naukowych, rozwoju technologii oraz innowacji przez rozwój studiów podyplomowych, szkolenie naukowców, działania służące tworzeniu sieci kontaktów i nawiązywaniu współpracy partnerskiej między instytucjami szkolnictwa wyższego, ośrodkami i przedsiębiorstwami badawczymi i technologicznymi; poprawę konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw przez wspieranie zdolności przystosowania się przedsiębiorstw i pracowników oraz zwiększenie inwestycji w kapitał ludzki.

Podkreślenia wymaga fakt, że cele PO WER skoncentrowane są na przygotowaniu i wdrożeniu działań reformujących polityki wspierane przez EFS. Co do zasady przedsięwzięcia ukierunkowane na bezpośrednią poprawę sytuacji osób na rynku pracy w latach 2014-2020 będą natomiast realizowane w 16 regionalnych programach operacyjnych współfinansowanych z EFS. Całościowy wpływ Europejskiego Funduszu Społecznego na realizację celów tematycznych 1 – 7 można zatem przedstawić biorąc pod uwagę zapisy wszystkich programów operacyjnych współfinansowanych z EFS w Polsce.

Niezależnie od powyższego należy podkreślić, że Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój przyczyni się do osiągnięcia celu dotyczącego badań i rozwoju (cel tematyczny 1) poprzez realizację działań ukierunkowanych na wsparcie szkolnictwa wyższego, w tym dostosowanie programów kształcenia do potrzeb gospodarki, realizację wysokiej jakości, interdyscyplinarnych programów studiów doktoranckich o zasięgu krajowym i międzynarodowym, wsparcie wybitnie uzdolnionych studentów poprzez promocję ich uczestnictwa w międzynarodowych konkursach lub zawodach, a także działania ukierunkowane na poprawę jakości zarządzania uczelniami. Powyższe działania, mimo iż ich zakres dotyczy dydaktyki, a nie badań, będą miały istotne znaczenie dla przygotowania uczelni i studentów do wejścia w obszar współpracy uczelni ze sferą biznesu oraz rozwój (w zależności od potencjału i potrzeb uczelni) badawczego aspektu ich działalności.

PO WER będzie się także przyczyniał do realizacji celu tematycznego związanego z rozwojem technologii komunikacyjno-informacyjnych (cel tematyczny 2) poprzez opracowanie i wdrożenie rozwiązań wspierających wykorzystywanie nowoczesnych technologii w nauczaniu wszystkich przedmiotów, w tym rozwijanie oferty publicznych elektronicznych zasobów edukacyjnych, a także opracowanie standardów rozwijania kompetencji w zakresie matematyki i informatyki. Cel dotyczący technologii informacyjno-komunikacyjnych jest zatem wspierany pośrednio, gdyż w realizacji celów określonych dla Europejskiego Funduszu Społecznego jest on narzędziem do osiągnięcia określonych celów społecznych (np. poprawy jakości edukacji).

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój przyczyni się również do realizacji celu dotyczącego rozwoju przedsiębiorczości (cel tematyczny 3) poprzez wsparcie w zakresie adaptacyjności pracowników i przedsiębiorstw ukierunkowane na podniesienie jakości zarządzania rozwojem przedsiębiorstw oraz poprawę efektywności systemu wczesnego ostrzegania i szybkiego reagowania przedsiębiorstw na zmiany gospodarcze. Działania związane m.in. z budową świadomości właścicieli i kadry zarządzającej MMŚP na temat korzyści z zarządzania rozwojem oraz stworzenie narzędzi zapobiegania sytuacjom kryzysowym przedsiębiorstw, które odczuwają negatywne skutki zmiany gospodarczej będą w znaczącym stopniu przyczyniały się do celu ukierunkowanego na rozwój przedsiębiorstw.

SEKCJA 3. PLAN FINANSOWY PROGRAMU

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 jest krajowym programem operacyjnym finansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz w ramach *Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych (Youth Employment Initiative – YEI)*. Obszarem realizacji programu jest obszar całej Polski, tj. 15 regionów zaliczonych do kategorii słabiej rozwiniętych oraz Mazowsze jako region lepiej rozwinięty o specjalnym statusie wynikającym z rozporządzenia ramowego jako były region słabo rozwinięty.

Zgodnie z Umową Partnerstwa alokacja środków EFS na Program wynosi 4 166,8 mln EUR oraz 252,4 mln EUR w ramach specjalnej linii budżetowej *Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych*. Minimalne zaangażowanie środków krajowych - szacowane na podstawie art. 110 rozporządzenia ramowego zakładającego maksymalny poziom dofinansowania każdej osi priorytetowej w regionach słabiej rozwiniętych na poziomie 85% i dla Mazowsza na poziomie 80% - wynosi w momencie programowania 690,0 mln EUR.

W realizację programu zaangażowane będą środki krajowe publiczne i prywatne. Zakłada się, że ostateczne zaangażowanie środków krajowych, głównie prywatnych w momencie zamknięcia

programu będzie mogło być wyższe w zależności od zakresu i stopnia udzielania pomocy publicznej w ramach programu⁷².

PODSTAWA CERTYFIKACJI

Podstawę obliczania wkładu UE w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-20 stanowią całkowite wydatki kwalifikowalne.

KATEGORIE REGIONÓW

Na każdej osi priorytetowej Programu⁷³ funkcjonują dwie koperty finansowe – jedna dla 15 regionów, a druga dla Mazowsza z poziomami stopy dofinansowania wynoszącymi odpowiednio 85% i 80%. Dla osi priorytetowej dotyczącej innowacji społecznych poziom współfinansowania został zwiększony o 10 p.p., tj. do 95% w ramach kategorii regionów słabiej rozwiniętych oraz 90% odpowiednio dla koperty Mazowsza. Zgodnie z zasadami przyjętymi w UP w programie ze względu na jego ogólnopolski charakter występują jedynie osie typu „osie pro rata”. Realizowane w ramach poszczególnych osi priorytetowych projekty dotyczą całego kraju, a nie poszczególnych kategorii regionów. Ustalona dla nich relacja pomiędzy kopertami regionów słabiej rozwiniętych i Mazowsza wynosi ok. 86,4% (15 regionów słabiej rozwiniętych) – 13,59% (Mazowsze), co odpowiada relacji liczby ludności przypadającej na regiony słabiej rozwinięte i na Mazowsze. Projekty realizowane w osiach konsumować będą alokacje z obydwu kopert w ustalonej wyżej proporcji.

REZERWA WYKONANIA

W Programie Operacyjnym Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-20 wyodrębniona została rezerwa wykonania w wysokości 6% jego całkowitej alokacji EFS pomniejszonej o środki *Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych*, w tym po 6% dla każdej z kategorii regionów. Udział rezerwy wykonania w podziale na lata dla każdego roku wynosi 6% (tabela 17).

Rezerwa wykonania ustanawiana jest w każdej osi priorytetowej Programu w jednakowej proporcji do jej wartości, z wyjątkiem osi Pomoc techniczna i środków w ramach osi I *Osoby młode na rynku pracy* w części środków *Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych* dla których zgodnie z przepisami nie ustanowiono rezerwy (wyłączenie osi pomocy technicznej wymaga dla zachowania wymaganego poziomu na funduszu w programie odpowiedniego zwiększenia rezerwy na inną/inne osie) (tabela 18a).

KONCENTRACJA TEMATYCZNA

Założone w Programie poziomy koncentracji wynikają z Umowy Partnerstwa i pozwalają zachować wymagane na poziomie UP przez rozporządzenia unijne poziomy koncentracji.

W odniesieniu do Europejskiego Funduszu Społecznego:

1. zapewniono minimum 20% alokacji tego funduszu na cel tematyczny 9 oraz

---

⁷²Przepisy rozporządzenia ramowego, w szczególności art. 119 gwarantuje, że niezależnie od poziomu stopy dofinansowania przyjętej dla osi priorytetowej w tabeli 18a, wartość środków ostatecznie wypłaconych przez Komisję Europejską na moment zamknięcia programu nigdy nie będzie wyższa niż wkład publiczny przekazany beneficjentom. Art. 121.2 dodatkowo zapewnia, że w ramach płatności pośrednich KE zawsze będzie wypłacać kwotę niższą z dwóch kwot: kwoty wynikającej z przemnożenia podstawy certyfikacji z wniosku o płatność przez stopę dofinansowania na osi priorytetowej z tabeli 18a lub kwoty wykazanych we wniosku wydatków publicznych. Wielkość płatności pośrednich będzie uwzględniała także zasady związane z systemem rocznego badania i akceptacji kont, polegającym m.in. na udzielaniu zaliczek rocznych, wypłacaniu w trakcie roku jedynie 90% należnych płatności i rocznym rozliczaniu kont poprzez bilansowanie zaliczki rocznej wypłaconych środków i 10% zatrzymanych płatności pośrednich.

⁷³ Dla środków specjalnej linii budżetowej *Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych* koperty nie są określane.

2. przeznaczono minimum 60% środków EFS (w odniesieniu do Mazowsza 80%) w ramach programu operacyjnego finansowanego z tego funduszu, w pięciu priorytetach inwestycyjnych 8.6, 10.1, 10.2, 10.3, 11.3.

ŁĄCZONE WSPARCIE Z FUNDUSZY

Wydatki związane z realizacją projektów w ramach PO WER są, zgodnie z właściwymi przepisami unijnymi, współfinansowane przez Europejski Fundusz Społeczny (EFS). Niemniej jednak, zgodnie z art. 88 projektu CPR Fundusze, tj. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) i EFS mogą finansować, w sposób komplementarny i z zastrzeżeniem pułapu 10% finansowania wspólnotowego każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, działania objęte zakresem pomocy z innego funduszu, pod warunkiem, że są one konieczne do odpowiedniej realizacji operacji i są bezpośrednio z nią powiązane.

Istnieje zatem możliwość w uzasadnionych przypadkach na poziomie projektów, poszerzenia katalogu wydatków współfinansowanych z EFS o koszty kwalifikowalne w ramach EFRR. Instytucja Zarządzająca zapewni, że dany projekt uzyskuje wsparcie z jednego PO w danym momencie. Podwójne finansowanie tej samej operacji z różnych PO jest wykluczone.

Poziom łączonego wsparcia z Funduszy będzie weryfikowany poprzez stworzenie stosownego systemu na dwóch etapach:

- 1) ubiegania się o środki EFS – wnioskodawca będzie zobowiązany do oszacowania, w części wniosku o dofinansowanie projektu dotyczącej budżetu, kosztów kwalifikujących się do wsparcia ze środków EFRR w ramach projektu; koszty te będą weryfikowane przez Instytucję Pośredniczącą podczas oceny wniosku o dofinansowanie projektu;
- 2) rozliczania środków w projekcie – beneficjent będzie zobowiązany do wykazania poziomu wydatków poniesionych w ramach łączonego wsparcia Funduszy we wniosku o płatność składanym w trakcie realizacji projektu; rozwiązanie to pozwoli Instytucjom Pośredniczącym na monitorowanie poziomu tego wsparcia zarówno pojedynczego projektu, jak i całej osi priorytetowej.

Łączenie wsparcia z Funduszy jest możliwe do zastosowania w projektach realizowanych we wszystkich Priorytetach PO WER, a określony pułap finansowania wspólnotowego będzie obowiązywał na poziomie każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, a nie projektu.

Biorąc pod uwagę demarkację pomiędzy programem krajowym a programami regionalnymi, wyniki ewaluacji ex ante wskazują, iż alokacja finansowa w PO WER jest adekwatna i uzasadniona zwłaszcza w kontekście działań pro-edukacyjnych z zakresu szkolnictwa wyższego, które będą realizowane jedynie na poziomie centralnym

Tabela 17: Tabela przedstawiająca całkowitą kwotę środków finansowych przewidzianych jako wkład każdego z funduszy do programu, w podziale na lata i kategorie regionów ze wskazaniem wysokości rezerwy wykonania (mln EUR)

Kategoria regionu	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		Razem	
	Alokacja	Rezerwa wykonania	Alokacja	Rezerwa wykonania	Alokacja	Rezerwa wykonania	Alokacja	Rezerwa wykonania	Alokacja	Rezerwa wykonania	Alokacja	Rezerwa wykonania	Alokacja	Rezerwa wykonania	Alokacja	Rezerwa wykonania
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
EFS Reg. słabiej rozwinięte	412,9	26,4	436,6	27,9	460,3	29,4	484,0	30,9	507,7	32,4	531,4	33,9	551,7	35,2	3 384,5	216,1
EFS regiony przejściowe	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
EFS Reg. lepiej rozwinięte	71,3	4,6	72,9	4,7	74,5	4,8	76,1	4,9	77,7	5,0	79,3	5,1	80,4	5,1	532,1	34,2
EFS Razem	484,2	31,0	509,5	32,6	534,8	34,2	560,1	35,8	585,4	37,4	610,7	39,0	632,1	40,3	3 916,5	250,3
YEI	141,8	0,0	110,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	252,4	0,0
Fundusz Spójności	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Razem	626,0	31,0	620,1	32,6	534,8	34,2	560,1	35,8	585,4	37,4	610,7	39,0	632,1	40,3	4 169,0	250,3

Tabela 18a: Plan finansowy programu (mln EUR)

	FUNDUSZ	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji wsparcia UE - Całkowite koszty kwalifikowalne	Wkład UE	Wkład krajowy	Szacunkowy podział wkładu krajowego		Finansowanie ogółem	Stopa współfinansowania	Dla celów inform.	Główna alokacja (bez rezerwy wykonania)		Rezerwa wykonania 6%		Udział rezerwy wykonania
						Wkład krajowy	Krajowe środki prywatne				Wkład UE	Wkład krajowy	Wkład UE	Wkład krajowy	
		1	2	3	4=5+6	5	6	7=3+4	8=3/7	9	10=3-12	11=4-13	12	13=4*(12/3)	14=12/3*100
Oś 1	EFS	regiony słabiej rozwinięte	989,0	841,0	148,0	143,8	4,2	989,0	85,04%	ND	790,5	139,1	50,5	8,9	6,0%
	EFS	Mazowsze	165,3	132,3	33,0	32,0	1,0	165,3	80,04%	ND	124,4	31,0	7,9	2,0	6,0%
	YEI	n / d	549,9	504,9	45,0	45,0	0,0	549,9	91,82%	ND	504,9	45,0	0,0	0,0	0,0%
Oś 2	EFS	regiony słabiej rozwinięte	1 012,9	861,9	151,0	151,6	0,4	1 012,9	85,09%	ND	810,2	141,9	51,7	9,1	6,0%
	EFS	Mazowsze	169,6	135,6	34,0	34,0	0,0	169,6	79,95%	ND	127,5	32,0	8,1	2,0	6,0%
Oś 3	EFS	regiony słabiej rozwinięte	1 157,7	983,7	174,0	162,4	11,6	1 157,7	84,97%	ND	917,7	162,3	66,0	11,7	6,7%
	EFS	Mazowsze	193,7	154,7	39,0	37,0	2,0	193,7	79,87%	ND	144,3	36,4	10,4	2,6	6,7%
Oś 4	EFS	regiony słabiej rozwinięte	609,4	579,4	30,0	25,5	4,5	609,4	95,08%	ND	544,6	28,2	34,8	1,8	6,0%
	EFS	Mazowsze	101,1	91,1	10,0	9,0	1,0	101,1	90,11%	ND	85,6	9,4	5,5	0,6	6,0%
Oś 5	EFS	regiony słabiej rozwinięte	137,4	116,4	21,0	21,0	0,0	137,4	84,72%	ND	116,4	21,0	0,0	0,0	0,0%
	EFS	Mazowsze	23,3	18,3	5,0	5,0	0,0	23,3	78,54%	ND	18,3	5,0	0,0	0,0	0,0%
Razem	EFS	regiony słabiej rozwinięte	3 906,4	3 382,4	524,0	504,2	21,8	3 906,4	86,59%	nd	3 179,4	492,5	203,0	31,5	6,0%
		Mazowsze	653,0	532,0	121,0	117,0	4,0	653,0	81,47%	nd	500,1	113,8	31,9	7,2	6,0%
Razem	YEI	n / d	549,9	504,9	45,0	45,0	0,0	549,9	91,82%	nd	504,9	45,0	0,0	0,0	0,0%
ŁĄCZNIE			5 109,3	4 419,3	690,0	666,2	25,8	5 109,3	86,50%	nd	4 184,4	651,3	234,9	38,7	5,3%

Tabela 18b: Podział alokacji osi priorytetowej (lub jej części) dedykowanej YEI między EFS a samą alokacją YEI, w podziale na kategorie regionów (mln EUR)

	Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji wsparcia UE - Całkowite koszty kwalifikowalne	Wkład UE	Wkład krajowy	Szacunkowy podział wkładu krajowego		Finansowanie ogółem	Stopa współfinansowania	Dla celów info.
						Krajowe środki pub.	Krajowe środki pryw.			Wkład EBI
		1	2	3	4=5+6	5	6	7=3+4	8=3/7	9
1	YEI specific allocation	Nd.	252,4	252,4	0,0	0,0	0,0	252,4	100,00%	-
2	EFS matching support	Reg. słabiej rozwinięte	297,4	252,4	45,0	45,0	0,0	297,4	84,87%	-
3	EFS matching support	Reg. przejściowe	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
4	EFS matching support	Reg. lepiej rozwinięte	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
5	RAZEM: oś priorytet. YEI [lub jej część]	[Musi być = [części oś priorytet. 3]	549,9	504,9	45,0	45,0	0,0	549,9	91,82%	-
6			Stosunek EFS do alokacji dla YEI	1						
7			Stosunek EFS do Reg. słabiej rozwiniętych	1						
8			Stosunek EFS do Reg. przejściowych	0						
9			Stosunek EFS do Reg. lepiej rozwiniętych	0						

Tabela 18c: Podział alokacji programu między osie priorytetowe, fundusze, kategorie regionów oraz cele tematyczne dla EFRR, EFS i FS (mln EUR)

Oś	Fundusz[1]	Kategoria regionu	Cel tematyczny	Wsparcie UE	Wkład krajowy	Finansowanie ogółem
1	2	3	4	5	6	7=5+6
Oś 1	EFS	regiony słabiej rozwinięte	8. Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników	841,0	148,0	989,0
		Mazowsze		132,3	33,0	165,3
	YEI	nd		504,9	45,0	549,9
suma oś 1				1 478,2	226,0	1 704,2
Oś 2	EFS	regiony słabiej rozwinięte	8. Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników	103,7	18,0	121,7
		Mazowsze		16,3	4,0	20,3
		regiony słabiej rozwinięte	9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	203,3	36,0	239,3
		Mazowsze		32,0	8,0	40,0
		regiony słabiej rozwinięte	10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie	391,6	69,0	460,6
		Mazowsze		61,6	15,0	76,6
		regiony słabiej rozwinięte	11. Wzmocnienie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji publicznej	163,3	29,0	192,3
Mazowsze	25,7	6,0		31,7		
suma oś 2				997,5	185,0	1 182,5
Oś 3	EFS	regiony słabiej rozwinięte	10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie	983,7	174,0	1 157,7
		Mazowsze		154,7	39,0	193,7
suma oś 3				1 138,4	213,0	1 351,4
Oś 4	EFS	regiony słabiej rozwinięte	8. Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników , 9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem, 10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie, 11. Wzmocnienie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji publicznej	579,4	30,0	609,4
		Mazowsze		91,1	10,0	101,1
suma oś 4				670,5	40,0	710,5
Oś 5	EFS	regiony słabiej rozwinięte	Pomoc techniczna POWIER	116,4	21,0	137,4
		Mazowsze		18,3	5,0	23,3
suma oś 5				134,7	26,0	160,7
RAZEM				4 419,3	690,0	5 109,3

Tabela 19: Szacunkowa kwota wsparcia celów związanych ze zmianami klimatu (EUR)⁷⁴

Oś priorytetowa	Szacunkowa wysokość środków na cele związane ze zmianami klimatu (EUR)	Udział w całości alokacji na program (%)
n/d PO WER	n/d PO WER	n/d PO WER
Razem	n/d PO WER	n/d PO WER

Nie dotyczy Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

---

⁷⁴ Art. 24.5 CPR

SEKCJA 4. ZINTEGROWANE PODEJŚCIE TERYTORIALNE

OPIS WYMIARU TERYTORIALNEGO

Wymiar terytorialny jest jedną z głównych zasad programowania na lata 2014-2020 i sprzyja zapewnieniu większej efektywności wykorzystania środków funduszy strukturalnych, w tym EFS. Podejście to nie zastępuje jednakże podejścia horyzontalnego. Większość działań realizowanych w ramach EFS na poziomie krajowym będzie miała charakter horyzontalny. Efekty wsparcia PO WER będą miały skutki dla całego kraju, nie zaś do poszczególnych terytoriów. Wyjątkami, w których można zastosować podejście terytorialne są:

1. **obszar szkolnictwa wyższego** (Oś III) - uczelnie mają specyficzny sposób oddziaływania: regionalny, ponieważ stanowią istotny potencjał rozwojowy dla regionu, w którym się znajdują oraz krajowy (a w niektórych przypadkach międzynarodowy) ze względu na to, że w procesie kształcenia uczestniczą osoby z całego kraju oraz cudzoziemcy. W procesach wdrożeniowych wykorzystanie zostaną wykorzystane odpowiednie mechanizmy, uwzględniające specyficzne potrzeby regionalnych rynków pracy i regionalnych inteligentnych specjalizacji,
2. **wsparcie osób w wieku 15-24** (Oś I) - zróżnicowanie terytorialne problemów rynku pracy powinno znaleźć swoje odzwierciedlenie w intensyfikacji wsparcia, a także doborze instrumentów aktywizacji zawodowej powyższych tej grupy osób,
3. **działania o charakterze innowacyjnym** (Oś IV).

PO WER jest ukierunkowany na rozwiązywanie wielu problemów społecznych, występujących w kraju, w tym również na terenach wiejskich. Założeniem interwencji EFS jest rozwiązywanie konkretnych problemów poszczególnych grup docelowych, a co za tym idzie, kierowanie interwencji bezpośrednio do osób, których one dotyczą. Działania realizowane w ramach PO WER mogą pośrednio oddziaływać na:

- 1) **obszary wiejskie**, co może występować w szczególności w zakresie wsparcia w ramach szkolnictwa wyższego osób z terenów wiejskich oraz interwencji kierowanej do osób młodych na rynku pracy również zamieszkujących te tereny. Problemy społeczne występują w znacznej skali na terenach wiejskich, i w związku z tym wsparcie EFS będzie kierowane do znajdujących się tam grup docelowych, w celu rozwiązywania zdiagnozowanych problemów. W przypadku szkolnictwa wyższego, głównymi odbiorcami wsparcia będą uczelnie i osoby uczestniczące w kształceniu na poziomie wyższym. Osoby zamieszkujące obszary wiejskie będą mogły zatem skorzystać ze wsparcia oferowanego w ramach Programu na zasadach określonych w dokumentach implementacyjnych.

Przewiduje się również, że z interwencji Osi I w dużej mierze skorzystają osoby młode pozostające bez pracy, zamieszkujące tereny wiejskie. Opierając się na dotychczasowych doświadczeniach z realizacji wsparcia EFS (w analogicznych działaniach w Priorytecie VI PO KL), które wskazują iż ponad połowa uczestników projektów w wieku 15-24 lata pochodziło z terenów wiejskich, można przyjąć założenie, że analogiczny udział wystąpi we wsparciu tej grupy w ramach PO WER.

Poza powyższymi dwoma głównymi obszarami, w ramach których wsparcie mogą uzyskać osoby z obszarów wiejskich, należy podkreślić, że działania podejmowane w Programie będą miały także wpływ na sytuację osób zamieszkujących obszary wiejskie, dotyczące np. poprawy jakości pracy szkół, instytucji rynku pracy, podmiotów działających na rzecz

włączenia społecznego i redukcji ubóstwa, których klientami mogą być osoby z obszarów wiejskich.

Na działania te może zostać przeznaczony ok. 500 mln EUR w formie specjalnych instrumentów, działań, preferencji w kryteriach, z zachowaniem zgodności z regulacjami właściwymi dla EFS

- 2) **obszary metropolitalne**, które jako główne ośrodki akademickie, będą również pośrednio wspierane w ramach interwencji PO WER.
- 3) kluczowe wyzwania dla **Polski Wschodniej**, wynikające ze *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020* (związane ze wzmacnianiem potencjału nowoczesnych kadr dla gospodarki opartej na wiedzy, wzmacnianiem współpracy między uczelniami a sektorem przedsiębiorstw, upowszechnieniem i podniesieniem jakości różnych form kształcenia na odległość oraz promocją uczenia się przez całe życie, poprawą efektywności systemu doradztwa zawodowego). Interwencja PO WER będzie mogła obejmować grupy docelowe z terenów Polski Wschodniej.

MAZOWSZE

Skala oddziaływania interwencji realizowanej w programie krajowym co do zasady będzie miała wymiar ogólnopolski. Pomimo faktu, iż w większości beneficjentami wsparcia będą instytucje centralne, z siedzibami w województwie mazowieckim, wspierane przedsięwzięcia będą miały znaczenie ogólnopolskie i tym samym nie będą miały zastosowania uwarunkowania właściwe dla woj. mazowieckiego.

W przypadku osi priorytetowych krajowego programu operacyjnego, w których ze względu na charakter interwencji danego przedsięwzięcia nie będzie możliwości ich przyporządkowania do właściwej kategorii regionu (będzie to miało zastosowanie do wszystkich działań PO WER), proponowane będzie zastosowanie zasady udziału środków na Mazowsze *pro rata*, której wysokość w Programie oszacowana została na poziomie 13,59%. Mechanizm ten będzie miał zastosowanie do wszystkich projektów realizowanych w ramach osi, mających wymiar krajowy, niezależnie od miejsca ich realizacji.

KOMPLEMENTARNOŚĆ WSPARCIA ZE STRATEGIĄ UE DLA REGIONU MORZA BAŁTYCKIEGO

Osie priorytetowe I-IV Programu obejmują priorytety inwestycyjne EFS, których zakres zgodny jest z następującymi obszarami priorytetowymi SUE RMB określonymi w zrewidowanym Planie działania Strategii:

Oś Priorytetowa Programu	Obszar priorytetowy SUE RMB
Oś Priorytetowa I Osoby młode na rynku pracy	OP Małe i średnie przedsiębiorstwa – <i>Promowanie przedsiębiorczości i wzmacnianie wzrostu małych i średnich przedsiębiorstw</i> OP Edukacja – <i>Rozwój innowacyjnej edukacji i młodzieży</i>
Oś Priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji	OP Małe i średnie przedsiębiorstwa – <i>Promowanie przedsiębiorczości i wzmacnianie wzrostu małych i średnich przedsiębiorstw</i> OP Zdrowie – <i>Polepszanie i promocja zdrowia ludności, w tym jego aspektów społecznych</i>

	OP Edukacja – Rozwój innowacyjnej edukacji i młodzieży
Oś Priorytetowa III Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju	OP Innowacje – Pełne wykorzystanie potencjału regionu w zakresie badań oraz innowacyjności
Oś Priorytetowa IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa	OP Małe i średnie przedsiębiorstwa – Promowanie przedsiębiorczości i wzmacnianie wzrostu małych i średnich przedsiębiorstw OP Zdrowie – Polepszanie i promocja zdrowia ludności, w tym jego aspektów społecznych OP Edukacja – Rozwój innowacyjnej edukacji i młodzieży OP Innowacje – Pełne wykorzystanie potencjału regionu w zakresie badań oraz innowacyjności

W związku z powyższym część planowanych w ramach Programu interwencji przyczyni się do realizacji założeń SUE RMB. Ponadto odrębna oś priorytetowa Programu poświęcona została innowacjom społecznym i współpracy ponadnarodowej. W ramach tej osi w obrębie wybranych priorytetów inwestycyjnych, w tym tych zgodnych z niektórymi obszarami priorytetowymi SUE RMB, wdrażane będą projekty współpracy ponadnarodowej.

Zakres wsparcia będzie uwarunkowany możliwościami współpracy z innymi państwami członkowskimi w kontekście ich decyzji dotyczącej skoordynowanego podejścia do współpracy ponadnarodowej na poziomie UE. W przypadku przyjęcia przez poszczególne państwa regionu w programach operacyjnych EFS skoordynowanego podejścia możliwe będzie pogłębienie współpracy i synchronizacja naborów projektów ponadnarodowych w całym regionie, co ułatwi nawiązywanie partnerstw. W ramach naborów przewidujących wsparcie projektów wpisujących się w założenia SUE RMB wprowadzone zostaną kryteria premiujące zawiązanie partnerstwa z partnerami z regionu Morza Bałtyckiego lub też całe nabory będą ukierunkowane na współpracę w obszarze bałtyckim.

Wykorzystane zostaną doświadczenia zdobyte w ramach perspektywy finansowej 2007-2013 w procesie wdrażania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, w tym te związane z organizacją forów partnerskich i budowaniem oraz obsługą bazy danych potencjalnych partnerów ponadnarodowych. Część forów partnerskich – w przypadku zainteresowania ze strony państw z regionu Morza Bałtyckiego – zostanie poświęcona wspieraniu tworzenia partnerstw projektowych między podmiotami z obszaru bałtyckiego.

SEKCJA 5. UKIERUNKOWANIE WSPARCIA NA ZJAWISKA UBÓSTWA, DYSKRYMINACJI ORAZ WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO

WYKAZ OBSZARÓW NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM LUB GRUP DOCELOWYCH ZAGROŻONYCH DYSKRYMINACJĄ

PO WER wspiera co do zasady ramy polityk i struktur, w tym w obszarze dotyczącym ubóstwa, dyskryminacji i wykluczenia społecznego. W związku z tym interwencja przewidziana w PO WER w sposób pośredni i długofalowy będzie mogła wspierać realizację polityki w zakresie ubóstwa, dyskryminacji oraz wykluczenia społecznego. Będzie się to odbywać w szczególności poprzez

działania zaplanowane w następujących priorytetach inwestycyjnych: 8.11, 9.4, 9.7, 9.8. Działania te będą miały wymiar ogólnokrajowy i będą miały charakter uniwersalny, bez ukierunkowania na specyficzne terytoria.

Niezależnie od powyższego, należy zwrócić uwagę na grupy docelowe, które będą wspierane w ramach Programu, a które są zagrożone ubóstwem. Do grup tych należy zaliczyć osoby ze społeczności romskiej, osoby osadzone w zakładach karnych oraz bezrobotne osoby młode, które nie uczą się ani nie szkolą. Osoby z ww. grup będą otrzymywały w ramach Programu kompleksowe wsparcie, mające na celu wejście lub powrót tych osób na rynek pracy.

WKŁAD STRATEGII OKREŚLONEJ W PROGRAMIE OPERACYJNYM NA RZECZ OBSZARÓW/GRUP NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM

Tabela 22: Zarys wkładu programu w rozwiązanie konkretnych potrzeb obszarów geograficznych / grup docelowych najbardziej dotkniętych ubóstwem

Grupa docelowa/ Obszar	Główne typy planowanych przedsięwzięć stanowiących część zintegrowanego podejścia	Oś priorytetowa	Priorytet inwestycyjny	Fundusz
Osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym osoby niepełnosprawne	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej I w priorytetach inwestycyjnych 8.11, 9.4, 9.7, 9.8	II	8.11, 9.4, 9.7, 9.8	EFS
Kobiety i mężczyźni w zakresie działań antidyskryminacyjnych oraz godzenia życia zawodowego i prywatnego	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej I w priorytecie inwestycyjnym 8.8	II	8.8	EFS

SEKCJA 6. SZCZEGÓLNE POTRZEBY OBSZARÓW DOTKNIĘTYCH POWAŻNYMI I TRWALE NIEKORZYSTNYMI WARUNKAMI NATURALNYMI LUB DEMOGRAFICZNYMI

Nie dotyczy PO WER.

Działania przewidziane w PO WER będą miały wymiar ogólnokrajowy. Wypracowane rozwiązania będą miały co do zasady charakter uniwersalny, bez ukierunkowania na specyficzne terytoria.

SEKCJA 7. SYSTEM INSTYTUCJONALNY

System instytucjonalny w ramach programu jest zgodny z system instytucjonalnym dla PS opisanym w Umowie Partnerstwa.

Funkcje IZ pełni minister właściwy ds. rozwoju regionalnego. Instytucja zarządzająca pełni równocześnie funkcje instytucji certyfikującej. Przewiduje się powierzenie części zadań Instytucjom Pośredniczym, których rola i funkcje określone są w stosownych porozumieniach międzyinstytucjonalnych. Delegowanie zadań będzie miało miejsce jedynie wtedy, gdy będzie prowadzić do poprawy skuteczności i efektywności wdrażania programu.

Szczegółowe zasady funkcjonowania systemu zarządzania, kontroli, monitoringu, ewaluacji, informacji i promocji, systemu IT przyjęte w programie wynikają z UP i właściwych przepisów rozporządzeń.

INSTYTUCJE ZAANGAŻOWANE W REALIZACJĘ PROGRAMU

Tabela 23: Wykaz IZ, IC, IA, IP oraz dane kontaktowe

Instytucja	Nazwa instytucji, departament lub inna jednostka organizacyjna	Kierownictwo instytucji (zajmowane stanowisko)
Instytucja Desygnująca	Ministerstwo obsługujące ministra ds. rozwoju regionalnego	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego
Instytucja Zarządzająca , która deleguje część zadań do Instytucji Pośredniczących (IP)	Ministerstwo obsługujące ministra ds. rozwoju regionalnego Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej (MPiPS) Ministerstwo Zdrowia (MZ) Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji (MAiC) Kancelaria Prezesa Rady Ministrów (KPRM) Ministerstwo Sprawiedliwości (MS); Ministerstwo Edukacji Narodowej (MEN); Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBIR). Centrum Projektów Europejskich (CPE) 16 Wojewódzkich Urzędów Pracy (WUP)	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego Minister Pracy i Polityki Społecznej Minister Zdrowia Minister Administracji i Cyfryzacji Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Minister Sprawiedliwości Minister Edukacji Narodowej Dyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju Dyrektor Centrum Projektów Europejskich Dyrektorzy 16 WUP
Instytucja Certyfikująca (jeśli dotyczy)	Ministerstwo obsługujące ministra ds. rozwoju regionalnego	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego
Instytucja Audytu	Ministerstwo Finansów	Minister Finansów
Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności z KE	Ministerstwo Finansów	Minister Finansów

Przewiduje się powierzenie pełnienia roli Instytucji Wdrażającej w wybranych obszarach Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

DZIAŁANIA ANGAŻUJĄCE STOSOWNYCH PARTNERÓW W PROCES PRZYGOTOWANIA PROGRAMU ORAZ ROLA PARTNERÓW ZAANGAŻOWANYCH WE WDRAŻANIE, MONITOROWANIE, EWALUACJĘ PROGRAMU

Na sukces realizacji planowanych w ramach PO WER działań złoży się wiele czynników, a jednym z podstawowych warunków osiągnięcia założonych celów będzie właściwe zaprogramowanie wykorzystania środków pochodzących z EFS z udziałem wywodzących się z różnych środowisk partnerów społecznych, w tym partnerów społeczno-gospodarczych i organizacji pozarządowych. Zwiększy to efektywność prowadzenia procesu programowania oraz pozwoli wypracować właściwą diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej, niezbędną dla osiągnięcia przyjętych celów.

Zasada partnerstwa wdrażana jest zatem konsekwentnie od początku procesu programowania PO WER. Przyjęcie przez Radę Ministrów w dn. 15 stycznia 2013 r. dokumentu *Założenia Umowy Partnerstwa*, wyznaczającego główne kierunki oraz ramy instytucjonalne wsparcia ze środków funduszy UE w perspektywie finansowej 2014-2020 umożliwiło formalne rozpoczęcie prac nad nowymi programami operacyjnymi polityki spójności. Jednym z kluczowych elementów tego procesu było zaangażowanie szerokiego grona interesariuszy, w tym partnerów społeczno-gospodarczych i organizacji pozarządowych.

Zarządzeniem nr 4 z 11 lutego 2013 r. Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego powołał specjalne grupy robocze ds. opracowania programów operacyjnych, w tym **grupę roboczą ds. przygotowania programu operacyjnego dotyczącego rozwoju kompetencji i umiejętności, włączenia społecznego oraz dobrego rządzenia oraz koordynacji celów tematycznych 8-11.**

Biorąc pod uwagę zakres interwencji zaplanowany do realizacji w PO WER zgodnie z założeniami UP, w skład ww. grupy roboczej weszli przedstawiciele:

- właściwych ministrów i agencji;
- partnerów społeczno-gospodarczych (przedstawiciele pracodawców i związków zawodowych biorących udział w pracach Komisji Trójstronnej ds. Społeczno-Gospodarczych);
- organizacji pozarządowych (reprezentatywni przedstawiciele organizacji pozarządowych wytypowani przez Radę Działalności Pożytku Publicznego);
- samorządów województw (przedstawiciele Konwentu Marszałków Województw RP, Konwentu Dyrektorów WUP, Konwentu Dyrektorów ROPS);
- środowisk akademickich;
- ekspertów w dziedzinach odpowiadających zakresowi właściwego programu operacyjnego;
- właściwych komórek organizacyjnych ministerstwa obsługującego ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego;
- innych podmiotów.

Szczegółowy wykaz podmiotów współpracujących przy opracowaniu programu został zawarty w załączniku do programu.

Powyższy skład grupy roboczej koresponduje z art. 5 ust. 1 rozporządzenia ogólnego, który stanowi, że w odniesieniu do każdego programu operacyjnego poszczególne państwo

członkowskie organizuje, zgodnie z ramami instytucjonalnymi i prawnymi, partnerstwo z właściwymi organami regionalnymi i lokalnymi. Partnerstwo obejmuje też następujących partnerów:

- a) właściwe organy miejskie i inne władze publiczne,
- b) partnerów gospodarczych i społecznych; oraz
- c) właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, w tym partnerów działających na rzecz ochrony środowiska, organizacje pozarządowe oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, równouprawnienia płci i niedyskryminacji.

Na etapie programowania wsparcia w ramach PO WER, instytucje te miały możliwość uczestnictwa w konsultacjach społecznych programu i zgłaszania uwag i postulatów do projektu programu. W zgłaszanych postulatów do programu wprowadzono m.in. następujące zmiany:

- uwzględniono działania związane z monitorowaniem wdrażania Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych,
- zwiększono alokację na działania wspierające zatrudnienie osób młodych na rynku pracy,
- zdecydowano o realizacji z poziomu krajowego programu EFS wsparcia na rzecz integracji społeczności romskiej oraz działań kierowanych do osób osadzonych w zakładach karnych,
- wprowadzono zmiany do części diagnozy programu, celów szczegółowych poszczególnych Priorytetów Inwestycyjnych, wskaźników, potencjalnych list beneficjentów i grup docelowych, zgodnie z zasadnymi uwagami podnoszonymi w trakcie konsultacji projektu Programu.

Niezależnie od etapu programowania, należy podkreślić, że partnerzy społeczni, w tym partnerzy społeczno-gospodarczy i organizacje pozarządowe będą zaangażowani we wdrażanie, monitorowanie i ewaluację programu. Partnerstwo będzie miało więc wymiar procesualny, gdyż strona społeczna włączona zostanie we wdrażanie PO WER na wszystkich etapach.

Partnerzy społeczni będą brać m.in. udział w pracach Komitetu Monitorującego PO WER. Należy podkreślić, że zgodnie z art. 100 rozporządzenia ogólnego katalog kompetencji komitetów monitorujących w nowej perspektywie finansowej 2014-2020 będzie stosunkowo szeroki i będzie obejmował m.in. rozpatrywanie kwestii, które mają wpływ na wykonanie programu operacyjnego; ocenę postępów w realizacji planu oceny (ewaluacji) oraz działań podjętych w związku z ustaleniami oceny; rozpatrywanie i zatwierdzanie metodyki i kryteriów wyboru operacji oraz rocznych i końcowych sprawozdań z realizacji programu. Należy zatem zauważyć, że partnerzy społeczni – będąc pełnoprawnymi członkami Komitetu Monitorującego z prawem głosu – będą mieli realny wpływ na sposób wdrażania programu. Partnerom społecznym będzie mogło być również powierzone przewodnictwo właściwych grup roboczych powoływanych przy Komitecie Monitorującym. Będą oni także mieli możliwość aktywnego uczestniczenia w opracowaniu wytycznych do konkursów oraz procedur nadzorowania realizacji programów i ich ewaluacji.

Równocześnie, partnerzy społeczni działający w ramach Komitetu Monitorującego PO WER włączani będą znacząco w proces monitorowania i ewaluacji Programu, na różnych jego etapach. Przedstawiciele partnerów społecznych zostali włączeni w proces ewaluacji ex ante. W latach 2014-2020 powołana zostanie Grupa Sterująca Ewaluacją EFS (GSE EFS), do której zaproszeni zostaną również przedstawiciele partnerów społecznych. Będą oni mogli uczestniczyć w

organizowanych regularnie spotkaniach GSE EFS, jak również będą mieli możliwość zgłaszania własnych propozycji badań i analiz oraz konsultowania m.in. założeń kolejnych badań ewaluacyjnych, tabeli rekomendacji oraz raportów końcowych z badań realizowanych w ramach EFS. Dodatkowo, obecność partnerów społecznych w Komitecie Monitorującym PO WER umożliwi im głosowanie nad zatwierdzeniem uchwał z rekomendacjami z poszczególnych badań, akceptowanie corocznej aktualizacji stanu wdrażania wszystkich rekomendacji, a także rozważanie ewentualnych zmian w planie ewaluacji PO WER.

Realizacja zasady partnerstwa przyczyni się do osiągnięcia znaczącej wartości dodanej poprzez udział we wdrażaniu PO WER podmiotów o różnorodnej specyfice, wypracowywanie wspólnych rozwiązań problemów oraz odejście od rozproszonych i często nietrwałych działań podejmowanych przez różnych aktorów w tych samych obszarach na rzecz skoordynowanej i kompleksowej aktywności. Wartość dodana osiągnięta zostanie również dzięki znacznej wiedzy partnerów w zakresie specyfiki określonych obszarów wsparcia wskazanych w PO WER i możliwości identyfikowania najlepszych schematów wdrożeniowych dla poszczególnych działań.

Realizacja zasady partnerstwa pozwoli również wzmocnić koordynację realizowanych działań poprzez wdrożenie modelu zarządzania wielopoziomowego, angażującego partnerów społecznych w podejmowane decyzje. Ponadto uwzględnianie stanowiska partnerów społecznych i włączanie ich we wdrażanie określonych działań oznaczać będą większą legitymizację podejmowanych decyzji.

GRANTY GLOBALNE EFS DLA PARTNERÓW SPOŁECZNYCH I INTERESARIUSZY WDRAŻANIA PROGRAMU

Jako jedna z alternatyw rozważana jest możliwość wdrażania projektów grantowych w zakresie innowacji społecznych. Rolę beneficjenta takiego projektu mogliby pełnić również partnerzy społeczni, w tym partnerzy społeczno-gospodarczy i organizacje pozarządowe. Należy jednak podkreślić, że kwestia ta zostanie przesądzona na późniejszym etapie prac nad PO WER.

EARMARKING ŚRODKÓW EFS NA WZMACNIANIE ZDOLNOŚCI INSTYTUCJONALNYCH PARTNERÓW SPOŁECZNYCH ORAZ NA BUDOWANIE POTENCJAŁU ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Należy podkreślić, że wiele z planowanych do realizacji w ramach PO WER działań przewiduje partnerskie podejście. Oznacza to, że we wdrażanie projektów w ramach określonych priorytetów inwestycyjnych będą zaangażowani partnerzy społeczni oraz organizacje pozarządowe. Podejmowane działania przyczynią się również do zwiększania potencjału tych podmiotów i pełniejszej realizacji zasady partnerstwa. Dotyczy to w szczególności następujących priorytetów inwestycyjnych:

- *8.5 dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników;*
- *8.6 trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży;*
- *8.9 przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian;*

- *9.8 wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia;*
- *10.2 poprawa jakości, skuteczności i dostępności szkolnictwa wyższego oraz kształcenia na poziomie równoważnym w celu zwiększenia udziału i poziomu osiągnięć, zwłaszcza w przypadku grup w niekorzystnej sytuacji;*
- *10.3 wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji;*
- *10.3 BIS lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami;*
- *11.3 inwestycje w zdolności instytucjonalne i w sprawność administracji publicznej oraz efektywność usług publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w celu przeprowadzenia reform, z uwzględnieniem lepszego stanowienia prawa i dobrego rządzenia.*

Na wzmacnianie zdolności instytucjonalnych partnerów społecznych oraz na budowanie potencjału organizacji pozarządowych przewidziana zostanie w ramach odpowiednich działań alokacja w określonej wysokości.

Środki na wzmacnianie zdolności instytucjonalnych partnerów społecznych oraz na budowanie potencjału organizacji pozarządowych będą również przewidziane w określonym zakresie w ramach V osi priorytetowej *Pomoc techniczna*.

Należy również podkreślić, że partnerzy społeczni i organizacje pozarządowe będą mieli możliwość występowania w podwójnej roli – jako odbiorcy udzielanego w ramach PO WER wsparcia i jako beneficjenci.

SEKCJA 8. SYSTEM KOORDYNACJI

PO WER jako jeden z programów służących realizacji UP objęty jest systemem koordynacji opisanym szczegółowo w Umowie Partnerstwa w sekcji 2.

Ścisła koordynacja została zapewniona już na etapie przygotowania interwencji programów operacyjnych realizujących Umowę Partnerstwa m.in. w ramach Zespołu Międzyresortowego ds. programowania i wdrażania Funduszy UE, w skład którego wchodzi wszystkie Instytucje Zarządzające programami PS krajowe i regionalne, Instytucje zarządzające programami EFFROW i EFMiR oraz resorty pełniące najczęściej funkcje Instytucji Pośredniczących, jak i wewnętrzną koordynację prowadzoną w ramach Ministerstwa obsługującego ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego realizowaną przez IK UP. Koordynacja zostanie również zapewniona na etapie wdrażania programu

zarówno na poziomie zarządzania jak i operacyjnym w sposób i przy wykorzystaniu mechanizmów wynikających z UP.

Zgodnie z zapisami UP naczelną funkcję w zakresie koordynacji działań pomiędzy PO WER a innymi programami operacyjnymi polityki spójności oraz wspólnej polityki rolnej oraz wspólnej polityki rybołówstwa pełni minister właściwy ds. rozwoju regionalnego. Zadania i funkcje KK UP są opisane w Umowie Partnerstwa. Koordynacja na poziomie wdrożeniowym i operacyjnym zapewniona jest poprzez ww. Zespół międzyresortowy.

Kluczową funkcję w zakresie koordynacji wsparcia w ramach programu będzie pełnił Komitet Monitorujący, którego zadaniem będzie dokonywanie przeglądu wdrażania programu i postępów w osiąganiu jego celów. Jest on powoływany przez IZ w ciągu trzech miesięcy od daty powiadomienia państwa członkowskiego o decyzji w sprawie przyjęcia programu zgodnie z obowiązującymi zasadami horyzontalnymi.

Ważnym mechanizmem koordynacji wsparcia jest również Kontrakt Terytorialny, pozwalający na zapewnienie komplementarności i synergii działań realizowanych w regionach i finansowanych z różnych programów operacyjnych.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PRIORYTETÓW INWESTYCYJNYCH W RAMACH PO WER Z DZIAŁANAMI INNYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH PERSPEKTYWY FINANSOWEJ NA LATA 2014-2020

Zakres wsparcia realizowanego w ramach PO WER jest komplementarny ze wsparciem programów realizujących cele UP oraz innych instrumentów krajowych i unijnych. Tam, gdzie istnieje ryzyko pokrywania się obszarów wsparcia, ma zastosowanie linia demarkacyjna uzgodniona między poszczególnymi programami. Komplementarność interwencji była istotnym czynnikiem na etapie programowania, ale równie istotne będzie jej praktyczne zapewnienie na etapie realizacji programu. Dlatego też podejmowane będą działania zmierzające do zapewnienia realnej komplementarności na etapie wyboru i realizacji projektów. Mechanizmy te szerzej opisane zostały w UP i zostaną ewentualnie uszczegółowione w dokumentach programowych, tj. Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych.

Poniżej przedstawione zostały podstawowe obszary o największym potencjale komplementarności interwencji.

Wsparcie przewidziane do realizacji w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjny Rozwój jest komplementarne z zakresem wsparcia w ramach PO WER, przy jednoczesnym zachowaniu podziału kompetencji wynikającym z tzw. linii demarkacyjnej. Komplementarność działań obu Programów odnosi się przede wszystkim do zwiększania innowacyjności przedsiębiorstw i tworzenia trwałych i lepszych miejsc pracy. W ramach PO IR wspierany będzie m.in. rozwój gospodarki opartej na wiedzy, badania i rozwój nowoczesnych technologii, inwestycje w B+R w przedsiębiorstwach, inwestycje w innowacje, a także wspieranie tworzenia powiązań kooperacyjnych grup przedsiębiorców lub instytucji współpracujących z przedsiębiorstwami. W ramach PO WER będą zaś finansowane, w szczególności, projekty ukierunkowane na wsparcie szkolnictwa wyższego, w tym dostosowanie programów kształcenia do potrzeb gospodarki, realizację wysokiej jakości, interdyscyplinarnych programów studiów doktoranckich o zasięgu krajowym i międzynarodowym, wsparcie wybitnie uzdolnionych studentów poprzez promocję ich uczestnictwa w międzynarodowych konkursach lub zawodach, a także działania ukierunkowane na poprawę jakości zarządzania uczelniami.

Działania podejmowane w PO WER są także komplementarne z działaniami zaplanowanymi w PO PC, które dotyczą budowy sieci szerokopasmowych, popularyzacji korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz rozwoju e-administracji. W PO WER będą natomiast tworzone rozwiązania dotyczące wykorzystaniem technik informacyjnych i komunikacyjnych w procesach kształcenia, w tym rozwijanie oferty publicznych elektronicznych zasobów edukacyjnych, a także opracowanie standardów rozwijania kompetencji w zakresie matematyki i informatyki. Ponadto w ramach celu tematycznego 11 planowane jest wprowadzenie powszechnego systemu monitorowania świadczenia

usług publicznych oraz doskonalenia jakości świadczonych usług administracyjnych, a także podnoszenie kwalifikacji pracowników administracji publicznej uczestniczących w wydawaniu decyzji administracyjnych.

Poza tym działania PO WER będą komplementarne z działaniami podejmowanymi w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, w szczególności poprzez: komplementarność działań na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa i efektywności systemu ochrony zdrowia z działaniami PO LIŚ dotyczącymi rozwoju systemu ratownictwa medycznego oraz inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia o znaczeniu ponadregionalnym.

Działania PO WER będą komplementarne z działaniami realizowanymi w 16 dwufunduszowych Regionalnych Programach Operacyjnych. Wiele rozwiązań wypracowanych w PO WER będzie miała bezpośrednie zastosowanie w RPO. Program krajowy zgodnie z Umową Partnerstwa koncentrował się będzie na działaniach dotyczących przygotowania i wsparcia wdrażania reform w obszarze zatrudnienia, integracji społecznej, edukacji i funkcjonowania administracji publicznej. Regionalne Programy Operacyjne ukierunkowane będą na bezpośrednie wsparcie indywidualnych odbiorców, prowadzące do zwiększenia ich aktywności na rynku pracy lub rozwiązywania innych, indywidualnych problemów.

Przedsięwzięcia podejmowane w ramach PO WER będą miały na celu m.in. stworzenie i utrwalenie ram dla funkcjonowania polityki rynku pracy. Działania będą obejmowały wypracowanie modeli i standardów w zakresie wsparcia osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy oraz wzmocnienie potencjału służb zatrudnienia, m.in. poprzez profesjonalizację świadczonych usług oraz podniesienie kwalifikacji pracowników. Działania przewidziane w regionalnych programach operacyjnych będą zakładały przede wszystkim bezpośrednie wsparcie osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na regionalnym rynku pracy. RPO będą zawierały kompleksową ofertę działań z obszaru aktywizacji zawodowej, także w kontekście godzenia życia zawodowego i prywatnego.

Na poziomie krajowym zbudowany zostanie system zapewniania jakości usług rozwojowych (edukacyjnych i szkoleniowych), który będzie stanowił dopełnienie regionalnych systemów dystrybucji środków przeznaczonych na rozwój przedsiębiorców i pracowników. W ramach PO WER utworzony zostanie m.in. ogólnopolski Rejestr Usług Rozwojowych, obejmujący wszystkie podmioty świadczące usługi rozwojowe finansowane ze środków publicznych, natomiast w ramach RPO zaprojektowane zostaną komplementarne systemy dystrybucji środków oparte na podejściu popytowym.

W obszarze aktywnej integracji praca z osobami zagrożonymi ubóstwem i wykluczeniem społecznym mająca doprowadzić do usamodzielnienia ekonomicznego i społecznego tych osób będzie prowadzona w ramach interwencji oferowanej przez regionalne programy operacyjne. Jednak żeby usługi aktywnej integracji były jak najwyższej jakości, a więc jak najbardziej efektywne, skuteczne i trafne, na poziomie PO WER prowadzone będą działania mające na celu zapewnić jak najlepsze przygotowanie kadr do świadczenia tych usług. Jednocześnie wypracowywane będą nowe rozwiązania sprzyjające poprawie jakości świadczeń społecznych na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym m.in. modele kooperacji na poziomie lokalnym, które będą wdrażane na poziomie regionalnym.

Na poziomie krajowym zbudowany zostanie system zapewniania jakości usług rozwojowych (edukacyjnych i szkoleniowych), który będzie stanowił dopełnienie regionalnych systemów dystrybucji środków przeznaczonych na kształcenie i szkolenie przedsiębiorców i pracowników. W ramach PO WER utworzony zostanie m.in. ogólnopolski Rejestr Usług Rozwojowych, obejmujący wszystkie podmioty świadczące usługi edukacyjne finansowane ze środków publicznych, natomiast w ramach RPO zaprojektowane zostaną komplementarne systemy dystrybucji środków oparte na podejściu popytowym.

W ramach PO WER realizowane będą również działania ukierunkowane na budowę krajowego systemu kwalifikacji - prowadzony będzie m.in. zintegrowany Rejestr Kwalifikacji, a także

podejmowane będą działania systemowe wspierające rozwój instytucji walidujących i instytucji zewnętrznego zapewniania jakości dla kwalifikacji nabywanych w drodze uczenia się pozaformalnego. Działania te przyczynią się do zapewnienia większej efektywności polityki państwa na rzecz uczenia się przez całe życie, która będzie realizowane przede wszystkim na poziomie regionalnym w ramach bezpośredniego wsparcia dla indywidualnych odbiorców. Wdrożenie KSK ułatwi osobom uczącym się zdobywanie kwalifikacji, a także pozwoli na lepsze powiązanie oferty edukacyjnej z potrzebami gospodarki i rynku pracy.

W PO WER działania będą służyły poprawie ram funkcjonowania polityki edukacyjnej. Tworzone będą warunki do rozwoju nowoczesnych metod wspierania uczenia się, dostosowanego do wyzwań gospodarki opartej na wiedzy oraz warunki dla współpracy przedsiębiorców ze szkołami i placówkami edukacyjnymi. Systemowe działania podejmowane na poziomie krajowym będą służyły poprawie jakości pracy szkół i placówek edukacyjnych. Interwencja na poziomie krajowym będzie ponadto służyła wdrożeniu Krajowego Systemu Kwalifikacji. Działania przewidziane w RPO będą zapewniały bezpośrednie wsparcie szkół i placówek edukacyjnych umożliwiające zastosowanie rozwiązań wypracowanych w ramach polityki edukacyjnej oraz pozwalające dostosować ofertę edukacyjną placówek do potrzeb regionalnych.

W obszarze ochrony zdrowia PO WER będzie wspierał podnoszenie kwalifikacji kadr medycznych, jakość w ochronie zdrowia oraz działania pilotażowe i testujące z zakresu profilaktyki. Z kolei interwencja podejmowana w ramach RPO będzie umożliwiała realizację na szerszą skalę działań profilaktycznych dotyczących określonych jednostek chorobowych oraz działań prozdrowotnych skierowanych bezpośrednio do osób, które będą służyły wydłużaniu aktywności zawodowej.

Oprócz silnego powiązania przedsięwzięć podejmowanych w POWER z przedsięwzięciami realizowanymi w RPO w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, należy podkreślić, że Program jest także komplementarny w zakresie działań podejmowanych w RPO w celach tematycznych 8-10 współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Z uwagi na fakt, że EFRR w ww. celach tematycznych stanowi uzupełnienie przedsięwzięć realizowanych ze środków EFS i ma realizować cele społeczne, komplementarność w tym zakresie jest nieco węższa niż ta, która można zaobserwować pomiędzy działaniami współfinansowanymi z EFS w RPO i PO WER. Jako przykłady uzupełniania się wsparcia można natomiast wymienić realizację działań z infrastruktury ochrony zdrowia odnoszące się do zidentyfikowanych na poziomie krajowym obszarów deficytowych oraz odzwierciedlające specyficzne potrzeby regionalne. Z kolei w ramach infrastruktury społecznej w RPO mogą być finansowane inwestycje bezpośrednio wykorzystywane przez osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i powiązane z procesem aktywizacji społeczno-zawodowej i deinstytucjonalizacji usług.

SEKCJA 9. WARUNKOWOŚĆ EX ANTE

IDENTYFIKACJA WARUNKÓW EX ANTE OBOWIĄZUJĄCYCH PROGRAM ORAZ OCENA ICH SPEŁNIENIA

Wykaz warunków ex ante obowiązujących dla programu oraz ocena ich spełnienia są zawarte w załączniku nr 3 do Umowy Partnerstwa.

OPIS DZIAŁAŃ ZMIERZAJĄCYCH DO SPEŁNIENIA WARUNKÓW EX ANTE, WYKAZ INSTYTUCJI ODPOWIEDZIALNYCH ORAZ HARMONOGRAM

Opis działań zmierzających do spełnienia warunków ex ante obowiązujących dla programu jest zawarty w załączniku nr 3 do Umowy Partnerstwa.

SEKCJA 10. REDUKCJA OBCIĄŻEŃ ADMINISTRACYJNYCH Z PUNKTU WIDZENIA BENEFICJENTA

W okresie realizacji wsparcia EFS 2007-2013, mając na uwadze doświadczenia płynące z przeprowadzonych w ramach PO KL postępowań konkursowych, wyników badań ewaluacyjnych oraz propozycji uproszczeń zgłaszanych przez beneficjentów, wprowadzono szereg usprawnień redukujących obciążenia administracyjne dla podmiotów aplikujących o środki EFS i realizujących projekty w ramach PO KL. Usprawnienia te utrzymane zostaną w ramach systemu wdrażania PO WER.

W trakcie wdrażania PO KL zrezygnowano ze stawiania projektodawcom wymogu składania wraz z wnioskiem o dofinansowanie dodatkowych załączników. Informacje podane w formularzu aplikacyjnym potwierdzane były przez projektodawcę jedynie poprzez złożenie stosownego oświadczenia i weryfikowane dopiero na etapie podpisywania umowy o dofinansowanie. Wprowadzone rozwiązanie zmniejszyło koszty i obciążenia ponoszone przez projektodawców na etapie aplikowania o środki EFS.

Wprowadzone zostało także zobowiązanie Instytucji Organizujących Konkurs do umożliwiania wnioskodawcom jako minimum dokonywania uzupełniania lub poprawy złożonego wniosku w zakresie niezmienną jego treści (np. w sytuacji braku na wniosku odpowiedniej pieczęci lub podpisu). Instytucje Organizujące Konkurs mogły również w dokumentacji konkursowej rozszerzyć możliwość uzupełnienia lub korekty wniosku na etapie oceny formalnej o zakres zmieniający treść wniosku. Wyeliminowało to sytuacje, w których wnioski odrzucane były z powodu nieznaczących uchybień formalnych, a projektodawcy musieli ponownie przechodzić całą procedurę aplikacyjną.

Instytucjom Organizującym Konkurs dano możliwość określenia w dokumentacji konkursowej dla danego konkursu, że wniosek o dofinansowanie można składać drogą elektroniczną za pośrednictwem elektronicznej platformy usług administracji publicznej (ePUAP) lub w inny równoważny sposób pozwalający na potwierdzenie tożsamości osoby składającej/osób składających wnioski. Umożliwienie złożenia wniosku drogą elektroniczną zależne od decyzji właściwej Instytucji Organizującej Konkurs uwarunkowanej m.in. odpowiednim potencjałem do obsługi aplikacji elektronicznych wprowadzone zostanie również w ramach PO WER.

W tym miejscu warto przytoczyć wyniki badania pn. „Ocena systemu zarządzania i wdrażania PO KL 2007-2013”, zrealizowanego na zlecenie ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, które wskazują, że większość badanych uznała, że zmiany wprowadzone w PO KL znacznie poprawiły zarządzanie i wdrażanie – tego zdania było prawie ¾ badanych.

Kolejną wdrożoną zmianą było uproszczenie metodologii rozliczania kosztów pośrednich za pomocą ryczałtu. Wprowadzone uproszczenie ułatwia opracowanie budżetu projektu na etapie aplikowania o środki EFS.

Ponadto, opracowano i przekazano do instytucji zaangażowanych we wdrażanie PO KL szczegółowy katalog błędów możliwych do poprawiania samodzielnie przez pracownika weryfikującego wniosek o płatność. Dzięki stworzeniu możliwości dokonywania poprawek w zakresie oczywistych błędów formalnych i rachunkowych, wnioski o płatność mogą być zatwierdzane bez konieczności zwrotu do beneficjenta, co z kolei skutkuje przyspieszeniem i usprawnieniem procesu weryfikacji wniosków o płatność.

Umożliwiono również instytucjom zaangażowanym we wdrażanie PO KL zwolnienie beneficjentów z obowiązku przekazywania wyciągów bankowych wraz z wnioskiem o płatność. Wprowadzona możliwość istotnie przyspieszyła proces weryfikacji wniosków o płatność.

Ponadto planowane jest zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla beneficjentów o niższym potencjale poprzez wprowadzenie możliwości realizowania, na uproszczonych w stosunku do

standardowych procedur zasadach, mikroprojektów w zakresie innowacji społecznych w ramach IV osi priorytetowej *Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa*.

Ze względu na specyficzne potrzeby monitorowania i ewaluacji programu operacyjnego współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego niezbędne jest przetwarzanie danych osobowych uczestników realizowanych w jego ramach projektów. Obowiązki te wynikają wprost z przepisów unijnych. Jednocześnie, zgodnie z przepisami prawa krajowego, na podmioty przetwarzające dane osobowe nałożone są pewne obowiązki o charakterze prawnoadministracyjnym. Z ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jednolity: Dz. U. 2002 r. Nr 101 poz. 926, ze zm.) wynikają obowiązki stosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych odpowiednią do kategorii zagrożeń oraz kategorii danych objętych kontrolą, a w szczególności zabezpieczenia danych przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, zabranieniem przez osobę nieuprawnioną, przetwarzaniem z naruszeniem ustawy oraz zmianą, utratą uszkodzeniem lub zniszczeniem. Niezbędne jest prowadzenie właściwej dokumentacji opisującej przetwarzanie danych osobowych oraz wyznaczenie administratora bezpieczeństwa informacji nadzorującego przestrzeganie zasad ochrony. Do przetwarzania danych osobowych dopuszczone mogą być wyłącznie osoby posiadające stosowne upoważnienia. Niezbędne jest prowadzenie ewidencji osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych. Ponadto wobec każdej osoby, której dane są przetwarzane beneficjent musi spełnić obowiązek informacyjny wynikający z ustawy o ochronie danych osobowych, tzn. poinformować tę osobę bezpośrednio po utrwaleniu zebranych danych o adresie siedziby i pełnej nazwie administratora danych, celu i zakresie zbierania danych oraz prawie dostępu do treści swoich danych oraz ich poprawiania. Ze względu na prawnoadministracyjny obowiązek stosowania przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych nie istnieją możliwości zmniejszenia obciążeń administracyjnych z punktu widzenia beneficjenta.

SEKCJA 11. ZASADY HORYZONTALNE

Realizacja PO WER przebiegać będzie zgodnie z zasadami horyzontalnymi opisanym w sekcji 1.B UP.

W szczególności PO WER ze względu na realizowane cele tematyczne w sposób bezpośredni przyczynia się do realizacji następujących zasad:

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

Zgodnie z regulacjami wspólnotowymi dla polityki spójności, cele funduszy objętych zakresem wspólnych ram strategicznych są osiąganym w ramach zrównoważonego rozwoju oraz unijnego wsparcia dla celu ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego, zgodnie z art. 11 Traktatu, z uwzględnieniem zasady „zanieczyszczający płaci”. Jednocześnie konieczne jest uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, efektywności zasobów, dostosowania do zmiany klimatu i łagodzenia jej skutków, odporności na klęski żywiołowe oraz zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem podczas przygotowywania i realizacji programu operacyjnego. Zasada zrównoważonego rozwoju ma charakter horyzontalny i w związku z tym będzie uwzględniana przy realizacji Programu.

Ze względu na charakter interwencji przewidzianej do realizacji w krajowym programie operacyjnym, co do zasady będzie ona miała charakter neutralny wobec tej zasady. Potwierdza to między innymi fakt zwolnienia przez właściwe organy: Głównego Inspektora Sanitarnego oraz Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dokonania oceny oddziaływania na środowisko. Niemniej, tam gdzie będzie to uzasadnione, zasada zrównoważonego rozwoju będzie realizowana poprzez włączenie zagadnień z nią związanych do tematyki wsparcia realizowanego przy współfinansowaniu EFS.

RÓWNOŚĆ SZANS I ZAPOBIEGANIE DYSKRYMINACJI

Zgodnie z regulacjami wspólnotowymi dla polityki spójności, państwa członkowskie i Komisja podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną podczas przygotowania i realizacji programów. Zasada ta jest respektowana w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój oraz innych dokumentach służących jego realizacji. Jest uwzględniana zarówno na etapie przygotowania programu i dokumentów implementacyjnych, jak również na etapie wdrażania programu.

Realizacja opisywanej zasady na etapie przygotowania programu została zapewniona m.in. poprzez włączenia w prace nad Programem oraz w proces konsultacji społecznych przedstawicieli podmiotów zajmujących się problematyką niedyskryminacji, niepełnosprawności i równości płci. Przedstawiciele tych instytucji będą także zaangażowani w prace nad szczegółowymi dokumentami implementacyjnymi i rozwiązaniami zapewniającymi równość szans, niedyskryminację, dostępność i pełne uczestnictwo w programie wszystkich osób bez względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Zasada niedyskryminacji obowiązuje także przy realizacji programu, w szczególności przy ocenie i wyborze projektów w PO WER, zwłaszcza ma zastosowanie w odniesieniu do przedsięwzięć, których celem jest bezpośrednie wsparcie dla osób, a więc w osiach priorytetowych III *Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju* i I *Osoby młode na rynku pracy*. W ramach projektów adresowanych do osób stosowana będzie zasada eliminowania dyskryminacji, zapewniania dostępności, zastosowania racjonalnych usprawnień i poszanowania dla różnorodności i odmienności z powodu płci, wieku, niepełnosprawności, rasy lub pochodzenia etnicznego, światopoglądu lub religii. Zasady te będą stosowane także w osiach priorytetowych, w których zakłada się wsparcie dla reform w obszarach zatrudnienia, edukacji, włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa oraz administracji, a także w osi priorytetowej dotyczącej innowacji społecznych.

Regulacje na poziomie europejskim szczególnie uwagę poświęcają konieczności zapewnienia dostępności programów operacyjnych dla osób z niepełnosprawnościami. Dlatego przy projektowaniu i realizacji Programu będą brane pod uwagę postanowienia *Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych*, *Europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności 2010-2020*, a także doświadczenia organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Jednocześnie PO WER będzie upowszechniał i ułatwiał wdrażanie postanowień wynikających z ww. dokumentów m.in. poprzez tworzenie rozwiązań systemowych i standardów usług sprzyjających pełnemu włączeniu osób niepełnosprawnych w życie społeczno-zawodowe. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój za kluczowe dla interwencji EFS w kontekście integracji społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnościami uznaje:

- Tworzenie warunków na rzecz rozwoju instrumentów wspierających zatrudnienie i utrzymanie się na rynku pracy osób niepełnosprawnych (PI 8.11)
- Działania na rzecz monitorowania jakości polityki państwa w obszarze niepełnosprawności oraz sytuacji i potrzeb osób niepełnosprawnych (PI 9.4)
- Podnoszenie kompetencji kadr działających w obszarze włączenia społecznego w zakresie wysokiej jakości aktywizacji osób niepełnosprawnych (PI 9.4)
- Tworzenie warunków do poprawy jakości usług społecznych i zdrowotnych, w tym także usług opiekuńczych dla niepełnosprawnych (PI 9.7).

Do innych grup narażonych na dyskryminację należą również osoby młode, osoby starsze, Romowie, osoby odbywające karę pozbawienia wolności. W celu monitorowania horyzontalnej zasady niedyskryminacji należy zapewnić możliwość reprezentacji przedstawicieli środowisk osób należących do grup najbardziej narażonych na dyskryminację w Komitecie Monitorującym PO WER.

Monitorowany będzie również udział osób z grup narażonych na dyskryminację w projektach PO WER, co umożliwią m.in. takie wskaźniki jak liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem; liczba osób biernych zawodowo, poszukujących pracy po opuszczeniu Programu; liczba więźniów posiadających zatrudnienie 12 miesięcy po opuszczeniu zakładu karnego czy liczba osób do 24 roku życia, które podjęły zatrudnienie 6 miesięcy po zakończeniu udziału w Programie.

Ponadto, przynajmniej raz w okresie programowania przeprowadzona zostanie ewaluacja poświęcona w części lub w całości ocenie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji. W ramach badania opracowana zostanie tabela rekomendacji, w której określone będą zarówno charakter i adresaci rekomendacji, jak i sposób i termin ich wdrożenia. Rekomendacje te poddane zostaną konsultacjom, a po zatwierdzeniu przez KM PO WER zostaną umieszczone w bazie rekomendacji ze wszystkich badań, dzięki czemu stan ich wdrażania będzie systematycznie monitorowany. Rekomendacje będą również podlegały corocznym przeglądom w celu zaktualizowania ich stanu wdrożenia. Wnioski i rekomendacje płynące z badań dotyczących zasady równości szans i niedyskryminacji posłużą do wprowadzania stosownych zmian w celu poprawy skuteczności wdrażania tej zasady w ramach PO WER.

RÓWNOŚĆ SZANS PŁCI

Zasada równości szans płci jest jedną z naczelných polityk horyzontalnych Unii Europejskiej, której przestrzeganie gwarantuje kobietom i mężczyznom przypisanie równych praw i obowiązków, a także równy dostęp do zasobów (środki finansowe, szanse rozwoju), z których mogliby korzystać. Takie podejście znalazło swoje odzwierciedlenie w zapisach regulacji wspólnotowych dla polityki spójności, zgodnie z którymi państwa członkowskie zobowiązane są w ramach realizowanych programów operacyjnych do podejmowania działań na rzecz wyrównywania szans płci i przeciwdziałania wszelkiej dyskryminacji w tym zakresie. Troska o przestrzeganie zasady równości szans płci, oprócz obowiązku prawnego, przynosi również realne i rzeczywiste korzyści ekonomiczno – społeczne, a także jest niezbędnym warunkiem realizacji celów strategicznych Europa 2020, dotyczących stworzenia trwałego i zrównoważonego wzrostu gospodarczego i rozwoju społecznego.

W związku z powyższym, mając na uwadze aktualne wyzwania w obszarze równości szans płci w Polsce, a także uwzględniając systemowy charakter działań planowanych do realizacji w ramach PO WER, za kluczowe dla interwencji EFS w kontekście równości szans płci uznano:

- Tworzenie odpowiednich warunków pozwalających na godzenie życia zawodowego z prywatnym, jako czynnika niezbędnego dla zwiększenia poziomu aktywizacji zawodowej – zwłaszcza wśród kobiet;
- Tworzenie odpowiednich warunków i otoczenia prawnego, sprzyjających poprawie dostępności i jakości opieki nad dziećmi i osobami zależnymi;
- Przeciwdziałanie stereotypom związanym z płcią społeczno-kulturową;
- Wzmacnianie niezależności ekonomicznej i przedsiębiorczości zwłaszcza wśród kobiet;
- Zwiększenia świadomości na temat równości szans kobiet i mężczyzn;
- Budowanie i rozwijanie rozwiązań systemowych, dotyczących oceny wpływu polityk publicznych na rzecz poprawy równości szans płci.

Działania zmierzające do osiągnięcia powyższych celów będą realizowane w PO WER w oparciu o zintegrowane podejście do równości szans tzw. *dual approach*, czyli zarówno zaplanowanie konkretnych działań (*specification*) służących wyrównywaniu szans, jak wdrażanie tej zasady w sposób przekrojowy, poprzez uwzględnianie perspektywy równości szans we wszystkich interwencjach z EFS.

Przykładem konkretnych działań będą interwencje oparte o priorytet inwestycyjny 8.8 ukierunkowany przede wszystkim na wsparcie z zakresu godzenia życia zawodowego i prywatnego.

Horyzontalne podejście do zasady równości szans płci w Programie będzie opierać się głównie na zaplanowaniu działań w poszczególnych celach tematycznych np. zapewnienia równego dostępu do dobrej jakości edukacji elementarnej, kształcenia podstawowego i średniego, czy poprawy standardów jakości usług opiekuńczych na rzecz osób niesamodzielnych.

Oprócz wspomnianego podejścia dual approach, zasada równości szans płci będzie wdrażana również (zgodnie z propozycją zapisów rozporządzenia ogólnego) na każdym etapie realizacji programu (*gender mainstreaming*). W przypadku wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria oceny, w postaci listy pytań sprawdzających czy w ramach danej interwencji równość szans płci została zachowana np. na etapie diagnozy, działań, rezultatów czy też sposobu zarządzania projektem. Natomiast sposób rzeczywistej realizacji tej zasady w praktyce będzie również sprawdzany na etapie realizacji projektu w procesie monitoringu, ewaluacji oraz kontroli. Na etapie monitorowania i sprawozdawczości wszystkie wskaźniki realizacji projektu/programu dotyczące liczby osób, będą zbierane w podziale na płeć. Ponadto postęp we wdrażaniu równości szans płci, a także opis problemów napotkanych w tym zakresie i podjętych działań zaradczych, będzie przedstawiany w ramach sprawozdań okresowych. W sposób szczególny opis konkretnych działań, mających na celu promowanie równości szans płci oraz zapobieganie dyskryminacji, zostanie dokonany w sprawozdawczości w latach 2017 i 2019 (zgodnie z zapisami rozporządzenia ogólnego). W odniesieniu do procesu ewaluacji, zaplanowane zostanie badanie realizacji zasady równości szans płci, które pozwoli IZ ocenić skuteczność wdrażania tej zasady w pierwszych latach realizacji Programu. Zgodnie z zasadami systemu zarządzania wnioskami i rekomendacjami z badań ewaluacyjnych, w celu jak najlepszego wykorzystania wyników przeprowadzonych ewaluacji, wszystkie rekomendacje płynące z badań są gromadzone, podlegają procesowi wdrażania oraz monitorowania. Również w ramach badania, oceniającego realizację zasady równości szans płci zostanie opracowana tabela rekomendacji, w której określone będą zarówno charakter i adresaci rekomendacji, jak i sposób i termin ich wdrożenia. Rekomendacje zostaną poddane konsultacjom, a po zatwierdzeniu przez Komitet Monitorujący PO WER zostaną umieszczone w bazie rekomendacji ze wszystkich badań, dzięki czemu stan ich wdrażania będzie systematycznie monitorowany. Rekomendacje te będą też podlegały corocznym przeglądom w celu zaktualizowania ich stanu wdrożenia. Wnioski i rekomendacje, płynące z badania realizacji zasady równości szans płci posłużą do wprowadzenia stosownych zmian w celu poprawy skuteczności wdrażania tej zasady w ramach Programu.

Ponadto, skład Komitetu Monitorującego PO WER i wszystkich grup tematycznych działających przy KM będzie skonstruowany w oparciu o potrzebę zachowania różnorodności ze względu na płeć, jak również z udziałem przedstawicieli środowisk działających na rzecz równości szans płci.

SEKCJA 12. ELEMENTY DODATKOWE

WYKAZ DUŻYCH PROJEKTÓW

Nie dotyczy PO WER

RAMY WYKONANIA

[Dane są generowane automatycznie w oparciu o dane zamieszczone w poprzednich sekcjach dokumentu]

LISTA PARTNERÓW ZAANGAŻOWANYCH W PRZYGOTOWANIE PROGRAMU

Wykaz podmiotów i partnerów uczestniczących w pracach grupy roboczej ds. przygotowania programu operacyjnego dotyczącego rozwoju kompetencji i umiejętności, włączenia społecznego oraz dobrego rządzenia oraz koordynacji celów tematycznych 8-11

Resorty i agencje

1. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
2. Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji
3. Ministerstwo Gospodarki
4. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
5. Ministerstwo Zdrowia
6. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
7. Ministerstwo Edukacji Narodowej
8. Ministerstwo Sprawiedliwości
9. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
10. Ministerstwo Sportu i Turystyki RP
11. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
12. Ministerstwo obsługujące ministra ds. rozwoju regionalnego
13. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
14. Biuro Pełnomocnika ds. Równego Traktowania, KPRM
15. Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
16. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
17. Rządowe Centrum Legislacji
18. Centrum Projektów Europejskich
19. Przedstawiciele Paktu dla Kultury (Polski Instytut Sztuki Filmowej)

Administracja samorządowa

20. Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu
21. Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie
22. Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej w Warszawie
23. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu
24. Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
25. Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie

Partnerzy społeczno-gospodarczy

26. Forum Związków Zawodowych
27. Business Centre Club
28. Związek Rzemiosła Polskiego
29. NSZZ „Solidarność”
30. Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych
31. Konfederacja Lewiatan
32. Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej

Organizacje pozarządowe

33. Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych
34. Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych (WRZOS)
35. Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej
36. Rada Działalności Pożytku Publicznego
37. Sieć SPLOT

38. Towarzystwo Pomocy im. Brata Alberta
39. Polski Komitet Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu (EAPN)
40. Forum Inicjatyw Oświatowych
41. Związek Harcerstwa Polskiego
42. Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych (OFOP)
43. Porozumienie AUTYZM-POLSKA

Środowisko akademickie

44. Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich
45. Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego
46. Przedstawiciele uczelni

Pozostałe instytucje

47. Związek Banków Polskich

ZAŁĄCZNIKI DO PROGRAMU

1. Raport końcowy z badania ewaluacyjnego pt. „Ocena szacunkowa (ex-ante) Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER)”,
2. Opis uwzględnienia wniosków z ewaluacji ex-ante.

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

